

Publikationen

zur rechtlichen Zusammenarbeit

3/2024

შედარებითი სამართლის
ქართულ - გერმანული ჟურნალი

Deutsch-Georgische Zeitschrift
für Rechtsvergleichung

Gefördert durch:

Bundesministerium
der Justiz

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

3/2024

შვედარეზიტი სამართლი

ქართული-გერმანული ჟურნალი

Deutsch-Georgische
ZEITSCHRIFT FÜR
RECHTSVERGLEICHUNG

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი

წინამდებარე პუბლიკაცია გამოიცემა გერმანიის საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობის ფონდის (IRZ) ფინანსური მხარდაჭერით.

გერმანიის საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობის ფონდი (IRZ) შეიქმნა 1992 წელს და ამ დროიდან გერმანიის იუსტიციის ფედერალური სამინისტროს დაკვეთით დახმარებას უწევს პარტნიორ სახელმწიფოებს სამართლებრივი რეფორმების გატარებაში. ასეთი პროცესების მხარდაჭერა წარმოადგენს IRZ-ის ამოცანას, რომლის ფარგლებშიც ცენტრალური მნიშვნელობა ენიჭება პარტნიორი სახელმწიფოს ინტერესებს.

საქართველოსთან IRZ-ის თანამშრომლობა ეფუძნება საქართველოს და გერმანიის იუსტიციის სამინისტროთა 2005 წლის შეთანხმებას, რომლის განხორციელებაც 2006 წლიდან მიმდინარეობს. თანამშრომლობის მთავარი სფეროებია: საერთაშორისო შეთანხმებებისა და ხელშეკრულებების იმპლემენტაცია ქართულ კანონმდებლობასა და სამართალში, საკონსულტაციო საქმიანობა სისხლის სამართალში და სასჯელაღსრულების სფეროში და პრაქტიკოსი იურისტების განვითარებით იურიდიული განათლება.

Die vorliegende Publikation wird durch finanzielle Unterstützung der Deutschen Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit e.V (IRZ) herausgegeben.

Seit ihrer Gründung im Jahr 1992 berät die Deutsche Stiftung für internationale Rechtliche Zusammenarbeit e.V. (IRZ) ihre Partnerstaaten im Auftrag des Bundesministeriums der Justiz und für Verbraucherschutz bei der Reformierung ihrer Rechtssysteme und der Justizwesen. Rechtsstaatlichkeit und Demokratisierung sind Voraussetzung, um grundrechtliche Freiheiten zu wahren, stabile staatliche und gesellschaftliche Strukturen zu stärken sowie wirtschaftliches Wachstum anzuregen. Diesen Entwicklungsprozess zu unterstützen ist Aufgabe der IRZ, wobei die Bedürfnisse des jeweiligen Partnerstaats immer im Mittelpunkt stehen.

Die Zusammenarbeit mit Georgien basiert auf einer gemeinsamen Erklärung zwischen dem georgischen Justizministerium und dem Bundesministerium der Justiz von 2005 und wurde im Jahr 2006 aufgenommen. Die Schwerpunkte der Tätigkeit liegen in der Umsetzung internationaler Abkommen in georgisches Recht, in der Beratung im Straf- und Strafvollzugsrecht sowie der Aus- und Fortbildung von Rechtsanwenderinnen und Rechtsanwendern.

DEUTSCHE STIFTUNG FÜR
INTERNATIONALE RECHTLICHE
ZUSAMMENARBEIT E.V.

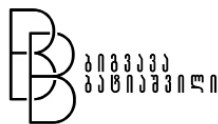

Gefördert durch:

Bundesministerium
der Justiz

aufgrund eines Beschlusses

ISSN 2587-5191 (ბეჭდვითი)

ISSN 2667-9817 (ელექტრონული)

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი, 2024

© საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობის გერმანული ფონდი (IRZ) 2024

© ავტორები, 2024

www.lawjournal.ge

მთავარი რედაქტორები

ასოც. პროფ. დოქ. გიორგი რუსიაშვილი
ასოც. პროფ. ლადო სირდაძე
პროფ. დოქ. ოლაფ მუთჰორსტი
ასოც. პროფ. დოქ. თამარ ზარანდია

გამომცემლები

პროფ. დოქ. საპატო დოქ. ტიცინანა ქიუზი
პროფ. დოქ. ოლაფ მუთჰორსტი
ნოტარიუსი რიხარდ ბოკი
მოსამართლე ვოლფრამ ებერჰარდი
პროფ. დოქ. არკადიუმ ვუდარსკი
მოსამართლე დოქ. ტიმო უტერმარკი
ადვოკატი დოქ. მაქს გუთბროდი
პროფ. ტანელ კერიკმაე
პროფ. დოქ. გიორგი ხუბუა
პროფ. დოქ. ლაშა ბრეგვაძე
პროფ. დოქ. ირაკლი ბურდული
პროფ. დოქ. ნუნუ კვანტალიანი
პროფ. დოქ. ზვიად გაბისონია
ფრანკ შუპფელდი
ხათუნა დიასამიძე
ასოც. პროფ. დოქ. სულხან გამყრელიძე
ასოც. პროფ. დოქ. თამარ ზარანდია
ასოც. პროფ. დოქ. გიორგი რუსიაშვილი
ასოც. პროფ. დოქ. შალვა პაპუაშვილი
ასოც. პროფ. ლადო სირდაძე
დავით მაისურაძე
ადვოკატი გიორგი შორჟოლიანი
ადვოკატი თემურ ბიგვავა
ადვოკატი ზვიად ბატიაშვილი
ხატია პაპიძე
დოქ. არჩილ ჩოჩია
პროფ. დოქ. გიორგი სვანაძე
ადვოკატი გოჩა ოყრეშიძე
დემეტრე ეგნატაშვილი
ადვოკატი ქეთევან ბუაძე
ადვოკატი ნიკოლოზ შეყილაძე
თორნიკე დარჯანია
ასისტ. პროფ. დოქ. თემურ ცქიტიშვილი
რაჟდენ კუპრაშვილი
სულხან გველესიანი
ნატალი გოგიაშვილი

ტექნიკური რედაქტორი

დავით მაისურაძე

სამუშაო ჯგუფი

სოფო ზარანდია
ნინო ქავშბაია
თათია ჯორბენაძე
ანა ზაიაძე
ტილმან სუტორი

სარჩევი

სტატიები სამოქალაქო სამართალი

- ნასყიდობის საგნის ნივთობრივი ნაკლით გამონვეული თანმდევი ზიანი
გერმანულ სამართალში 7
ულრიხ ჰაგენლოხი
- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 390-ე-476-ე მუხლების გერმანული
თარგმანის რევიდირებული ვერსია 25
ოლაფ მუთჰორსტი / გიორგი რუსიაშვილი

სტატიები ევროპული სამართალი

- მინიმალური ანაზღაურების რეგულირება ევროკავშირში 63
ეკატერინე ქარდავა

პერსონალური ბლოგი

- გაიტანეთ გრენლანდია! 69
ლევან ნანობაშვილი

ნასყიდობის საგნის ნივთობრივი ნაკლით გამოწვეული თანმდევი ზიანი გერმანულ სამართალში*

ულრიხ ჰაგენლოხი

დრეზდენის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს ყოფილი პრეზიდენტი

A. შესავალი

ნასყიდობის საგნის ნივთობრივი ნაკლი აქვე-
ითებს არა მხოლოდ ამ საგნით სარგებლობის
შესაძლებლობას, არამედ მას შეუძლია სხვა სა-
მართლებრივი სიკეთეების დაზიანებაც.

აქედან გამომდინარე, საკითხავია, რამდენად
მოიცავს დამატებითი შესრულების/ნაკლის გა-
მოსწორების (შემდგომში: დამატებითი შესრუ-
ლება) გსკ-ის 439-ე პარაგრაფიდან (რეგულა-
ტორული მიზნიდან გამომდინარე, შედარება-
დია სკ-ის 490-ე მუხლთან) წარმომდგარი, ბრა-
ლისგან დამოუკიდებელი, მოთხოვნა ნაკლის
თანმდეგ შედეგებს, თუ გამყიდველმა მყიდვე-
ლის (სხვა) ქონების დაზიანებისათვის მხოლოდ
და მხოლოდ ბრალზე დამოკიდებულად (ზიანის
ანაზღაურების ფარგლებში) უნდა აგოს პასუხი.
მათ შორის, საკითხი ეხება იმას, შესაძლებელია
თუ არა, ნაკლის შედეგების ამ გაფართოებამ,
ნასყიდობის ნაკლოვანი შესრულებიდან წარმო-
მდგარი მოთხოვნების გვერდით, ასევე მყიდვე-
ლის ან მესამე პირების დელიქტური ზიანის ანა-
ზღაურების მოთხოვნა წარმოშვას. ეს უკანასკ-
ნელი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ შემ-
თხვევებში, როდესაც სახელშეკრულებო მოთ-
ხოვნები სავარაუდო ხელშემკვრელი მოვალის
წინააღმდეგ, ბრალის არარსებობის ან ნაკლისა-
თვის პასუხისმგებლობის გამორიცხვის გამო,

არ წარმოშობილა, ან, ხანდაზმულობის თუ გა-
დახდისუუნარობის გამო, სამართლებრივად ან
ფაქტობრივად განუხორციელებადია.

აღნიშნულ თემატიკას პრაქტიკული დატვირ-
თვა აქვს განსაკუთრებით შემდეგ შემთხვევებ-
ში:

- მყიდველმა გადაამუშავა ან გადაყიდა ნასყი-
დობის საგანი, რომლის ნაკლი მხოლოდ მოგ-
ვიანებით აღმოაჩინა. ამან, შესაძლოა, წარ-
მოშვას დამატებითი დანახარჯი ნაკლის აღ-
მოფხვრასთან დაკავშირებით, რადგან საჭი-
რო ხდება ნასყიდობის ნაკლოვანი საგნის გა-
მოყენებით აგებული პროდუქტის (მაგალი-
თად, მოტორიანი საშუალების საწვავის ავზი
ან ნაგებობაში ჩაშენებული ელექტროკაბე-
ლი) დემონტაჟი და შეკეთების ან შესაბამისი
ჩანაცვლების შემდეგ მისი ხელახალი გადა-
მუშავება. ამავდროულად, მხედველობაშია
მისაღები, რომ გადაყიდვის შემთხვევაში სა-
ბოლოო მყიდველსაც შეუძლია ნაკლის გამო
მოთხოვნების წაყენება.
- ნაკლის შედეგები არ ამოიწურება მხოლოდ
ნაკლის გამო ნივთის გაუფასურებით ან, სა-
ჭიროებისამებრ, დემონტაჟისა და მონტაჟი-
სთვის ან სხვა გადამამუშავებისთვის აუცილე-
ბელი ნამატი დანახარჯებით, არამედ ნაკლი
გავრცელდა და გადანვდა სხვა სფეროებსა-
ც/ნივთებსაც. ეს, შესაძლოა, სხვადასხვა

¹ ტექსტი გერმანულიდან თარგმნეს ნინო ქავშაიაძემ და
გიორგი რუსიაშვილმა.

გზებით და ინტენსივობით განვითარდეს. მოტორიანი საშუალების ავზის ნაკლის გამო შეიძლება სანვაი დაიღვაროს და ავზის შიგთავსი მესაკუთრისთვის გამოუსადეგარი გახდეს. სანვაის ჩაღვრამ შეიძლება ავნოს გარემოს ან ააღდეს. ამან შეიძლება ავტომობილში ხანძარი და მისი სხვა სატრანსპორტო საშუალებებზეც გავრცელება გამოიწვიოს და, შესაბამისად, აღნიშნული ავტოსაგზაო შემთხვევაში გადაიზარდოს. მიზეზობრიობის მსგავსი ჯაჭვი შეიძლება ამოქმედდეს მაშინ, როდესაც ელექტროკაბელის ნაკლი იწვევს მოკლე ჩართვას.

- ამგვარი თანმდევი შედეგები შეიძლება დამოკიდებული იყოს არა მხოლოდ საბედისწერო დამთხვევაზე, არამედ გამონეული იყოს ბუნების ძალებითაც. ამდენად, შეიძლება ნაკლოვანმა საკვებმა პროდუქტმა, ცხოველის საკვებმა ან სასუქმა, გამოიწვიოს ადამიანის ან ცხოველის ჯანმრთელობის დაზიანება ან აგროპროდუქტების საკვებად გამოყენების შეუძლებლობა. პროდუქტში მოხვედრილმა მავნე ნივთიერებებმა შესაძლოა განაპირობონ მკურნალობისა თუ დეტოქსიკაციის საჭიროება.

B. სახელშეკრულებო მოთხოვნები

I. კანონისმიერი დანაწესები

ნასყიდობის ნაკლოვანი შესრულებიდან წარმომდგარი მოთხოვნების მომწესრიგებელი დანაწესები გერმანიაში ბოლო 20 წლის განმავლობაში არაერთხელ შეიცვალა. დამატებითი შესრულებისა და ზიანის ანაზღაურების ამჟამად მოქმედი მონესრიგება შემდეგნაირად გამოიყურება (აქ არ შევხებით გსკ-ის 437 Nr. 2 პარაგრაფიდან წარმომდგარი ხელშეკრულებიდან გასვლისა და გსკ-ის 441 Nr. 2 და 441-ე პარაგრაფიდან წარმომდგარი ფასის შემცირების უფლებებს):

§ 437 მყიდველის უფლებები ნაკლის არსებობისას

თუ ნივთი ნაკლის მქონია, სახეზეა ქვემოთ მოცემულ ნორმათა წინაპირობები და სხვა რამ

არ არის დადგენილი, მყიდველს შეუძლია მოითხოვოს: 1. დამატებითი შესრულება, § 439-ის მიხედვით;

...

3. ზიანის ანაზღაურება, §§ 440-ის, 280-ის, 281-ის, 283-ისა და 331a-ს მიხედვით, ან უშედეგოდ განეული ხარჯების ანაზღაურება, § 284-ის თანახმად.

§ 439 დამატებითი შესრულება

(1) მყიდველს, დამატებითი შესრულების სახით, შეუძლია, თავისი არჩევანით, მოითხოვოს ნაკლის აღმოფხვრა ან უნაკლო ნივთის მიწოდება.

(2) გამყიდველს ეკისრება დამატებითი შესრულების მიზნით განეული აუცილებელი ხარჯები, კერძოდ: გადაზიდვის, გადაყვანის, შრომისა და მასალების ხარჯები.

(3) თუკი მყიდველმა ნაკლის მქონე ნივთი, მისი სახეობისა და გამოყენების მიზნის შესაბამისად, ჩააშენა სხვა ნივთში ან სხვა ნივთს შეურია, სანამ ნაკლი შეცნობადი გახდებოდა, დამატებითი შესრულების ფარგლებში გამყიდველი ვალდებულია, აანაზღაუროს ნაკლის მქონე ნაწილის მოშორებისთვისა და შეკეთებული ან მიწოდებული უნაკლო ნივთის მიერთებისთვის საჭირო ხარჯები.

(4) გამყიდველს შეუძლია, უარი თქვას დამატებითი შესრულების მყიდველის მიერ არჩეულ ფორმაზე 275 II და III პარაგრაფიდან გამომდინარე უფლებების შეზღუდვის გარეშე, თუ დამატებითი შესრულება შესაძლებელია მხოლოდ არათანაზომიერი ხარჯებით. ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით გასათვალისწინებელია უნაკლო მდგომარეობაში ნივთის ღირებულება, ნაკლის მნიშვნელობა და ის, იქნებოდა თუ არა შესაძლებელი დამატებითი შესრულების ალტერნატიული ფორმის გამოყენება მყიდველისათვის არსებითი ზიანის მიყენების გარეშე. ამ შემთხვევაში მყიდველის მოთხოვნის უფლება იზღუდება დამატებითი შესრულების ალტერნატიული სახით; გამყიდველის უფლება პირველი წინადადების წინაპირობების შესრულებისას, უარი თქვას დამატებით შესრულებაზე, უცვლელი რჩება.

(5) მყიდველი ვალდებულია, დამატებითი შესრულების მიზნებისთვის გადასცეს გამყიდველს ნივთი.

(6) თუ გამყიდველი, დამატებითი შესრულების მიზნით, მყიდველს აწვდის უნაკლო ნივთს, მაშინ მას შეუძლია, მყიდველისგან მოითხოვოს ნაკლის მქონე ნივთის უკან დაბრუნება 346-ე-348-ე პარაგრაფების მიხედვით.

ამდენად, ნასყიდობის ნაკლოვანი შესრულებიდან წარმომდგარი მოთხოვნების მომწესრიგებელი დანაწესები ზიანის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით არსობრივად ემთხვევა ქართულ მოწესრიგებას. თუმცა, დამატებითი შესრულების მომწესრიგებელი კანონისმიერი რეგულაციები გერმანიაში უფრო დეტალურია (და ალბათ, ასევე, უფრო შორს მიმავალიც), ვიდრე საქართველოში, რადგან, სამომხმარებლო პროდუქტების ნასყიდობის დირექტივის² 3 III 3 მუხლის და, ასევე, საქონლის ნასყიდობის დირექტივის³ მე-14 Nr. 3 მუხლის შედეგად, ნაკლის მქონე ნივთის გადამუშავებისას დამატებითი შესრულების ფარგლები გაფართოვდა და მოიცვა ასევე გსკ-ის 439 III პარაგრაფიდან გამომდინარე დანახარჯების მოთხოვნაც.

II. ბრალზე დამოკიდებული პასუხისმგებლობა

შედარებით უპრობლემოა თანმდევი ზიანის შერაცხვა, როდესაც ნივთის ნაკლი გამყიდველის ბრალით არის გამოწვეული. ისევე, როგორც ქართულ სამართალში (სკ-ის 494 I მუხლი, 394 I მუხლი), ამ დროს გამყიდველი ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი (გსკ-ის 437 Nr. 3 პარაგრაფი, 280 I პარაგრაფი). ზიანის ანაზღაურების აღნიშნულ ვალდებულებას აქვს არსებითი პრაქტიკული მნიშვნელობა, რადგან ის (დამატებითი შესრულების მოთხოვნისგან განსხვავებით) პასუხისმგებლობის შერაცხვისას (მიზეზობრიობა, დაცვის მიზანთან კავშირი და ა. შ.) მყიდველს გზას უხსნის გამყიდველისაგან, ვალდებულების დარღვევიდან გამომდინარე, ყველა გაშუალებული თუ უშუალო ქონებრივი დანაკლისის კომპენსაციის მოთხოვნისაკენ.

პასუხისმგებლობის დამფუძნებელი წინაპირობებისთვის, მათ შორის, დამცავი ვალდებულებებისა და პროდუქტის მწარმოებლის მოვალეობების დარღვევის შემთხვევაში, გამოიყენება შემდეგი პრინციპები:

1. პირადი ბრალი

ა) გამყიდველი არის მწარმოებელი

თუ გამყიდველი ამავედროულად თავად არის ნასყიდობის საგნის მწარმოებელი, ნასყიდობიდან გამომდინარე სახელშეკრულებო დამცავი ვალდებულებების შინაარსი განისაზღვრება იმ კრიტერიუმებით, რომლებიც ჩამოყალიბებულია მწარმოებლის პასუხისმგებლობისთვის. მან, განსაკუთრებით, პასუხი უნდა აგოს წარმოების, კონსტრუქციისა თუ ინსტრუქციაში შეცდომის გამო, ასევე, ხარისხის კონტროლის დეფიციტისათვის [პროდუქტის არასაკმარისი გამოცდა], როგორც მიწოდებულ პროდუქტთან (მიწოდებული პროდუქტის კონტროლი), ისე დამზადებულ პროდუქტთან (ბრუნვაში ჩაშვებული პროდუქტის კონტროლი) დაკავშირებით (მდრ. ქართულ სამართალში: სკ-ის 1009-ე, 1010-ე მუხლები).⁴

სხვა დანარჩენი მოვალეობები, რომლებიც მწარმოებელ-გამყიდველს ეკისრება, როგორცაა დამატებითი შესრულების ვალდებულება ან დამცავი ვალდებულებების ფარგლები, ფაქტობრივად, შეესაბამება ქვემოთ, რისელერისაგან [გადამყიდველისგან] ნივთის ყიდვისას დადგენილ კრიტერიუმებს.

ბ) გამყიდველი არის შუალედური გამყიდველი [რისელერი]

როდესაც გამყიდველი არის არა მწარმოებელი, არამედ შუალედური გამყიდველი (შემდგომში: რისელერი), მისი პასუხისმგებლობა, თავისთავად, გამორიცხულია. მას პასუხისმგებლობა ეკისრება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მან ნაკ-

² დირექტივა (EU) 1999/44/EG; ამ მომენტისთვის გაუქმებული.

³ დირექტივა (EU) 2019/771 - დოკუმენტი 32019L0771.

⁴ ამასთან დაკავშირებით ჰაგენლოხი, შედარებითი სამართლის ჟურნალი 19/2022, 141-ე და მომდევნო გვერდები.

ლი აღმოაჩინა ან მას ნივთის შემონმების ვალდებულება ჰქონდა (რაც, ჩვეულებრივ, გამონაკლისს წარმოადგენს) და, შესაბამისი შემონმების შემთხვევაში, ნაკლი აღმოჩენილი იქნებოდა. განსაკუთრებულ შემთხვევებში რისელერი შესაძლოა ვალდებული იყოს, აანაზღაუროს ინფორმაციის მიწოდების ან კონსულტირების ვალდებულების დარღვევის გამო დამდგარი ზიანი.

აა) შოვნის ან დამზადების ვალდებულება

გამსხვისებელსა და შემძენს შორის მხოლოდ ნასყიდობის ხელშეკრულება დაიდო თუ გამსხვისებელზე ვრცელდებოდა, ასევე, მწარმოებლის ვალდებულებები (კერძოდ, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, შესრულებისა და დაცვის/დამცავი ვალდებულებები უთანაბრდებოდა მწარმოებლის ვალდებულებებს) დგინდება სახელშეკრულებო ურთიერთობის განმარტებით.

სულ მცირე, ისეთი რისელერის შემთხვევაში, რომელიც პოზიციონირებს, როგორც „გამყიდველი“ და პროდუქტის ფართო სპექტრს სთავაზობს მომხმარებელს, ინტერესთა ცხადად აღქმადი გადანაწილების მიხედვით, საფუძველს მოკლებულია იმის ვარაუდი, რომ მან მყიდველის წინაშე, კონკლუდენტურად, მწარმოებლის დარი პასუხისმგებლობა იკისრა. ეს განსაკუთრებით ისეთ საქონელს ეხება, რომელიც ჩვეულებრივ შეთავაზებულია სავაჭრო კომპანიების მიერ, არა როგორც ინდივიდუალურად წარმოებული, არამედ სტანდარტიზებული ფორმით ფასების ჩამონათვალში ან სხვა აღწერებში. აქ უმნიშვნელოა, პროდუქტი უკვე წარმოებულია და მარაგშია თუ ხელშეკრულების დადების შემდეგ უნდა დამზადდეს.⁵ ეს მით უფრო აქტუალურია, რადგან, მაშინაც კი, როდესაც მყიდველი საგანს მწარმოებლისგან იძენს, მას ავტომატურად ვერ ექნება იმის მოლოდინი, რომ მწარმოებელი თვითონ ამზადებს მთლიანი საგნის ცალკეულ ელემენტებს, მაგალითად, ახალი ავტომობილის ან

ელექტრონული მონყობილობის ცალკეულ ნაწილებს.⁶

ცალსახა შეთანხმების გარეშე, დაუშვებელია იმგვარი განმარტება, რომ რისელერის სტატუსით მოქმედი გამყიდველი დამზადების ვალდებულებას (ნაკეთობის მიწოდება-წარდობის (Werklieferungvertrag) ხელშეკრულების გაგებით, გსკ-ის 650-ე პარაგრაფის) კისრულობს.⁷ მწარმოებლისგან ნივთის შეძენის შემთხვევაშიც კი, ასეთი მოლოდინი შესაბამისი ინდივიდუალური ნაწილების დამზადებასთან მიმართებით არ წარმოიშობა ან, მინიმუმ, გაუმართლებელია; მაგალითად, ავტომობილისა და ელექტრონული მონყობილობის შემთხვევაში. სხვა შემთხვევა გვაქვს სახეზე, როდესაც არსებობს სამოქალაქო ბრუნვის შესაბამისი ჩვეულება ან „გამყიდველს“ საკუთარი საწარმოო პროცესი აქვს [თავად ამზადებს საკუთარი პროდუქტის ნაწილებს], რომელიც განსაკუთრებული ხარისხის გარანტიას იძლევა და ბაზარზე უზადლო რეპუტაციით სარგებლობს.⁸ ნებისმიერ შემთხვევაში, დამზადების ამგვარი ვალდებულების დაშვება შესაძლებელია არა ყოფითი დანიშნულების მასობრივ პროდუქციასთან მიმართებით, არამედ ძვირადღირებული ან, განსაკუთრებით, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული პროდუქტების, ისევე, როგორც სახელოსნოში შექმნილი პროდუქტების, მაგალითად, ძვირადღირებული მუსიკალური ინსტრუმენტების შემთხვევაში.

აღნიშნულ საკითხს არსებითი პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს მთლიანი პროდუქტის, ან მისი დამზადებისთვის საჭირო ინდივიდუალური ნაწილის, მწარმოებლის შესაძლო ბრალის შერაცხვისთვის (იხ. ქვემოთ, 2.).

ბბ) შემონმების/ინფორმაციის მიწოდების/კონსულტირების ვალდებულება:

გამომდინარე იქიდან, რომ, ზემოთ მითითე-

⁵ უფრო ვრცლად: BGH, Urteil vom 2. April 2014 – VIII ZR 46-13 – BGHZ 200, 337, juris Rn. 19 f.
⁶ დაწვრილებით: LG Waldshut-Tiengen, Urteil vom 7. September 2012 - 3 O 11/10 KfH - juris Rn. 78 ff.

⁷ შდრ.: Staudinger, Eckpfeiler des Zivilrechts, 8. Auflage 2022/Beckmann, Kauf, N 17; Staudinger/Peters (2019) BGB, § 650 Rn. 9; vgl. auch BGH, Urteil vom 21. Juni 1967 - VIII ZR 26/65 - BGHZ 48, 118, juris Rn. 10).
⁸ Staudinger/Peters (2019) BGB, § 650 Rn. 9.

ბული საფუძვლების გამო, რისელერი, ჩვეულებრივ, არ არის ვალდებული, გასაყიდი პროდუქტი თავად დაამზადოს, განსაკუთრებული შემთხვევების გარდა, ნივთის ნაკლი ავტომატურად არ მიუთითებს მის ბრალეულობაზე. კერძოდ:

(1) შემონმების ვალდებულება

რისელერი მხოლოდ ძალიან შეზღუდულად აგებს პასუხს მის მიერ გაყიდული პროდუქტის უსაფრთხოებაზე.⁹

აღნიშნული ეხება, როგორც სახელმეკრულე-ბო, ისე დელიქტური სამართლიდან გამომდინარე სამოქალაქო ბრუნვის უსაფრთხოების ვალდებულებებს. კერძოდ, კონსტრუქციისა და ფაბრიკაციის შეცდომის გამო პასუხისგება, ზოგადად, გამორიცხულია.¹⁰ გამონაკლისის სახით, სხვანაირად შეიძლება გადაწყდეს, უცხოელი მწარმოებლის ქვეყნის შიგნით მოქმედი დისტრიბუტორის შემთხვევა; კერძოდ, როდესაც მასზე, როგორც ქვეყნის შიგნით მწარმოებლის წარმომადგენელზე, გადადის პროდუქტის კონტროლის ვალდებულება (და მასთან ერთად, გაშუალებულია, პასუხისმგებლობა პროდუქტის კონტროლიდან გამომდინარე ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულებისთვის).¹¹ სურსათის უსაფრთხოების განსაკუთრებული მნიშვნელობიდან გამომდინარე, შეიძლება წარმოიშვას შემონმების განსაკუთრებული ვალდებულებები, კერძოდ მაშინ, როდესაც საკითხი ეხება იმ ქვეყნიდან იმპორტირებულ სურსათს, რომელთა უსაფრთხოების სტანდარტები რთულად გადა-მონმებადია.¹²

(1.1) რისელერი, როგორც წესი, მხოლოდ მაშინ არის ვალდებული, შეამონმოს, არის თუ არა

პროდუქტი საფრთხის შემცველი, როდესაც განსაკუთრებული საფუძვლებიდან გამომდინარე, არსებობს კონკრეტული მიზეზი, მაგალითად, როდესაც მისთვის ცნობილი გახდა პროდუქტის გამოყენებისას დამდგარი ზიანის შესახებ.¹³ ცალკეულ შემთხვევებში შემონმების ვალდებულება შეიძლება წარმოიშვას მაშინ, როდესაც რისელერს (განსაკუთრებით, თუ ის ექსპერტის როლში გამოდის) ნაკლის დადგენა მარტივად შეუძლია ან საკითხი ეხება განსაკუთრებით ძვირადღირებულ, ან დეფექტისაკენ მიდრეკილ პროდუქტებს.¹⁴

აღნიშნული ძალაშია ასევე მაშინაც, თუკი, მენარმეთა შორის ნასყიდობისას, შემძენი არის რისელერი, რომელიც გამოდის მყიდველის როლში და მას ეკისრება საკუთარ ინტერესებში განსახორციელებელი, შემონმების ვალდებულება (Obliegenheit) გერმანიის სავაჭრო კოდექსის 377 I პარაგრაფის შესაბამისად (შედარებადია სკ-ის 495 I მუხლთან). ეს ეხება მხოლოდ რისელერსა და მის მიმწოდებელს შორის სამართლებრივ ურთიერთობას. თუმცა გერმანიის სავაჭრო კოდექსის 377 I პარაგრაფი, მისი მიზნიდან გამომდინარე, რისელერს არ აკისრებს გადაყიდვის ჯაჭვში შემდგომი მყიდველის დაცვის ვალდებულებას [ნივთის გადამონმების ვალდებულება მას არ ეკისრება იმ პირის ინტერესებში (ინტერესების დაცვის მიზნით), რომელიც მისგან ყიდულობს ნივთს].¹⁵

საფრთხის თავიდან აცილების დამატებითი ვალდებულება რისელერს მაშინაც კი არ აქვს, როდესაც ის შეძენილ და გადაყიდულ ნივთს მისი საკუთარი სასაქონლო ნიშნით უშვებს სამოქალაქო ბრუნვაში. კვაზიმწარმოებლის როლზე მიბმული პასუხისმგებლობა (გერმანიის პროდუქტისათვის პასუხისგების შესახებ კანონის

⁹ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - VersR 2023, 796, juris Rn. 20.

¹⁰ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - VersR 2023, 796, juris Rn. 20.

¹¹ BGH, Urteil vom 9. Dezember 1986 - VI ZR 65/86 - BGHZ 99, 167, juris Rn. 14.

¹² შდრ. OLG Hamm, Urteil vom 26. Januar 2023 - I-2 U 49/21 - juris Rn. 53.

¹³ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - VersR 2023, 796, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 17. Juni 1994 - V ZR 204/92 - NJW 1994, 2947, juris Rn. 40; BGH, Urteil vom 3. November 1982 - VIII ZR 282/81 - NJW 1983, 217,

juris Rn. 25; OLG Stuttgart, Urteil vom 17. August 2023 - 2 U 41/22 - MDR 2024, 34, juris Rn. 80.

¹⁴ შდრ. BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 19. Juni 2009 - V ZR 93/08 - BGHZ 181, 317, juris Rn. 19; OLG Koblenz, Urteil vom 16. Mai 2023 - 3 U 151/23 - MDR 2023, 1314, juris Rn. 49; OLG Hamm, Urteil vom 26. Januar 2023 - I-2 U 49/21 - juris Rn. 52; OLG Braunschweig, Beschluss vom 16. Dezember 2021 - 9 U 66/21 - juris Rn. 41.

¹⁵ Grunewald in: *Erman* BGB, Kommentar, 17. Auflage 2023, § 433 BGB Rn. 33.

(ProdHaftG) 4 I 1 პარაგრაფი, შეესაბამება სკ-ის 1011 II მუხლს) მოქმედებს მხოლოდ პროდუქტის მწარმოებლის პასუხისმგებლობის სამართალში.¹⁶

(1.2) აღნიშნული კრიტერიუმების გამო, მეორეული ავტომობილის რისელერს, როგორც წესი, იმ შემთხვევაში, როდესაც არაფერი მიანიშნებს ნაკლზე, მოეთხოვება მხოლოდ გაყიდული ავტომობილის გარეგანი დათვალიერება, მაგრამ არა დამატებითი გადამოწმება.¹⁷ თუმცა, ამგვარ გარეგან დათვალიერებაში შედის ისიც, რომ ავტომობილი ამწვე პლატფორმაზე უნდა განთავსდეს, მისი ქვედა ნაწილის დათვალიერების მიზნით. მეორადი ავტომობილების შემოწმების ინტენსიური ვალდებულება რისელერს ეკისრება მაშინ, როდესაც ის ამავდროულად უძღვება სპეციალიზებულ სახელოსნოს ან განსაკუთრებულ ნდობას აჩენს საკუთარ კლიენტებში.

უფრო დეტალური შემოწმების ვალდებულება აქვთ სპეციალიზებულ რისელერებს, როგორც წესი: ხელოვნების ნიმუშებით ან ანტიკვარებით მოვაჭრეებს. ამგვარი გარიგებების შემთხვევაში, სპეციალიზებული რისელერი მისი კლიენტების წინაშე გამოდის არა მხოლოდ მცოდნე პირის როლში, არამედ, ის თავად წყვეტს, რომელი ნიმუში შეიძინოს გადაყიდვის მიზნით და ხშირად მხოლოდ მას შეუძლია, კონკრეტული გამყიდველის სანდოობის შემოწმება.¹⁸

(1.3) დამატებით, შესაძლებელია მითითება კანონის განმარტებით ბარათზე (BT – Drucksache 14/6040 vom 14.05.2001, S. 210; <https://dserver.bundestag.de/btd/14/060/1406040.pdf>), რამდენადაც ის, სხვა საკითხებთან ერთად, განმარტავს:

„ ... ამ კითხვას (ავტორის მითითება: ეხება შემოწმების ვალდებულების ფარგლებს) ნასყი-

დობის ხელშეკრულების ყველა ტიპის შემთხვევაში ერთნაირი პასუხი ვერ გაცემა. მას, ვინც ინდუსტრიულად წარმოებული მასობრივი პროდუქციით ვაჭრობს, როგორც პროფესიონალი გამყიდველი, შეუძლებელია, მოეთხოვოს, საქონლის გადამოწმება კონსტრუქციის ან ფაბრიკაციის დეფექტზე. უმეტესად, მას ამის საშუალება არ ექნება. იგივე წესი ეხება კერძო [არაპროფესიონალ] გამყიდველსაც. ეს საკითხი სხვანაირად შეიძლება გადაწყდეს, თუ განსაკუთრებულად ძვირადღირებულ ან დეფექტისკენ მიდრეკილ პროდუქტს ეხება საქმე, ან მაშინ, როდესაც გამყიდველს განსაკუთრებული საექსპერტო ცოდნა აქვს. მეორადი ნივთებით კომერციული ვაჭრობისას, განსაკუთრებით, მეორადი ავტომობილებით ვაჭრობისას, საჭიროა ცალკეულ შემთხვევებს შორის დიფერენცირება. თუ რისელერს არ აქვს საკუთარი სახელოსნო, მყიდველს მხოლოდ იმის მოლოდინი უნდა ჰქონდეს, რომ ავტომობილი შემოწმებული იქნება მარტივად შემჩნევად ნაკლზე. თუ რისელერს აქვს საკუთარი სახელოსნო, მისი ზრუნვის ვალდებულებები შეიძლება გაფართოვდეს და უფრო დეტალური შემოწმების ვალდებულებაც წარმოშვას.“

(2) ინფორმაციის მიწოდების / კონსულტირების ვალდებულება

განსაკუთრებულ შემთხვევებში გამყიდველს, სახელშეკრულებო ვალდებულებების გვერდით, შეიძლება დაეკისროს ინფორმაციის მიწოდების ან კონსულტირების ვალდებულებაც, რომლის დარღვევის დროსაც მას, ზოგადი ვალდებულებითსამართლებრივი დანაწესებიდან გამომდინარე, დაეკისრება ზიანის ანაზღაურება.

მყარად დადგენილი სასამართლო პრაქტიკის მიხედვით, სახელშეკრულებო მოლაპარაკებე-

¹⁶ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - VersR 2023, 796, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 7. Dezember 1993 - VI ZR 74/93 - NJW 1994, 517, juris Rn. 22.
¹⁷ BGH, Urteil vom 7. Juni 2006 - VIII ZR 209/05 - BGHZ 168, 64, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 19. Juni 2013 - VIII ZR 183/12 - NJW 2014, 211, juris Rn. 24 f.; BGH, Urteil vom 15. April 2015 - VIII ZR 80/14 - NJW 2015, 1669, juris Rn. 14; OLG München, Urteil vom 25. Oktober 2023

- 7 U 1224/21 - juris Rn. 94; OLG Karlsruhe, Beschluss vom 4. April 2023 - 14 U 216/21 - juris Rn. 40.
¹⁸ შდრ. აუქციონის მომწყობის შემთხვევაში: BGH, Urteil vom 13. Februar 1980 - VIII ZR 26/79 - NJW 1980, 1619, juris Rn. 32; LG Bielefeld, Urteil vom 20. September 1988 - 23 O 101/88- NJW 1990, 1999, juris Rn. 18, hinsichtlich der Echtheit des Kunstwerks.

ბის დროს, თითოეულ მხარეს აქვს ვალდებულება, მეორე მხარეს (აშკარა ჩაკითხვის გარეშე) შეატყობინოს იმ გარემოებების შესახებ, რომლებსაც შეუძლიათ, ჩაშალონ მყიდველის სახელშეკრულებო მიზანი და, ამდენად, ნასყიდობის ხელშეკრულების დადებისთვის არსებითი მნიშვნელობა აქვთ.¹⁹ ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში, ინფორმირების ვალდებულების წინაპირობები და ფარგლები განისაზღვრება ნდობისა და კეთილსინდისიერების, ასევე სამოქალაქო ბრუნვის ჩვეულებების მიხედვით.²⁰ ინფორმირების შესაბამისი ვალდებულება, მათ შორის, წარმოიშობა მაშინ, როდესაც გამყიდველი საექსპერტო ცოდნის მქონედ პოზიციონირებს²¹ ან, როდესაც, ხელშეკრულების საგნის ან წარმოებული მოლაპარაკებების შედეგიდან გამომდინარე, მყიდველს არ შეუძლია, დამატებითი საშუალებების გარეშე, მოიპოვოს ინფორმაცია მისთვის მნიშვნელოვანი გარემოებების შესახებ.²²

გამყიდველის ინფორმირების ან კონსულტირების ამგვარი ვალდებულების ვარაუდისას რეკომენდებულია სიფრთხილე, რადგან ამან შეიძლება წარმოშვას (ნასყიდობისას) ნაკლისათვის პასუხისმგებლობის ფარგლებში, რისკებისა და პასუხისმგებლობის სფეროების გამანაწილებელი რეგულაციების თამაშგარედ დატოვება.²³ განსაკუთრებით გასათვალისწინებელია, რომ ნაკლოვანი შესრულებიდან წარმომდგარ მოთხოვნებს (გსკ-ის 437-ე და შემდგომი პარაგრაფები), სხვა მოთხოვნებთან შედარებით, უპირატესობა ენიჭება, გარდა ნაკლის განზრახ დამალვის შემთხვევებისა.²⁴

ამის საპირისპიროდ, სხვანაირად წყდება შე-

მთხვევა, როდესაც მყიდველი რისელებს რჩევას სთხოვს. ამით ის ამ უკანასკნელს აყენებს ნდობით აღჭურვილი პირის პოზიციას და იბოჭება ვალდებულებით, მიაწოდოს მყიდველს სათანადო განმარტება პროდუქტის კონკრეტულ მახასიათებლებზე.²⁵ კონსულტირების მოვალეობის მასშტაბი და მახასიათებლების შესახებ ინფორმაცია, რომელსაც ელოდება მყიდველი გამყიდველისგან, დამოკიდებულია ყოველი ცალკეული შემთხვევის კონკრეტულ გარემოებებზე.²⁶ სპეციალიზებულ მაღაზიაში მყიდველს შესაძლოა, გამყიდველის პერსონალის მხრიდან უფრო სიღრმისეული სპეციალიზებული ცოდნის გამართლებული მოლოდინი ჰქონდეს, ვიდრე ფართო არჩევანის პროდუქციის ჩვეულებრივ მაღაზიაში ან ონლაინ რისელებთან; ან, მაგალითად, პროდუქტის, პირდაპირ მწარმოებლისაგან ყიდვისას, მისგან ელოდეს უფრო სპეციალურ და დეტალურ ინფორმაციას პროდუქტზე, ვიდრე იმავე პროდუქტის უბრალო რისელებისგან ყიდვის შემთხვევაში. მწარმოებლისგან პროდუქტთან დაკავშირებული, შორს მიმავალი რისკების შესახებ ინფორმაციის მოპოვების ვალდებულება წარმოიშობა მხოლოდ საგამონაკლისო შემთხვევებში.²⁷

დამატებით საყურადღებოა ისიც, რომ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დამატებითი კონსულტირების ვალდებულების დარღვევიდან წარმომდგარი ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა, როგორც წესი, შემოსაზღვრება „ნდობის ზიანით“ (ე.წ. ნეგატიური ინტერესით) და არ მოიცავს ხელშეკრულების შეუსრულებლობიდან გამომდინარე ზიანს, განსაკუთრებით, – მიუღებელ სარგებელს.²⁸

¹⁹ BGH, Versäumnisurteil vom 28. Juli 2005 - III ZR 290/04 - ZIP 2005, 1599, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 6. April 2001 - V ZR 402/99 - NJW 2001, 2021, juris Rn. 8; OLG Koblenz, Urteil vom 16. Mai 2023 - 3 U 151/23 - MDR 2023, 1314, juris Rn 47.

²⁰ BGH, Versäumnisurteil vom 28. Juli 2005 - III ZR 290/04 - ZIP 2005, 1599, juris Rn. 26.

²¹ შდრ. BGH, Urteil vom 16. Juni 2004 - VIII ZR 303/03 - NJW 2004, 2301, juris Rn. 14.

²² Grunewald in: *Erman* BGB, Kommentar, 17. Auflage 2023, § 433 BGB Rn. 25.

²³ შდრ. BGH, Urteil vom 26. September 2018 - VIII ZR 187/17 - BGHZ 220, 19, juris Rn. 16; BGH, Urteil vom 13. Juli 2022 - VIII ZR 329/21 - MDR 2022, 1079 - juris Rn. 57, jeweils zum Wegfall der Geschäftsgrundlage.

²⁴ მყარად დამკვიდრებული სასამართლო პრაქტიკა: BGH, Urteil vom 27. März 2009 - V ZR 30/08 - BGHZ 180, 205, juris Rn. 19, 24; BGH, Urteil vom 5. Oktober 2001 - V ZR 275/00 - NJW 2002, 208, juris Rn. 31.

²⁵ BGH, Urteil vom 16. Juni 2004 - VIII ZR 303/03 - NJW 2004, 2301, juris Rn. 10; BGH, Urteil vom 23. Juli 1997 - VIII ZR 238/96 - NJW 1997, 3227, juris Rn. 14.

²⁶ BGH, Urteil vom 16. Juni 2004 - VIII ZR 303/03 - NJW 2004, 2301, juris Rn. 14.

²⁷ დანვრილებით: BGH, Urteil vom 16. Juni 2004 - VIII ZR 303/03 - NJW 2004, 2301, juris Rn. 14 ff.

²⁸ BGH, Urteil vom 6. Februar 2018 - II ZR 17/17 - NJW 2018, 1675, juris Rn. 9; BGH, Urteil vom 19. Mai 2006 - V ZR 264/05 - BGHZ 168, 35, Rn. 21; BGH, Urteil vom 5. Oktober 2001 - V ZR 275/00 - NJW 2002, 208, juris Rn. 39.

გვ) რისელერი, როგორც მწარმოებელი

რისელერზე შეიძლება გავრცელდეს პროდუქტის წუნიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა, თუ მან ნივთი მისი გამოყენების თავდაპირველი მიზნისგან განსხვავებული მიზნით გადაყიდა, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ნივთი თავად არ დაუშუშავებია.

ეს შემთხვევა, მაგალითად, სახეზეა, როდესაც რისელერი პროდუქტს იღებს, როგორც (უტილიზაციისათვის გამიზნულ) ნარჩენს, თუმცა ამაგრებს მას სხვა აღნერელობას და, პროდუქტის მკვებავი შემადგენლობის მითითების შემდეგ, ის ბაზარზე გამოაქვს, როგორც სასუქი სასოფლო-სამეურნეო მიზნებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ აქ პროდუქტის შემადგენლობა არ შეცვლილა, ამ გზით ნასყიდობის საგანი მაინც პროდუქტის სხვა პალიტრას მიეკუთვნა (სასუქი, ნაცვლად ნარჩენისა), რაც იწვევს მოხმარებისა და უსაფრთხოების განსხვავებულ მოლოდინებს (შდრ. ქართულ სამართალში სკ-ის 1009 II გ) მუხლი). აღნიშნული მოითხოვს, რომ, პასუხისმგებლობის ნაწილში, რისელერი, მყიდველებისა და მათი შემდგომი კონტრაქტების წინაშე, მწარმოებლად იქნეს განხილული.²⁹

გ) არაკომერციული მიზნებით გაყიდვა:

წუნდებული პროდუქტიდან გამომდინარე ვალდებულებები, რომლებიც ჩამოყალიბებულია რისელერისათვის, კერძო (არაპროფესიონალ) გამყიდველზე ვრცელდება შემდეგი დათქმებით:

ერთი მხრივ, კერძო გამყიდველის შემთხვევაში, შემონმებისა და კონსულტირების ვალდებულებები, ჩვეულებისამებრ, შედარებით ნაკლებ აქტუალურია, რადგან, როგორც წესი, მას სპეციალიზებული ცოდნა არ აქვს. მეორე მხრივ, როდესაც ნასყიდობის საგანს გაყიდვამდე

თავად გამყიდველი იყენებდა, ჩვეულებისამებრ, უნდა ივარაუდებოდეს, რომ მისთვის ნივთის ნაკლი ცნობილია და მას (განსაკუთრებით, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული) ნივთის ნაკლის გამჟღავნება ევალება.

ამდენად, როგორც წესი, მეორადი ავტომობილის მყიდველს შეუძლია, ჰქონდეს მოლოდინი, რომ ავტომობილი არ არის მოყოლილი ისეთ ავარიში, რომლის შედეგებიც სცდება მიზერულ დაზიანებებს. ამიტომაც, ერთი მხრივ, გამყიდველს ეკისრება გამჟღავნების შესაბამისი ვალდებულება³⁰, რომელიც მოიცავს ყველაფერს, რაც აღემატება შელებით გამოსწორებად, უბრალო დაზიანებას, მაშინაც კი, როდესაც ავტომობილი პროფესიონალურად შეკეთდა.³¹ მეორე მხრივ, სხვა დამატებითი გარემოებების არარსებობის შემთხვევაში, არ შეიძლება არსებობდეს მოლოდინი, რომ მეორადი ავტომობილის კერძო გამყიდველი (როგორც წესი, სპეციალიზებული ცოდნის არქონის გამო) გაყიდვამდე, რაიმე ფორმით მაინც, შეამონმებს ნივთს, თუნდაც ვიზუალური დათვალიერების გზით, შესაძლო ნაკლის აღმოჩენის მიზნით.³²

ინფორმაციის მინოდების დამატებით სახელშეკრულებო ვალდებულებებს განსაკუთრებული პრაქტიკული მნიშვნელობა ენიჭება უძრავი ნივთის ნასყიდობისას. ამ შემთხვევაშიც მოქმედებს წესი, რომ გამყიდველს ეკისრება ყველა იმ გარემოების გამჟღავნების ვალდებულება, რომელთაც მყიდველისთვის, გადანყვეტილების მიღების პროცესში, არსებითი მნიშვნელობა აქვთ და მათი განდობის მოლოდინიც, სამოქალაქო ბრუნვის ჩვეულებიდან გამომდინარე, მყიდველს სამართლიანად შეიძლება ჰქონდეს.³³

თუ გამყიდველმა იცის, რომ უძრავ ნივთზე განლაგებულია გადამუშავებული მასალა და ნარჩენები, მან ამის შესახებ მყიდველს უნდა შეატყობინოს.³⁴ თუ გამყიდველისთვის ცნობილია

²⁹ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - MDR 2023, 774, juris Rn. 21 ff.
³⁰ BGH, Versäumnisurteil vom 10. Oktober 2007 - VIII ZR 330/06 - NJW 2008, 53, juris Rn. 20; Oberlandesgericht des Landes Sachsen-Anhalt, Urteil vom 30. Mai 2022 - 2 U 195/19 - juris Rn. 32; OLG Rostock, Urteil vom 28. August 2020 - 4 U 1/19 - DAR 2021, 22, juris Rn. 50.
³¹ Brandenburgisches Oberlandesgericht, Urteil vom 1. November 2018 - 6 U 32/16 - juris Rn. 33; OLG Rostock,

Urteil vom 28. August 2020 - 4 U 1/19 - DAR 2021, 22, juris Rn. 50.
³² Brandenburgisches Oberlandesgericht, Urteil vom 1. Juli 2008 - 6 U 120/07 - juris Rn. 80.
³³ BGH, Urteil vom 19. März 2021 - V ZR 158/19 - NJW-RR 2021, 1068, juris Rn 12; BGH, Urteil vom 20. Oktober 2000 - V ZR 285/99 - NJW 2001, 64, juris Rn. 7.
³⁴ BGH, Urteil vom 23. September 2022 - V ZR 133/21 - NZM 2023, 137, juris Rn. 12.

დაბინძურებული ადგილების შესახებ, ინფორმირების ვალდებულების შესასრულებლად არ არის საკმარისი, რომ მან მყიდველს დაბინძურების არსებობაზე, მხოლოდ უბრალო ეჭვის სახით, მიუთითოს. ამის ნაცვლად, მან მყიდველს კონკრეტული დაბინძურების შესახებ უნდა შეატყობინოს.³⁵ თუ იყიდება მიწის ნაკვეთი, რომელზეც ადრე ინდუსტრიული ნაგავსაყრელი იყო განთავსებული, გამყიდველმა მყიდველს ამის შესახებ ინფორმაცია უნდა მიაწოდოს.³⁶ იგივე პრინციპები გამოიყენება მაღაროს არსებობიდან ან ნიადაგიდან გამომდინარე სხვა რისკებთან დაკავშირებით.³⁷

დ) დამატებითი შესრულების ვალდებულების დარღვევა

თუ გამყიდველი არ ასრულებს გსკ-ის 439 I პარაგრაფიდან გამომდინარე დამატებითი შესრულების ვალდებულებას, აღნიშნული წარმოადგენს ვალდებულების დამოუკიდებელ დარღვევას. ეს გამყიდველს, ვალდებულებითი სამართლის ზოგადი დანაწესებიდან გამომდინარე, ზიანის ანაზღაურებას ავალდებულებს, მიუხედავად იმისა, მიუძღვის თუ არა მას ბრალი ნასყიდობის საგნის ნაკლში.³⁸

აქ საყურადღებოა, რომ ზიანის ანაზღაურების ეს მოთხოვნა მიმართულია მხოლოდ იმ ქონებრივი დანაკლისის კომპენსირებისაკენ, რომელიც უკავშირდება დამატებითი შესრულების ვალდებულების დარღვევას, რადგან მხოლოდ აღნიშნული გამომდინარეობს მისგან კაუზალურად.³⁹ ფაქტობრივად, ეს იწვევს იმას, რომ ამავე საკითხის განხილვისას უნდა გაეცეს პასუხი

შეკითხვას, რა კონკრეტული შინაარსი ჰქონდა დამატებითი შესრულების ვალდებულებას; კონკრეტულად, რა დანახარჯი უნდა გაენია გამყიდველს ან, შესაბამისად, აენაზღაურებინა მყიდველისათვის (აღნიშნულთან დაკავშირებით ქვემოთ, III).

2. წინა მიმწოდებელი არ არის [რისელების] შესრულების დამხმარე

ნასყიდობის ხელშეკრულებათა ჯგუფში წინარე (წინა საფეხურზე მდგომი) მიმწოდებელი ან მწარმოებელი არ არიან რისელების შესრულების დამხმარეები (Erfüllungsgehilfe⁴⁰), რადგან, რისელერს, როგორც წესი, აქვს ნასყიდობის საგანზე მხოლოდ საკუთრების გადაცემის და არა – მისი დამზადების ვალდებულება (აღნიშნულზე ზემოთ, 1. ბ) აა)). აქედან გამომდინარეობს, რომ რისელერს მისთვის ნივთის მიმწოდებლის ან მწარმოებლის შესაძლო ბრალი არ უნდა შეერაცხოს გსკ-ის 278-ე პარაგრაფის (შედარებადი: სკ-ის 396-ე მუხლთან) შესაბამისად.⁴¹ იგივე წესი მოქმედებს მაშინაც, როდესაც პროდუქტი შესყიდული იყო მწარმოებლისგან, თუმცა ის არ იყო ვალდებული, ნაკლთან დაკავშირებული, პროდუქტის დამზადებისთვის აუცილებელი ცალკეული ნაწილი თავად დაემზადებინა.

კანონის განმარტებით ბარათში⁴² აღნიშნულთან დაკავშირებით, მათ შორის, მითითებულია: „უნაკლო ნივთის გადაცემის ვალდებულება არ იწვევს, თუნდაც არაპირდაპირ, დამხმარე პირების პასუხისმგებლობის გავლით [მათი ბრალის შერაცხვის გზით], გამყიდველის ზიანის ანაზღაურების ვალდებულების ფუნდამენტურ

³⁵ BGH, Urteil vom 20. Oktober 2000 V ZR 285/99 - NJW 2001, 64, juris Rn. 9.

³⁶ BGH, Urteil vom 3. März 1995 - V ZR 43/94 - NJW 1995, 1549, juris Rn. 12 f.

³⁷ BGH, Urteil vom 29. Juli 1999 - III ZR 234/97 - BGHZ 142, 259 Rn. 11 ff., für Amtshaftung; vgl. weiter: BGH, Urteil vom 14. Oktober 1994 - V ZR 196/93 - NJW 1995, 45 - juris Rn. 13 ff.; LG Düsseldorf, Urteil vom 6. März 2002 - 2b O 68/01 - juris Rn. 56.

³⁸ შდრ. BGH, Urteil vom 29. April 2015 - VIII ZR 104/14 - NJW 2015, 2244, juris Rn. 14; OLG Zweibrücken, Urteil vom 13. August 2015 - 4 U 92/14 - juris Rn. 15; OLG Stuttgart, Urteil vom 17. August 2023 - 2 U 41/22 - MDR 2024, 34, juris Rn. 80; Pammler in: *Herberger / Martinek / Rüßmann / Weth / Würdinger*, jurisPK-BGB, 10. Aufl., § 437 BGB (Stand: 01.02.2023) Rn. 86.

³⁹ BGH, Urteil vom 29. April 2015 - VIII ZR 104/14 - NJW 2015, 2244, juris Rn. 14; OLG Stuttgart, Urteil vom 17. August 2023 - 2 U 41/22 - MDR 2024, 34, juris Rn. 80.

⁴⁰ Erfüllungsgehilfe – პირი, რომელსაც მოვალე საკუთარი ვალდებულების შესასრულებლად იყენებს.

⁴¹ მყარად დამკვიდრებული სასამართლო პრაქტიკა: BGH, Urteil vom 2. April 2014 - VIII ZR 46/13 - BGHZ 200, 337, juris Rn. 31; BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 19; BGH, Urteil vom 24. Oktober 2018 - VIII ZR 66/17 - BGHZ 220, 134, juris Rn. 97; BGH, Beschluss vom 9. Juni 2020 - VIII ZR 315/19 - NJW 2020, 3312, juris Rn. 18; BGH, Urteil vom 21. Juni 1967 - VIII ZR 26/65 - BGHZ 48, 118, juris Rn. 10, für Werklieferungskauf.

⁴² BT-Drucksache 14/6040 vom 14.05.2001, S. 209 f.; <https://dserver.bundestag.de/btd/14/060/1406040.pdf>.

გაფართოებას. ამგვარი გაფართოება სახეზე იქნებოდა, თუ საქონლის მწარმოებელი გამყიდველის შესრულების დამხმარე იქნებოდა. თუმცა უნაკლო ნივთის მიწოდების ვალდებულებას ამგვარი სამართლებრივი შედეგი არ აქვს. გამყიდველის ვალდებულება უნდა შეიზღუდოს უნაკლო ნივთის გადაცემით და არ უნდა მოიცავდეს ნივთის დამზადებას. ნივთის გადაცემის ვალდებულების შესრულებისას გამყიდველი არ იყენებს მწარმოებლის მომსახურებას, ნივთის დამზადება არ არის მოცული გამყიდველის ვალდებულებათა წრით. ამდენად, საქონლის მწარმოებელი, ზუსტად ისევე ვერ ჩაითვლება გამყიდველის შესრულების დამხმარედ, როგორც სამშენებლო მასალების მწარმოებელი – სამუშაოების განმახორციელებელი პირის (რომელიც იყენებს ამ მასალებს ნაკისრები სამუშაოს შესრულებისას) დამხმარედ.“

ამის საწინააღმდეგოდ, თუ გამყიდველმა მყიდველს თავი (ობიექტურად არასწორად) მწარმოებლად წარუდგინა, მისი პასუხისმგებლობის საკითხი ისე უნდა გადაწყდეს, თითქოს მას პროდუქტი თავად დაემზადებინოს.⁴³

II. გარანტია

გამონაკლისის სახით, გამყიდველმა მყიდველის წინაშე შეიძლება იკისროს პროდუქტის უნაკლოობის გარანტია. ამ შემთხვევაში, თუ პროდუქტი არ არის უნაკლო, გამყიდველმა ბრალის გარეშე უნდა აგოს პასუხი და ანაზღაუროს ზიანი (შდრ. გსკ-ის 443-ე, 477-ე, 276-ე პარაგრაფებისთვის).

პრაქტიკაში ამგვარ გარანტიებს უმეტესწილად მწარმოებლის გარანტიის სახე აქვს. თუმცა შესაძლებელია, რისეღერმა ან სხვა გამყიდველმაც იტვირთოს პროდუქტის კონკრეტულ სტანდარტთან შესაბამისობის ბრალისგან დამოუკიდებელი პასუხისმგებლის ვალდებულება. ეს

შეიძლება მოხდეს როგორც სტანდარტიზებული, ისე ინდივიდუალური შეთანხმების ფორმით.

კითხვას, ნივთის თვისებების შეთანხმებისას, გამყიდველის მიერ გაკეთებული განცხადება უბრალოდ ნივთის თვისებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებაა (გსკ-ის 434 II Nr. 1 პარაგრაფი; შედარებადია სკ-ის 488 I 1 მუხლთან) თუ ნივთის თვისებებზე გაცემული გარანტია, პასუხი უნდა გაეცეს ნასყიდობის დადებისას ინტერესთა ტიპური განაწილებისა და სამოქალაქო ბრუნვის ჩვეულებების გათვალისწინებით.⁴⁴

მაგალითად, მეორეული ავტომობილების ბაზარზე აუცილებელია დადგენა იმისა, გამყიდველი არის სპეციალიზებული რისეღერი თუ კერძო გამყიდველი. თუ გამყიდველი არის სპეციალიზებული რისეღერი, ინტერესთა განაწილება, როგორც წესი, გამოიყურება იმგვარად, რომ მყიდველი ეყრდნობა რისეღერის იმ განსაკუთრებულ გამოცდილებასა და სპეციალურ ცოდნას, რომელიც თავად მას არ აქვს. ამდენად, მას აქვს უფლება, ჰქონდეს ნდობა, რომ ნივთის თვისებების შეთანხმებისას გამყიდველი იძლევა გარანტიას.⁴⁵ თუ მეორადი ავტომობილის გამყიდველი (რომელიც არის მწარმე) ირწმუნება, რომ გასაყიდი ავტომობილი გამართულია და დაუყოვნებლივ შეიძლება იქნეს გამოყენებული საგზაო მოძრაობაში, ის ამით იძლევა გარანტიას, რომ ავტომობილს არ ახასიათებს საგზაო მოძრაობისთვის საფრთხის შემქმნელი იმგვარი ნაკლი, რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს ამ ავტომობილით გადაადგილების აკრძალვის განკარგულების გამოცემა შესაბამისი ორგანოს მხრიდან.⁴⁶

ამის საწინააღმდეგოდ, კერძო ნასყიდობისას, თვისებების აღწერა, უმეტესად, არ ეფუძნება გამყიდველის განსაკუთრებულ გამოცდილებასა და სპეციალიზებულ ცოდნას და აღნიშნული განცხადებიდან გარანტიის ამოკითხვა შეუძლებელია. გამყიდველის ინტერესი, რომ პასუხი აგოს მხოლოდ იმისათვის, რაზე წვდომაც

⁴³ Pammler in: Herberger / Martinek / Rießmann / Weth / Würdinger, jurisPK-BGB, 10. Aufl., § 437 BGB (Stand: 01.02.2023) Rn. 87.

⁴⁴ BGH, Urteil vom 29. November 2006 - VIII ZR 92/06 - BGHZ 170, 86, juris Rn. 22, für Gebrauchtwagenmarkt.

⁴⁵ BGH, Urteil vom 29. November 2006 - VIII ZR 92/06 - BGHZ 170, 86, juris Rn. 23, für Angabe zur Laufleistung eines Kraftfahrzeuges.

⁴⁶ შდრ. BGH, Urteil vom 21. April 1993 - VIII ZR 113/92 - BGHZ 122, 256, juris Rn. 19 ff.

მას აქვს მისი სამოყვარულო ცოდნიდან გამომდინარე და მეტი არაფრისათვის, ზუსტად ისეთივე მნიშვნელოვანი და დასაცავია, როგორც მყიდველის ინტერესები.⁴⁷

III. დამატებითი შესრულების მოთხოვნა

1. საკითხის დასმა

მართალია, ცალსახაა, რომ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით მოცულია ყველა ქონებრივი დანაკლისი, რომელიც მიენერება ნივთის ნაკლს, მაგრამ პრობლემურია, რამდენად მოიცავს დამატებითი შესრულების მოთხოვნა აუცილებელი დანახარჯების ანაზღაურებასაც.

რადგანაც დამატებითი შესრულების მოთხოვნა არის პირველადი შესრულების მოთხოვნის მოდიფიცირება, შეკეთების ან ნივთის გამოცვლის ფორმით⁴⁸ (და, ამდენად, არა ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა), ეჭვგარეშეა, რომ ის ვერ მოიცავს იმ ქონებრივ დანაკლისს, რომელიც ეხება სხვა სამართლებრივ სიკეთებს და მათი დაზიანებით არის განპირობებული. მაგალითად, თუ საქონლის საკვების დაბინძურების გამო ნახირი დაიღუპა, ნასყიდობის საგნის განადგურება არ გამორიცხავს მისი სანაცვლო ნივთის მიწოდების ვალდებულებას.⁴⁹ თუმცა აღნიშნული ვალდებულება ვრცელდება ნასყიდობის საგანზე, კერძოდ, საკვებზე, და არ ვრცელდება დაღუპულ ცხოველებზე მაშინაც კი, როდესაც, დაღუპული ჯოგის ანაზღაურების გარეშე, ახალი ნივთის გადაცემა საკვების მოწოდების გზით, ეკონომიკურად აზრს მოკლებულია.

ნაკლებად ერთმნიშვნელოვანია შემთხვევები, როდესაც დამატებითი შესრულება შესაძლებელია შეკეთების ან ნივთის გამოცვლის გზით, თუმცა ნასყიდობის ნაკლოვანი საგანი ამასობაში გადამუშავდა და შეკეთებისთვის ან სანაცვლო ნივთის მოწოდებისთვის (რადგან, დაბინძურებული საკვების წინა მაგალითისგან

განსხვავებით, ნივთი ჯერ კიდევ ობიექტურად გამოცალკევებადია) ჯერ საჭიროა ნივთის დემონტაჟი და მისი ხელახლა ჩაშენება. ამის მაგალითებია, ქვემოთ უფრო დეტალურად აღწერილი, ნასყიდობის ნაკლოვანი ნივთის ნაგებობაში ჩაშენების (ქვემოთ, 2. ბ – პარკეტის ფილების მაგალითი) ან შუალედური პროდუქტის გადამუშავების (ქვემოთ, 2 ა - რკინის უჟანგავი მილების მაგალითი) შემთხვევები.

ეს პრობლემური საკითხი არ არის გადაჭრილი იმით, რომ როგორც საქართველოს (490 II მუხლი), ისე გერმანიის სამოქალაქო კოდექსები შეიცავენ ნორმებს (ამჟამად 439 II პარაგრაფი), რომელთა მიხედვითაც გამყიდველს აკისრია დამატებითი შესრულების მიზნებისთვის საჭირო დანახარჯების, კონკრეტულად, გადაზიდვის, გადაყვანის, შრომისა და მასალების ხარჯები. ეს ნორმები ეხება მხოლოდ იმ დანახარჯებს, რომლებიც დაკავშირებულია დამატებით შესრულებასთან, კერძოდ, ემსახურება ამ მიზანს.⁵⁰ თუმცა ის არაფერს ამბობს დამატებითი შესრულების მოთხოვნის შინაარსზე და, განსაკუთრებით, არ აფართოებს მის ფარგლებს გსკ-ის 439 I პარაგრაფით დადგენილი ჩარჩოს მიღმა.⁵¹ ამდენად, აღნიშნული თემატიკა ეხება არა გსკ-ის 439 II პარაგრაფის (შედარებადია სკ-ის 490 II მუხლთან) გამოყენების სფეროს, არამედ უპირატესი მნიშვნელობის საკითხს, შესრულების რა პირველად ვალდებულებებს მოიცავს დამატებითი შესრულება. გსკ-ის 439 II პარაგრაფი ადგენს ასანაზღაურებელი დანახარჯების მასშტაბს მხოლოდ იმ შემთხვევისათვის და იმ ფარგლებში, რამდენადაც ეს ვრცელდება ნასყიდობის უკვე გადამუშავებული და ნაკლოვანი ნივთის დემონტაჟსა და შემდგომ ჩაშენებაზე.

ამასთან, არ არის თავისთავად ცხადი, რომ დამატებითი შესრულების მოთხოვნა მოიცავს ამგვარ დემონტაჟსა და ხელახლა ჩაშენებას. როგორც უკვე მიეთითა, დამატებითი შესრულება წარმოადგენს პირველადი შესრულების

⁴⁷ BGH, Urteil vom 29. November 2006 - VIII ZR 92/06 - BGHZ 170, 86, juris Rn. 25.

⁴⁸ BGH, Urteil vom 13. April 2011 - VIII ZR 220/10 - BGHZ 189, 196, juris Rn. 49 f.; BGH, Urteil vom 14. Februar 2020 - V ZR 11/18 - BGHZ 225, 1, juris Rn. 51 ff.; BGH, Vorlagebeschluss vom 13. März 2020 - V ZR 33/19 - ZIP 2020, 1073, juris Rn. 34.

⁴⁹ Staudinger/Bach (2023) BGB § 439 Rn. 121.

⁵⁰ შდრ. BGH, Urteil vom 30. April 2014 - VIII ZR 275/13 - BGHZ 201, 83, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 24. Oktober 2018 - VIII ZR 66/17 - BGHZ 220, 134 juris Rn. 87 ff.

⁵¹ შდრ. BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224, juris Rn. 32.

მოთხოვნის მოდიფიცირებულ ვერსიას. თუმცა, შესრულების თავდაპირველი მოთხოვნა, ნასყიდობის ნივთის შემთხვევაში, მიემართება მხოლოდ უნაკლო ნივთზე საკუთრების გადაცემას; ამის საპირისპიროდ, შემდგომი გადამუშავება უკვე გამყიდველის რისკია და მისი პასუხისმგებლობის სფეროში ექცევა.

აღნიშნულის მხედველობაში მიღებით, გამოიყენება შემდეგი პრინციპები:

2. სამართლებრივი მდგომარეობა საქართველოსა და გერმანიაში

გერმანიაში დამატებითი შესრულების ფარგლების კანონისმიერი რეგულირება 2001 წლამდე არსებითად შეესაბამებოდა ქართულ სამართლებრივ მოწესრიგებას. შემდეგ, როგორც ევროკავშირის სამომხმარებლო პროდუქტების ნასყიდობის დირექტივამ, ისე საქონლის ნასყიდობის დირექტივამ (აღნიშნულზე ზემოთ, I) განაპირობა საკანონმდებლო ცვლილებები. გერმანელი კანონმდებელი გასცდა, მხოლოდ სამომხმარებლო ნასყიდობით შეზღუდული, ევროპული დირექტივის მოთხოვნებს და ისინი ნასყიდობის ხელშეკრულების ყველა ტიპზე გაავრცელა.

ამიტომაც, შემდგომში წარმოდგენილია არა მხოლოდ ამჟამინდელი გერმანული სამართლებრივი მდგომარეობა, არამედ, ასევე, წარსულში მოქმედ ნორმებზე დაყრდნობით (რომელიც შეესაბამება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსს) განვითარებული სასამართლო პრაქტიკა.

ა) გერმანიაში ამჟამად მოქმედი რეგულაციები

გსკ-ის 439-ე პარაგრაფთან დაკავშირებით, მოქმედი გერმანული სასამართლო პრაქტიკის ამოსავალი წერტილი არის ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს 2011 წლის 16 ივნისის გადაწყვეტილება.⁵² აღნიშნულ გადაწყ-

ვეტილებაში ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლომ, სამომხმარებლო ნასყიდობასთან მიმართებით, დაადგინა შემდეგი:

„1999/44 დირექტივის (ავტორის შენიშვნა: სამომხმარებლო პროდუქტების ნასყიდობის დირექტივა) 3 II, III მუხლი სამომხმარებლო პროდუქტების ნასყიდობისა და გარანტიების ცალკეულ ასპექტებთან დაკავშირებით უნდა განიხილოს იმგვარად, რომ, თუ ხელშეკრულებასთან შეუსაბამობა უნდა აღმოიფხვრას [ჯეროვანი შესრულება უნდა განხორციელდეს] ნივთის გამოცვლით, მაგრამ ნაკლოვანი ნივთი მომხმარებელმა, ნაკლის გამოვლენამდე, კეთილსინდისიერად, ნივთის სახეობისა და მისი გამოყენების მიზნის შესაბამისად, უკვე ჩააშენა [სხვა ნივთში], გამყიდველი ვალდებულია, ან თავად გამოაცალკევოს სამომხმარებლო პროდუქტი იმ ნივთისგან, რომელშიც პროდუქტი ჩაშენდა და გამოცვლისთვის განკუთვნილი სამომხმარებლო პროდუქტი ამ ნივთში თავიდან ჩააშენოს ან აანაზღაუროს დანახარჯები, რაც საჭიროა ამ გამოცალკევებისა და გამოცვლისთვის განკუთვნილი სამომხმარებლო პროდუქტის ჩაშენებისთვის. გამყიდველის აღნიშნული ვალდებულება არსებობს იმისგან დამოუკიდებლად, ნასყიდობის ხელშეკრულებით, თავიდანვე ეკისრებოდა თუ არა მას, ნაყიდი სამომხმარებლო პროდუქტის ჩაშენება.

აღნიშნული განმარტება შეესაბამება დირექტივის მიზანს, რომლის მოტივიც და მიზანიც არის მომხმარებლის დაცვის მაღალი სტანდარტის უზრუნველყოფა. იმ შემთხვევაში, როდესაც ხელშეკრულების არც ერთი მხარე არ მოქმედებდა ბრალეულად, გამართლებულია გამყიდველს დაეკისროს ხელშეკრულების არაჯეროვანი სამომხმარებლო პროდუქტის დემონტაჟისა და მიწოდებული ახალი პროდუქტის ჩაშენების ხარჯები, რადგან ეს დამატებითი ხარჯები საერთოდ არ წარმოიშობოდა, გამყიდველს მანამდე სახელშეკრულებო ვალდებულებები ჯეროვნად რომ შეესრულებინა, ხოლო ამ მოცემუ-

⁵² EuGH, Urteil vom 16. Juni 2011 - C-65/09 und C-87/09 - NJW 2011, 2269; ტექსტის ინგლისური ვერსიისათვის იხ.: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jses>

tionid=EFC1CAE2B34F9F0F131B3AA22DCC9EB3?text=&docid=85085&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2819290.

ლობაში ეს ხარჯები აუცილებელია სამომხმარებლო პროდუქტის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ მდგომარეობაში მოსაყვანად.

თუ გამყიდველი თავად არ ახორციელებს ხელშეკრულებასთან შეუსაბამო სამომხმარებლო პროდუქტის დემონტაჟსა და გამოსაცვლელად მინოდებული სამომხმარებლო პროდუქტის ჩაშენებას, ნაციონალურმა სასამართლომ უნდა განსაზღვროს დემონტაჟისა და ჩაშენებისთვის საჭირო ის ხარჯები, რომელთა მოთხოვნაც შეუძლია მომხმარებელს.⁵³

ზემოთ თქმულის საფუძველზე, გერმანიის ფედერალური სასამართლო, მის 2023 წლის 21 ივნისის გადაწყვეტილებაში⁵³, შეეხო გსკ-ის 439 III მუხლის განმარტებას.⁵⁴ გადაწყვეტილება, არსებითად, დაეყრდნო საქმის შემდეგ გარემოებებს:

მოსარჩელემ მოპასუხეს შეუკვეთა რკინის უჟანგავი მილები საზღვაოსნო სერტიფიკატით, რაზე დაყრდნობითაც, მათ შორის, დასაშვებია მილების გემთმშენებლობისთვის გამოყენება. მოსარჩელეს მილები ესაჭიროებოდა გემების მილგაყვანილობის სისტემებში ჩასაშენებლად, თხევადი ბუნებრივი აირის ტრანსპორტირების მიზნით. მილების მოწოდების შემდეგ მოსარჩელემ დაიწყო მილგაყვანილობის სისტემის მომზადება, კერძოდ, მათი ე. წ. მილსადენის კოჭად შედუღების გზით. ამ პროცესში მან აღმოაჩინა მილების მასალის ნაკლი და დაშალა მილსადენის კოჭი. მას შემდეგ, რაც მოპასუხემ მიაწოდა უნაკლო რკინის უჟანგავი მილები, მოსარჩელემ გააგრძელა მილსადენის კოჭების დამზადება.

სარჩელით მოსარჩელემ მოითხოვა, ზემოთ აღწერილი გარემოებებიდან გამომდინარე, დამატებითი დანახარჯების ანაზღაურება.

პირველ რიგში, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ განმარტა, რომ მოსარჩელეს არ ჰქონდა ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა მოპასუხის წინააღმდეგ, რადგან ნივთის ნაკლი არ

იყო გამონვეული ამ უკანასკნელის ბრალით და მას პროდუქტის მწარმოებლის ბრალი, გსკ-ის 278-ე პარაგრაფის შესაბამისად, ვერ შეეცვებოდა (იხ. ამასთან დაკავშირებით ზემოთ, II, 2). გსკ-ის 439-ე პარაგრაფის შემდგომ განმარტებასთან დაკავშირებით ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ხაზი გაუსვა, რომ ჩაშენებისათვის არ არის გადამწყვეტი, იქცა თუ არა ნასყიდობის საგანი, სანივთოსამართლებრივი კრიტერიუმების თანახმად, სხვა ნივთის არაარსებით ნაწილად ან წარმოიშვა თუ არა მასზე ახალი საკუთრება გსკ-ის 950-ე პარაგრაფის (ეს რეგულაციები შედარებადია სკ-ის 194 I მუხლთან) მიხედვით.⁵⁵ ამის საპირისპიროდ, გსკ-ის 439 III პარაგრაფი მოიცავს ჩაშენების ყველა სახეს; კერძოდ იმ შემთხვევასაც, როდესაც საქმე შუალედურ პროდუქტს ეხება.⁵⁶

ბ) ადრინდელი სამართლებრივი მდგომარეობა გერმანიაში

გსკ-ის 439 III პარაგრაფის ძალაში შესვლამდე, ისევე, როგორც ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ 2011 წლის 16 ივნისის გადაწყვეტილების მიღებამდე, გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლო აღნიშნულ თემატიკასთან დაკავშირებით განსხვავებულ პოზიციას იზიარებდა. მან, მართალია, ამჟამად დაუშვა, რომ, ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს აღნიშნული გადაწყვეტილების გამო, სამომხმარებლო ნასყიდობის დროს ნაციონალური ნორმის დირექტივის შესატყვისი განმარტებაა საჭირო, რის შედეგადაც „უნაკლო ნივთის მოწოდება“ ასევე ჩაშენებასა და ნასყიდობის ნაკლოვანი ნივთის წამოღებას მოიცავს,⁵⁷ თუმცა, ამასთან, ნაწილობრივ ძალაში დატოვა უწინდელი პრაქტიკა⁵⁸ და ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ აღნიშნული არ ეხება

⁵³ BGH, Urteil vom 21. Juni 2023 - VIII ZR 105/22 - BGHZ 237, 217.

⁵⁴ გადაწყვეტილება ეხებოდა წინა საკანონმდებლო რედაქციას. თუმცა ეს არ მოქმედებს გადაწყვეტილების არსებით საფუძველზე.

⁵⁵ BGH, Urteil vom 21. Juni 2023 - VIII ZR 105/22 - BGHZ 237, 217, juris Rn. 26 und 57.

⁵⁶ BGH, Urteil vom 21. Juni 2023 - VIII ZR 105/22 - BGHZ 237, 217, juris Rn. 57.

⁵⁷ BGH, Urteil vom 21. Dezember 2011 - VIII ZR 70/08 - BGHZ 192, 148, juris Rn. 25 ff.; BGH, Urteil vom 17. Oktober 2012 - VIII ZR 226/11 - BGHZ 195, 135, juris Rn. 16.

⁵⁸ BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224, juris Rn. 10 ff., 17 ff.

შემთხვევებს, როდესაც ნაციონალური მონესრიგების დირექტივის შესაბამისი განმარტება საჭირო არ არის: არ ეხება ნასყიდობის იმ ხელშეკრულებებს, რომლებზეც არ ვრცელდება მომხმარებელთა დაცვის სამართალი.⁵⁹ დამატებითი შესრულების შინაარსთან დაკავშირებული აღნიშნული მიდგომისთვის ფუნდამენტურია 2008 წლის 15 ივლისის გადაწყვეტილებაში⁶⁰ მოცემული განმარტებები. მოცემული გადაწყვეტილება, არსებითად, ეყრდნობოდა საქმის შემდეგ გარემოებებს:

მოსარჩელემ ხის მასალის რისელერი მოპასუხისგან იყიდა პარკეტის ორფენოვანი ფილები, რომლებიც მან სახლის სასტუმრო და სასაბუღალტრო ოთახებში ჩაასმევინა. მოგვიანებით, პარკეტის ფილებს აძვრა საფარი (ზედა ფენა) ქვემოთ მოქცეული რბილი ხის ფენის არასაკმარისი ნებოვანების გამო. მოსარჩელე მოპასუხისგან ითხოვდა „პარკეტის საფარის გამოცვლას“. მოპასუხეს უკვე დაფარული ჰქონდა ნაკლის მქონე პარკეტის მოშორებისა და განადგურების ხარჯები, დამატებითი სამუშაოების ჩათვლით, და აცხადებდა მზაობას, მიენოღებინა შემცველი ნივთი. თუმცა ის უარს ამბობდა, ახალი პარკეტის დაგების ხარჯების კისრებაზე.

წინარე სასამართლო პრაქტიკასა და სამეცნიერო ლიტერატურაში სადავოდ ქცეული საკითხი გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ გადაწყვიტა იმგვარად, რომ მოპასუხეს, ჩამნაცვლებელი ნივთის მონოდებისას, მხოლოდ უნაკლო ნივთისა და მასზე საკუთრების გადაცემა ეკისრება და, დამატებითი შესრულების ფარგლებში, მაშინაც კი არ არის ვალდებული დაამონტაჟოს ეს ნივთი ან გაიღოს შესაბამისი ხარჯები, როდესაც მყიდველმა პარკეტის ნაკლოვანი ფილები უკვე დააგო [და ახალი ფილები ხელმეორედ აქვს დასაგები].⁶¹ როგორც ეს ზემოთ უკვე აღინიშნა, დამატებითი შესრულების მოთხოვნის შემთხვევაში, საკითხი ეხება ნასყიდობიდან გამომდინარე თავდაპირველი

მოთხოვნის მოდიფიცირებას. ამდენად, ორივე მოთხოვნა, შინაარსობრივად, გამყიდველის მიერ ნაკისრი შესრულებების იდენტური შინაარსის მატარებელია. აღნიშნულის შედეგია ის, რომ გამყიდველმა თავდაპირველად მიწოდებული ნასყიდობის ნაკლოვანი საგნის ნაცვლად ამჯერად უნდა მიანოდოს უნაკლო – თუმცა, სხვა მხრივ, იგივენაირი და იმავე ღირებულების – ნივთი. ეს მოითხოვს შესრულების პროგრამის სრულად გამეორებას, კერძოდ, უნაკლო ნივთზე მფლობელობისა და საკუთრების გადაცემას – არც მასზე ნაკლებს, მაგრამ არც ამაზე მეტს.⁶²

შემდგომ დასაბუთებას გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლო ავითარებს იმგვარად, რომ დამატებითი შესრულებით გამყიდველს უნარჩუნდება ბოლო შანსი, შეასრულოს ნასყიდობიდან გამომდინარე ვალდებულება ნაკლის გამოსწორების ან უნაკლო ნივთის მონოდების გზით – თუნდაც მხოლოდ მეორე ცდაზე – და ამით თავიდან აიცილოს ხელშეკრულების უკუქცევიდან გამომდინარე უარყოფითი ეკონომიკური შედეგები. ქონებრივი დანაკლისი ან დანახარჯები, რომელთა განვაც მყიდველს უნევს იმის გამო, რომ გამყიდველმა უნაკლო ნივთის გადაცემის ვალდებულება პირველივე ცდაზე არ შეასრულა და ეს მხოლოდ მოგვიანებით, მეორე ცდაზე გამოუვიდა, არ უნდა კომპენსირდეს დამატებითი შესრულებით და არ წარმოადგენს მის ნაწილს. აღნიშნული ქონებრივი დანაკლისის ანაზღაურება შესაძლებელია მხოლოდ ზიანის ან დანახარჯების ანაზღაურების მოთხოვნის ფარგლებში.⁶³

იგივე ეხება, შუალედში, ნასყიდობის საგნის ნაკლის გამო, ნივთის გამოყენების ხელიდან გაშვებულ შესაძლებლობას, მის ნებისმიერ გამოვლინებაში.⁶⁴ ასევე ნებისმიერ ხარჯს, რომელიც ნასყიდობის საგნის ნაკლის გამო დამატებით წარმოიშვა ან უშედეგოდ იყო გაღებული. მაგა-

⁵⁹ BGH, Urteil vom 2. April 2014 - VIII ZR 46/13 - BGHZ 200, 337, juris Rn. 27; BGH, Urteil vom 17. Oktober 2012 - VIII ZR 226/11 - BGHZ 195, 135, juris Rn 17.

⁶⁰ BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224.

⁶¹ BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224, juris Rn. 16 f.

⁶² BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224, juris Rn. 17.

⁶³ BGH, Urteil vom 15. Juli 2008 - VIII ZR 211/07 - BGHZ 177, 224, juris Rn. 21.

⁶⁴ ამასთან დაკავშირებით: BGH, Urteil vom 28. November 2007 - VIII ZR 16/07 - BGHZ 174, 290, juris Rn. 6 ff.

ლითად, არ ანაზღაურდება ავტომობილის ნასყიდობისას რეგისტრაციისა და გადაცემის ხარჯები, რომლებიც ავტომობილის ნაკლის გამო უსარგებლო აღმოჩნდა და ხელახლა გასაღები სანაცვლოდ მონოდებული ნივთისთვის.⁶⁵

სხვა გადაწყვეტილებებში გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დამატებით განმარტა, რომ, ზემოთ ხსენებულ გადაწყვეტილებაში მითითებული საფუძვლებიდან გამომდინარე, დამატებითი შესრულების მოთხოვნით არ არის მოცული ნასყიდობის ნაკლოვანი და უკვე გადამუშავებული საგნის დემონტაჟის ხარჯები (რაც აქ დავის საგანს არ წარმოადგენდა).⁶⁶

IV. რესტიტუციის ურთიერთობის ფარგლებში წარმოშობილი ნივთის უკან წაღების ვალდებულება

საკითხი, თუ რა წინაპირობების არსებობის შემთხვევაში წარმოიშობა ნაკლის მქონე ნასყიდობის საგნის უკან წაღების მოთხოვნა, ნივთის ნაკლის გამო წარმოშობილი რესტიტუციის სამართლებრივ ურთიერთობაში, ზედა ინსტანციების სასამართლო პრაქტიკაში ერთმნიშვნელოვნად პასუხგაცემული არ არის.⁶⁷ ნებისმიერ შემთხვევაში, გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლო აღიარებს გამყიდველის ამ ვალდებულების არსებობას მაშინ, როდესაც, ცალკეული შემთხვევის გარემოებებზე დაყრდნობით, მეორე მხარის ინტერესებზე ზრუნვის ზოგადი სახელმეკრულებო ვალდებულება (რომელიც ძალაშია ასევე რესტიტუციის ურთიერთობის ფარგლებში) აფუძნებს [ნაკლოვანი ნივთის] უკან წაღების აუცილებლობას.⁶⁸

გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ამგვარი ვალდებულება განავითარა

თავის 2023 წლის 29 ნოემბრის გადაწყვეტილებაში:⁶⁹ მოცემულ შემთხვევაში საჭირო გახდა გამყიდველის მიერ დიდი ოდენობით (დაახლოებით 800 სატვირთო მანქანის ტვირთგამწეობის მოცულობის) მიწოდებული დარიშხნის შემცველი [ნაკლი!] უტილიზებასავალდებულო ხრემის დროებითი განთავსება სამშენებლო ნაკვეთზე იმგვარად, რომ ამ დროის განმავლობაში ხელი შეეშალა ნაკვეთით სარგებლობას და ხრემის (ეკომეგობრული) განადგურების მოსალოდნელი ხარჯები ნასყიდობის ფასს ბევრად აჭარბებდა. გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს მიერ დასახელებული საფუძვლების გარდა, უკან წაღების ამგვარი ვალდებულების დაკისრების სასარგებლოდ მეტყველებს ისიც, რომ მოცემული ვალდებულება არ ტვირთავს გამყიდველს რაიმე დამატებითი სახელმეკრულებო რისკით, არამედ დაბინძურებული უტილიზებადი ხრემის ეკომეგობრული განადგურების ვალდებულებას ისევე იმ მხარეს აკისრებს, რომელსაც მისი ტვირთვა ევალეზობდა უკუქცეულ ნასყიდობამდე.

ზედა ინსტანციების სასამართლო პრაქტიკას ჯერ არ გადაუწყვიტავს საკითხი, მოიცავს თუ არა რესტიტუციის სამართლებრივი ურთიერთობის ფარგლებში ნივთის უკან წაღების ვალდებულება *გადამუშავებული [!]* ნაკლოვანი ნივთის დემონტაჟსაც. თუმცა, ამ კითხვას, სავარაუდოდ, უარყოფითი პასუხი უნდა გაეცეს იმის გათვალისწინებით, რომ, მართალია, რესტიტუციის სამართლებრივ ურთიერთობაში, სინალაგმატური ვალდებულებების შესასრულებლად, მიღებული, უკან უნდა დაბრუნდეს,⁷⁰ ანუ კვაზი უნდა „განიტრალდეს“, თუმცა გამყიდველის სახელმეკრულებო ვალდებულებებს არ მიეკუთვნება ნასყიდობის საგნის გადამუშავება, ისევე, როგორც მისი ჩაშენება. ამიტომაც, გონივრულია, რომ რესტიტუციის სამართლებრივი

⁶⁵ ამასთან დაკავშირებით: BGH, Urteil vom 20. Juli 2005 - VIII ZR 275/04 - BGHZ 163, 381, juris Rn. 23 ff.

⁶⁶ BGH, Urteil vom 17. Oktober 2012 - VIII ZR 226/11 - BGHZ 195, 135, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 2. April 2014 - VIII ZR 46/13 - BGHZ 200, 337, juris Rn. 27; BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 17.

⁶⁷ მოსაზრებათა შესახებ ამომწურავად: BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 30 ff.

⁶⁸ BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 39 ff.

⁶⁹ BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301.

⁷⁰ BGH, Urteil vom 10. Oktober 2008 - V ZR 131/07 - BGHZ 178, 182, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 44.

ურთიერთობაც, „სარკისებურად“, ამ დონემდე არ გაფართოვდეს. მოცემულ საკითხს გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოც, სავარაუდოდ, ასე დაინახავდა, რადგან ის თავის ერთი-ერთ გადაწყვეტილებაში განმარტავს, რომ გამყიდველმა ყველაფერი, რაც შესრულების უკან დაბრუნებისთვის იყო აუცილებელი, უკვე გააკეთა ნივთის დემონტაჟითა და ნამოღების შეთავაზებით.⁷¹

C. დელიქტური მოთხოვნები

I. მოთხოვნათა კონკურენცია

ნასყიდობის საგნის ნაკლი, წუნდებული პროდუქტისათვის პასუხისმგებლობის გვერდით, წარმოშობს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნებს, ზოგადი დელიქტური შემადგენლობის მიხედვით, ყველა იმ პირის წინააღმდეგ, ვისი ბრალეული ქმედებითაც არის გამონვეული პროდუქტის წუნი. აღნიშნული დელიქტური ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა (B. თავში განხილული, ნასყიდობიდან გამომდინარე მოთხოვნებისგან განსხვავებით) არ არის დამოკიდებული უშუალო სახელშეკრულებო ურთიერთობებსა და სახელშეკრულებო დაცვით ვალდებულებებზე. მოვალის იდენტიფიკაციის შემთხვევაში, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც გამყიდველი პასუხისმგებელია როგორც ხელშეკრულებიდან, ისე დელიქტიდან, დელიქტური და სახელშეკრულებო მოთხოვნები ერთმანეთთან მოთხოვნათა „ნამდვილ“ კონკურენციაში არიან.⁷²

მოთხოვნათა აღნიშნული კონკურენციის პრაქტიკულ აქტუალურობაზე დასაწყისში უკვე მიეთითა (თავი A.). მოთხოვნათა ნამდვილი კონკურენცია, სამართლებრივი თვალსაზრისით,

ინვეს იმას, რომ, ძირითადად, უპირატესობა არ ენიჭება არც დელიქტურ და არც სახელშეკრულებო მოთხოვნებს. ეს გულისხმობს, რომ თითოეული მოთხოვნა უნდა შეფასდეს მისი წინაპირობებისა და შინაარსის შესაბამისად და თითოეული საკუთარ წესებს ემორჩილება.⁷³ ამდენად, ზიანის ანაზღაურების დელიქტური მოთხოვნის ხანდაზმულობაზე ვრცელდება დელიქტური სამართლისთვის გათვალისწინებული რეგულაციები. ნაკლოვანი შესრულებიდან გამომდინარე მოთხოვნების ხანდაზმულობის მნიშვნელოვნად შემოკლებული ვადები, როგორც წესი, არ ეხება ზიანის ანაზღაურების დელიქტურ მოთხოვნებს.⁷⁴

პრობლემურია ასევე საკითხი, თუ რამდენად ვრცელდება, ზოგადად პასუხისმგებლობისა და ნაკლოვანი შესრულებიდან გამომდინარე მოთხოვნების გამორიცხვასთან დაკავშირებული, ნასყიდობის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული წესები ასევე დელიქტურ მოთხოვნებზე და რა ფარგლებში რჩება ისინი ამ გაგებით ძალაში (ნამდვილია). თუმცა აღნიშნული თემატიკა მიემართება არა ზემოთ დასმულ საკითხს, ნასყიდობის საგნის ნაკლის გაფართოებას [და სხვა სიკეთეებზე გადადებას], არამედ ხელშეკრულების განმარტებას და – თუკი პირობები წინასწარ არის ჩამოყალიბებული – სტანდარტული პირობების სამართალს. ამდენად, აღნიშნულ თემატიკას აქ მხოლოდ მოკლედ შევეხებით.

უპირველესად, მოქმედებს ზოგადი პრინციპი, რომ პასუხისმგებლობის გამომრიცხავი პირობები, როგორც გამონაკლისი დისპოზიციური ნორმებიდან წარმომდგარი პასუხისმგებლობიდან, ზოგადად, ვინროდ უნდა განიმარტოს.⁷⁵ თუკი აღნიშნულზე შეთანხმება სტანდარტული

⁷¹ BGH, Urteil vom 29. November 2023 - VIII ZR 164/21 - ZIP 2024, 301, juris Rn. 51.

⁷² ერთხმინი პოზიცია; BGH, Urteil vom 24. Mai 1976- VIII ZR 10/74 - BGHZ 66, 315, juris Rn. 6 ff.; BGH, Urteil vom 11. Februar 2004 - VIII ZR 386/02 - NJW 2004, 1032, juris Rn. 12; BGH, Vorlagebeschluss vom 13. März 2020 - V ZR 33/19 - ZIP 2020, 1073, juris Rn. 50; Wilhelmi in: Erman BGB, Kommentar, 17. Auflage 2023, § 823 BGB Rn. 86; Lange/Hansen in: *Herberger / Martinek / Rüßmann / Weth / Würdinger*, jurisPK-BGB, 10. Aufl., § 823 Abs. 1 BGB (Stand: 11.08.2023) Rn. 135.

⁷³ BGH, Vorlagebeschluss vom 13. März 2020 - V ZR 33/19 - ZIP 2020, 1073, juris Rn. 50; BGH, Urteil vom 23.

Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 10.

⁷⁴ სრულად: BGH, Urteil vom 27. Januar 2005 - VII ZR 158/03 - BGHZ 162, 86, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 3. Februar 1998 - X ZR 27/96 - NJW 1998, 2282, juris Rn. 15; შდრ. სპეციალური შემთხვევის სახით: BGH, Beschluss vom 16. Februar 1993 - VI ZR 252/92 - NJW-RR 1993, 793, juris Rn. 3, dazu unten II. 2.

⁷⁵ შდრ. BGH, Urteil vom 26. April 2017 - VIII ZR 233/15 - NJW 2017, 3292, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 6. April 2016 - VIII ZR 261/14 - NJW 2016, 2495, juris Rn. 21; OLG Celle, Urteil vom 20. Dezember 2023 - 7 U 1742/19 - juris Rn. 21.

პირობების ნაწილია, ყოველგვარი ეჭვი მისი მოქმედების ფარგლებთან დაკავშირებით, გსკ-ის 305c II პარაგრაფის (შედარებადია სკ-ის 345-ე მუხლთან) მიხედვით, უნდა გაფანტოს სტანდარტული პირობის წამყენებელმა. აქედან გამომდინარე, როგორც ყოფითი, ისე სამართლებრივი ტერმინოლოგიის გაგებით, „ნივთის ნაკლისთვის პასუხისმგებლობიდან“ გამომდინარე მოთხოვნების გამორიცხვა მოიცავს მხოლოდ ნაკლიდან წარმომდგარ (ნასყიდობისსამართლებრივ) მოთხოვნებს და არა - ზიანის ანაზღაურების დელიქტურ მოთხოვნებს.⁷⁶

II. ინტეგრულობის (არსებული სიკეთეების შენარჩუნების) ინტერესი/ექვივალენტურობის ინტერესი

1. მთავარი პრინციპი

ამოსავალ წერტილს წარმოადგენს ის, რომ უპრობლემო სახელშეკრულებო და დელიქტური მოთხოვნების გვერდი-გვერდ თანაარსებობა. თუმცა უკვე პრობლემურია საკითხი, თუ ზუსტად რომელ ქონებრივ დანაკლისს მოიცავს (მხოლოდ ინტეგრულობის ინტერესით შემოსაზღვრული) დელიქტური პასუხისმგებლობა.

ა) სამართლებრივი მდგომარეობის შედარება საქართველოსა და გერმანიაში

აღნიშნული თემატიკა ზუსტად ისევე აქტუალურია ქართულ სამართალში, როგორც გერმანულში.

მართალია, ქართული სამართალი, გსკ-ის 823 I პარაგრაფისგან განსხვავებით, დელიქტურ დაცვას არ ზღუდავს აბსოლუტურად დაცული სიკეთეებით, კერძოდ, პირველ რიგში, სიცოცხლით, ჯანმრთელობითა და საკუთრებით და ა. შ. თუმცა განსახილველი საკითხი ეხება

არა დაცული სამართლებრივი სიკეთეების სახეს (მაგ., მხოლოდ საკუთრება თუ ასევე სხვა ქონებრივი სიკეთეები), არამედ – ასევე სკ-ის 992-ე მუხლისთვის იმანენტურ (იხ. დანვრილებით ქვემოთ, 2.) – ზღვარს, დელიქტური სამართლით დაცულ ინტეგრულობის ინტერესსა და მისი დაცვის მიღმა დატოვებული შესრულების (ექვივალენტურობის [კრედიტორის ინტერესი საკუთარ ქონებაში მიიღოს და ეს ქონება გაზარდოს მოვალის შესრულების ღირებულებით]) ინტერესს შორის.⁷⁷

ბ) გამიჯვნის ძირითადი კრიტერიუმები

ნივთის გაუფასურება, რომელიც გამონვეულია მისი ნაკლით, ეხება მხოლოდ და მხოლოდ ექვივალენტობის ინტერესს და, ამდენად, არ არის დელიქტური წესით დაცული.⁷⁸ ამის საპირისპიროდ, სხვა სამართლებრივი სიკეთეების დაზიანება, რომელიც ნასყიდობის საგნის ნაკლით არის გამონვეული, ეხება ინტეგრულობის ინტერესს [ნაკლოვანი საგნის მიმღების სხვა, უკვე არსებული სიკეთეების შენარჩუნების ინტერესს] და, ამდენად, მოცულია როგორც სახელშეკრულებო მოთხოვნებით, ისე გსკ-ის ზოგადი დელიქტური დანაწესებით.⁷⁹

(გერმანიის) პროდუქტისთვის პასუხისმგებლობის შესახებ კანონის 1 | 1 პარაგრაფისგან განსხვავებით, აღნიშნული მოქმედებს მაშინაც კი, როდესაც ნასყიდობის საგნის ნაკლოვანების გამო, დაზიანებული სამართლებრივი სიკეთე ნასყიდობის საგანთან დაკავშირებული იყო ამ უკანასკნელის მიზნობრიობიდან გამომდინარე.⁸⁰ ამდენად, დელიქტური სამართლის გამოყენების ზოგად სფეროს მიეკუთვნება ყველა ის შემთხვევა, როდესაც ხელყოფილია ნებისმიერი იმ სამართლებრივი სიკეთის ინტეგრულობა („მთლი-

⁷⁶ OLG Stuttgart, Urteil vom 10. September 2021 - 23 U 519/21 - juris Rn. 49; OLG Celle, Urteil vom 20. Dezember 2023 - 7 U 1742/19 - juris Rn. 22.

⁷⁷ აღნიშნულზე ზოგადად: BGH, Urteil vom 18. Januar 2011 - VI ZR 325/09 - BGHZ 188, 78, juris Rn 8; BGH, Urteil vom 10. Januar 2023 - VI ZR 67/20 - VersR 2023, 729, juris Rn. 17; BGH, Beschluss vom 9. Juni 2020 - VIII ZR 315/19 - NJW 2020, 3312, juris Rn. 25.

⁷⁸ BGH, Urteil vom 6. Juli 2021 - VI ZR 40/20 - BGHZ 230, 224, juris Rn. 14; BGH, Urteil vom 18. Januar 2011 - VI ZR 325/09 - BGHZ 188, 78, juris Rn. 9; BGH, Urteil vom

10. Januar 2023 - VI ZR 67/20 - VersR 2023, 729, juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 16 f., მომსახურების ნაკლოვანი შესრულებისთვის.

⁷⁹ შდრ., მაგალითად: BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - MDR 2023, 774, juris Rn.14 ff.

⁸⁰ ამასთან დაკავშირებით *Katzenmeier / Voigt* in: *Katzenmeier/Voigt*, ProdHaftG, 7. Aufl. 2020, § 1 ProdHaftG Rn. 14; OLG Stuttgart, Urteil vom 24. September 2009 - 7 U 89/09 - NZM 2010, 626, juris Rn. 27.

ანობა”), რომელსაც, ნასყიდობის ნაკლოვანი საგანი, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გამოყენების შემთხვევაში, რაიმე ფორმით მაინც დაუკავშირდებოდა. მაგალითად უთითებენ შემთხვევაზე, როდესაც სასუქი, რომელსაც მცენარეების ზრდისთვის უნდა შეენყო ხელი, ჰერბიციდებით იყო დაბინძურებული, რამაც ეს მცენარეები საერთოდ გაანადგურა.⁸¹

გ) შერევა/ჩაშენება

თუმცა გერმანიის უმაღლესმა ფედერალურმა სასამართლომ საკუთრების უფლების ხელყოფა (და ამით - დელიქტური პასუხისმგებლობა) უარყო იმ შემთხვევისათვის, როდესაც ნასყიდობის საგნის შერევა ხდება სხვა პროდუქტთან იმგვარად (შდრ. გსკ-ის 947-ე პარაგრაფი, შედარებადია სკ-ის 194 I 2 მუხლის), რომ შერეულ პროდუქტებზე წინარე საკუთრება წყდება და წარმოიქმნება ახალი ნივთი.⁸² აღნიშნულმა გადაწყვეტილებამ, ნაწილობრივ, (სამართლიანი) კრიტიკა დაიმსახურა.⁸³ მართალია, სწორია გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს განმარტება, რომ ასეთ შემთხვევაში ნაკლოვან პროდუქტზე საკუთრება არსებობას წყვეტს არა ნაკლის, არამედ შერევის შედეგად, და შერევის შედეგად შექმნილი ახალი პროდუქტი თავიდანვე ნაკლოვანია.

თუმცა, ამგვარ, წმინდა სანივთოსამართლებრივ მიდგომას მხედველობიდან რჩება ის გარემოება, რომ სანივთოსამართლებრივი მონესრიგების ფუნქცია არის საკუთრებიდან გამომდინარე სამართლებრივი პოზიციების სამართლებრივად ცალსახა და გამართლებული მიკუთვნება. აქ კი საკითხი ეხება მიჯნას დელიქტურ და სახელშეკრულებო დაცვას შორის, კერძოდ, წმინდა ვალდებულებით და არა – სანივთოსამართ-

ლებრივ თემატიკას. ამდენად, გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლო თანმიმდევრული იყო, როდესაც, 2023 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილებაში, საკითხი, იყო თუ არა სახეზე ჩაშენება გსკ-ის 439 III პარაგრაფის მიხედვით, აღარ გადაწყვიტა სანივთოსამართლებრივ პერსპექტივაზე დაყრდნობით.⁸⁴ გერმანულმა სასამართლომ თავის სხვა გადაწყვეტილებებშიც ხაზი გაუსვა იმას, რომ ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის ინტერესებს შორის მიჯნის გავლებისთვის, სანივთოსამართლებრივი პოზიციების მიმკუთვნებელი რეგულაციები ყოველთვის გადამწყვეტი ვერ იქნება (ავტორის აზრით ეს დათქმა, ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე, სავარაუდოდ უნდა განიმარტოს: „საერთოდ ვერ იქნება“).⁸⁵

2. სხვა სამართლებრივი სიკეთების ხელყოფა

გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს მიერ (ალბათ, არასწორად) დანახული პრობლემის მიღმა, სხვა შემთხვევებში, ეჭვგარეშეა, რომ ზიანის ანაზღაურების დელიქტური მოთხოვნა გსკ-ის 823 I პარაგრაფის მიხედვით, სახეზეა მაშინ, როდესაც ნასყიდობის საგნის ნაკლი ინვევს (ბრალი, მიზეზობრივი კავშირი, შერაცხვა ნორმის დაცვითი მიზნიდან გამომდინარე და ა. შ.) სხვა აბსოლუტურად დაცული სამართლებრივი სიკეთის დაზიანებას.

ა) სამართლებრივი მდგომარეობის შედარება საქართველოსა და გერმანიაში

როგორც უკვე აღინიშნა, გერმანული დელიქტური სამართლის კონცეფცია განსხვავდება ქართული დელიქტური სამართლის მიდგომისა-

⁸¹ BGH, Urteil vom 21. März 2023 - VI ZR 1369/20 - MDR 2023, 774, juris Rn. 14. სხვა მაგალითია, როგორც ეს მე-3 თავში არის განხილული, როდესაც მოტორიანი საშუალების სანვავის ავზი ნაკლოვანია და, ამის გამო, მასში მოხვედრილი სანვავი იღვრება.
⁸² BGH, Urteil vom 11. Januar 1978 - VIII ZR 1/77 - NJW 1978, 1051, juris Rn. 12, ბათქაშის მისაღებად ნაკლიანი ქვიშისა და სხვა ნაკლის არმქონე სამშენებლო მასალების შერევისთვის; თუმცა, განსხვავებულად უნდა გადაწყდეს სხვა მოძრავ ნივთში ჩაშენების შემთხვევა: BGH, Urteil vom 31. März 1998 - VI ZR 109/97 - BGHZ

138, 230, juris Rn. 19 ff.: ტრანზისტორი ავტომობილის ცენტრალური საკეტი სისტემის შემთხვევაში.
⁸³ შდრ. კრიტიკის შეჯამებისთვის: *Staudinger/Hager* (2017) § 823 BGB, Die geschützten Rechtsgüter und Rechte, Rn. B 108.
⁸⁴ BGH, Urteil vom 21. Juni 2023 - VIII ZR 105/22 - BGHZ 237, 217, juris Rn. 50.
⁸⁵ BGH, Urteil vom 31. März 1998 -VI ZR 109/97 - BGHZ 138, 230, juris Rn. 20; vgl. auch BGH, Urteil vom 8. Dezember 1987 - VI ZR 53/87 - BGHZ 102, 322, juris Rn. 19, ზიანის ანაზღაურების ზოგადი თემატიკისთვის.

გან იმ გაგებით, რომ სკ-ის 992-ე მუხლი დელიქტური დაცვით უზრუნველყოფს და აღჭურავს ყველა ქონებრივ პოზიციას, მაშინ როდესაც, გსკ-ის 823 I პარაგრაფი იცავს მხოლოდ აბსოლუტურ სამართლებრივ სიკეთეებს, როგორცაა ჯანმრთელობა, სიცოცხლე და საკუთრება.

თუმცა, მოცემულ კონტექსტში ეს განსხვავება უმნიშვნელოა, რადგან საკითხი ეხება არა საკუთრებისა და ზოგადად ქონების დაცვას შორის გამიჯვნას, არამედ ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის (შესრულების) ინტერესებს შორის მიჯნის დადებას. ამ გაგებით, ქართული სამართლისთვისაც ძალაშია პრინციპი, რომ სკ-ის 992-ე მუხლი იცავს მხოლოდ ინტეგრულობის ინტერესს და არ იცავს სახელშეკრულებო შესრულების ინტერესს. ქვემოთ, გერმანული სამართლის მიხედვით განხილული „საკუთრების ხელყოფა“, ქართულ სამართალში უნდა გადმოვიტანოთ, როგორც „სკ-ის 992-ე მუხლით დაცული ინტეგრულობის ინტერესის ხელყოფა“.

ბ) საკუთრების ხელყოფის წინაპირობა (ინტეგრულობის ინტერესის დაზიანება)

დელიქტური პასუხისმგებლობის გამომწვევი საკუთრების ხელყოფის (ქართულ სამართალში შინაარსობრივად: ინტეგრულობის ინტერესის ხელყოფის) წინაპირობას არ წარმოადგენს [ნაკლოვანი ნივთის გარდა] სხვა სამართლებრივი სიკეთის სუბსტანციის ხელყოფა. ამის საპირისპიროდ, საკმარისია, თუ ნასყიდობის ნაკლიანი საგნით სხვა სამართლებრივი სიკეთის დანიშნულებისამებრ გამოყენება არაუმნიშვნელო ხარისხით ფერხდება/შეუძლებელი ხდება.⁸⁶

თუმცა, შიგადაშიგ, შესაძლოა თავი იჩინოს რთულად გადაფარვამ ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის ინტერესებს შორის და რთულად გამიჯვნადობის პრობლემამ. აღნიშნული – საქართველოს, როგორც ღვინის ქვეყნის, თავისებურების გათვალისწინებით – უნდა განვიხილოთ გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასა-

მართლოს უკვე საკმაოდ ძველი გადაწყვეტილების მაგალითზე.⁸⁷ საქმის ფაქტობრივი გარემოებები (აქ წარმოდგენილია გამარტივებული სახით) იყო შემდეგი:

მოსარჩელე იყო ღვინის სანარმოს მფლობელი. სამართლებრივ დავაში ის საცობის მიმწოდებლისგან ითხოვდა იმ ზიანის ანაზღაურებას, რომელიც გამოიწვია ღვინის ბოთლის ნაკლიანმა საცობებმა. აღნიშნული საცობებით მოსარჩელემ დაბეჭდა მის მარანში ჩამოსხმული ღვინის 45 000 ბოთლი. აქედან მან მოასწრო 10 000 ბოთლის გაყიდვა, რომლებიც მყიდველებმა მოგვიანებით უკან დაუბრუნეს იმ მიზეზით, რომ საცობები არ იყო საკმარისად სქელი და მათზე ობი წარმოიქმნა. დარჩენილი 35.000 ბოთლი მოსარჩელემ ობის დაგროვების გამო საერთოდ ვეღარ გაყიდა.

მოსარჩელემ მიუთითა იმ ფაქტზე, რომ ღვინის რეალიზაცია მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნებოდა შესაძლებელი, თუ ის ხელახლა ჩამოიხმებოდა და ახალი და უნაკლო საცობებით დაიბეჭდებოდა. თუმცა ამას დასჭირდებოდა ხარჯები, რომელთა ოდენობა გადააჭარბებდა მოსალოდნელ მოგებას. სარჩელით ის ითხოვდა უკვე ჩამოსხმული ღვინის ღირებულების ანაზღაურებას, რომელიც, თავის მხრივ, ღვინის საცობების საბაზრო ფასს დაახლოებით 30-ჯერ აღემატებოდა.

გერმანიის უმაღლესმა ფედერალურმა სასამართლომ არ მიიჩნია, რომ აქ ღვინოზე საკუთრების ხელყოფასთან გვექონდა საქმე, საცობებზე ობის დაგროვების მიზეზით გამონვეული ღვინის გაყიდვის შეუძლებლობის გამო. აქ სახეზე იყო, მხოლოდ და მხოლოდ, ნაკლოვანი საცობების გამაუფასურებელი ეფექტის მანიფესტირება, რადგან ღვინის გაყიდვის შეუძლებლობა მხოლოდ იმან გამოიწვია, რომ საცობების ნაკლის გამოსწორება (საცობის მოცლა, ღვინის ხელახლა ჩამოსხმა, ბოთლების დაბეჭდვა და ა. შ.) არათანაზომიერ ხარჯებს გამოიწვევდა [და

⁸⁶ BGH, Urteil vom 7. Dezember 1993 - VI ZR 74/93 - NJW 1994, 517, NJW-RR 2017, 219, juris Rn. 12; BGH, Urteil vom 9. Dezember 2014 - VI ZR 155/14 - NJW 2015, 1174, juris Rn. 18; BGH, Urteil vom 21. Juni 2016 - VI ZR 403/14 - juris Rn. 17; vgl. auch BGH, Urteil vom 27. September

2022 - VI ZR 336/21 - NJW 2022, 3789, juris Rn. 7 ff. სატრანსპორტო საშუალებებისთვის.

⁸⁷ BGH, Urteil vom 21. November 1989 - VI ZR 350/88 - NJW 1990, 908.

არა თავად ღვინის გაფუჭებამ].⁸⁸ სხვაგვარად რომ ვთქვათ: ღვინის გამოყენების შეუძლებლობა არ იყო პირდაპირ კავშირში იმ მოვლენასთან, რომელიც მის მიზნობრივ გამოყენებას აფერხებდა [ეს შეფერხება არ იყო გამონვეული პირდაპირ ღვინოზე ზემოქმედებით, არამედ საცობების გამოცვლის აუცილებლობით გამონვეული გაზრდილი ხარჯებით]. ის უბრალოდ იმ მოცემულობის ეკონომიკური რეფლექსი იყო, რომ ღვინის საცობების ნაკლით გამონვეული გაუფასურების გამოსწორების მცდელობა არაგონივრული იქნებოდა.

გერმანიის ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს მიხედვით, ამის საპირისპიროდ, სხვა შედეგი დადგებოდა, თუ ღვინო, საცობების ნაკლის მიზეზით, ბოთლებში მოხვედრილი ჰაერის მასის გამო, ამ პერიოდში ოქსიდირებულ გემოს მიიღებდა და, ამით, აქამდე მოპოვებულ ჯილდოებსა და სახელმწიფო სერტიფიკატებს დაკარგავდა.⁸⁹ აღნიშნული მსჯელობა სწორია, სულ მცირე, მის ამოსავალ პოსტულატში. თუმცა, დამატებით უნდა ითქვას, რომ დაჟანგვა, როგორც ასეთი (ჯილდოებისა და სერტიფიკატების შედეგებისგან განყენებულად) გამოიწვევდა ნივთის თვისებების არასასურველ ხელყოფასა და, შესაბამისად, ინტეგრულობის ინტერესის დაზიანებას. თუმცა საეჭვოა, შეიძლება თუ არა ზიანი ჩაითვალოს ამ გარემოებით გამონვეულად, თუ გაუფასურება უკვე მანამდე იქნებოდა დამდგარი საცობების მიზეზით: თუ უკვე ობის დაგროვება (და, ამით, საცობების ნაკლით გამონვეული გამაუფასურებელი ეფექტის მანიფესტირება) გამოიწვევდა ღვინის (უფრო ზუსტად: ღვინის ბოთლების, როგორც ღვინისგან, ბოთლისა და საცობისგან შემდგარი მთლიანობის) გაყიდვის შეუძლებლობას და ხელახლა ჩამოსხმა არათანაზომიერ ხარჯებთან იქნებოდა დაკავშირებული, ღვინის ბოთლები (და, ამით, მათი შიგთავსიც) ამ მომენტისთვის უკვე ღირებულების არმქონე იქნებოდა. კერძოდ, შემდგომი დაჟანგვა შეეხებოდა პროდუქტს, რომელიც, ქონებრივსამართლებრივი პერსპექტივიდან,

უფრო მეტად უკვე ველარ დაზიანდებოდა [რადგან სრულებით გაუფასურებული იყო].

ცალკეულ შემთხვევებში, ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის ინტერესების გადაფარვისა და მათ შორის მიჯნის დადების სირთულის შემდეგი მაგალითია გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს 1993 წლის 16 თებერვლის განჩინება.⁹⁰ აღნიშნული დავა ეფუძნებოდა იმ გარემოებას, რომ, ქოთნის მინის აქტიური ნივთიერებების შეუსაბამო შემადგენლობის გამო, ფურისულას ზრდა შეფერხდა. აქ გერმანიის უმაღლესმა ფედერალურმა სასამართლომ დაინახა საკუთრების ხელყოფა, თუმცა – ხანდაზმულობის მთელი რიგი პრინციპის უარყოფით (იხ. ამასთან დაკავშირებით ზემოთ, I.) – ზიანის ანაზღაურების დელიქტურ მოთხოვნაზე, ექვივალენტურობის ინტერესთან სიახლოვის გამო, ნასყიდობის სამართლის ხანდაზმულობის ვადა გაავრცელა.⁹¹

საბოლოოდ, მართებულია პოზიცია, რომელიც აქ საკუთრებას ხელყოფილად მიიჩნევს. მართალია, მოლოდინი, რომ „ყვავილების მინის“ გამოყენება მცენარეების ზრდას ხელს შეუწყობდა, მხოლოდ სახელშეკრულებო შესრულების ინტერესის ნაწილი იყო, თუმცა აქ მინა არა „მხოლოდ“ არაეფექტური გამოდგა, რაც მხოლოდ ნივთის ნაკლის გამაუფასურებელი ეფექტის მანიფესტირება იქნებოდა და არა – დელიქტურ მოთხოვნის განმაპირობებელი, არამედ – მავნებელი ნივთიერებების შემცველი, რამაც [ჩვეულებრივი] ზრდაც შეაფერხა და ამით ინტეგრულობის ინტერესი ხელყო. ამდენად, ნებისმიერი ზიანი, რომელიც გამონვეულია იმით, რომ ფურისულა ისე არ გაზრდილა, როგორც სასუქისგან იყო მოსალოდნელი (კერძოდ, ღირებულებითი სხვაობა „ძალიან კარგ ფურისულას“ და „საშუალო ფურისულას“ შორის), მხოლოდ და მხოლოდ, ნასყიდობის სამართლიდან გამომდინარე ზიანის ანაზღაურების წინაპირობებს აკმაყოფილებდა და მხოლოდ მის ფარგლებში უნდა

⁸⁸ BGH, Urteil vom 21. November 1989 - VI ZR 350/88 - NJW 1990, 908, juris Rn. 18 ff.
⁸⁹ BGH, Urteil vom 21. November 1989 - VI ZR 350/88 - NJW 1990, 908, juris Rn. 22 f.

⁹⁰ BGH, Beschluss vom 16. Februar 1993 - VI ZR 252/92 - NJW-RR 1993, 793.
⁹¹ BGH, Beschluss vom 16. Februar 1993 - VI ZR 252/92 - NJW-RR 1993, 793, juris Rn. 3.

ანაზღაურებულიყო.⁹² ამის საპირისპიროდ, [გამოუსადეგარი მიწით დაზიანებულ] „მინი ფურისულეებისა“ და „საშუალო ფურისულეების“ ღირებულებებს შორის სხვაობა აკმაყოფილებდა ასევე დელიქტური წესით ანაზღაურებადი ზიანის წინაპირობებს.

ინტეგრულობის ინტერესის ხელყოფა, რომელიც წარმოშობს დელიქტურ პასუხისმგებლობას, არ არის გამორიცხული მხოლოდ იმის გამო, რომ ნასყიდობის საგნის (სასუქის) ნაკლიდან დამდგარი ზიანი შეეხო იმ სამართლებრივ სიკეთეს (ფურისულა), რომელსაც, ხელშეკრულების შესაბამისად, ნასყიდობის საგნიდან სარგებელი უნდა მიეღო (ამაზე ზემოთ, II. 1. b). მართალია, აღნიშნული ერთმანეთთან მჭიდროდ აკავშირებს სახელშეკრულებო და დელიქტურ დონეებს, თუმცა არაფერს ცვლის იმასთან დაკავშირებით, რომ ამ სამართლებრივ სიკეთეზე ნეგატიური ზემოქმედება ეხება ინტეგრულობის ინტერესს.⁹³

3. პროგრესირებადი ნაკლი

ა) პრობლემის აღწერა

ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის ინტერესებს შორის მიჯნის გავლება პრობლემურია, როდესაც ნასყიდობის საგნის ნაკლი სახეზეა უკვე რისკის გადასვლის [ჩვეულებრივ: ნივთის გადაცემის] მომენტში, თუმცა ნაკლი ახასიათებს ნასყიდობის ერთიანი ნივთის მხოლოდ ერთ ცალკეულ ნაწილს, რომელიც გამიჯნულია სხვა ნაწილებისაგან. თუ რისკის გადასვლის შემდგომ ნაკლი გავრცელდა მთლიან ნივთზე (რასაც გერმანელები „პროგრესირებად ნაკლს“ უწოდებენ), ჩნდება კითხვა, ნაკლის პროგრესირებიდან წარმომდგარი ზიანი ინტეგრულობის ინტერესის ხელყოფას უნდა მივაკუთვნოთ, თუ – ექვივალენტურობის.

მაგალითად გამოდგება შესავალში განხილული ნაყიდი ავტომობილის ავზის ნაკლი, რომელიც ინვესსს სანავის ჩაღვრას და, შედეგად, ავტომობილის ხანძრის გამო განადგურებას, ან ისევე ავტომობილის მაგალითზე: გაცვეთილი და დისფუნქციური მუხრუჭი ან დაჩუტული საბურავი ინვესსს ავარიას, რის შედეგადაც მთლიანად მანქანა ზიანდება.

გაუგებრობების თავიდან ასაცილებლად, უნდა დაზუსტდეს, რომ აღნიშნული პრობლემატიკა მხოლოდ ნასყიდობის საგანთან დაკავშირებულ ზიანს ეხება, კერძოდ, დასახელებულ მაგალითებში – შეძენილი [მთლიანი] ავტომობილის დაზიანებას (რომელიც სცდება ცალკეული ნაწილის მანამდე არსებულ ნაკლს [მისი დაფარვის სფეროს]). სხვა სამართლებრივი სიკეთეების, კერძოდ, დაშვებული საბურავით ან გაცვეთილი მუხრუჭით გამონვეული ავარიით სხვა ავტომობილების დაზიანება, ყოველგვარი ეჭვის გარეშე, მიეკუთვნება ინტეგრულობის ინტერესს და ექცევა (თუ სახეზეა შესაბამისი ფაქტობრივი წინაპირობები) დელიქტური სამართლის დაცვით სფეროში.

სულ მცირე, ამოსავალი წინამძღვრების ნაწილში, შემთხვევათა აღნიშნული ჯგუფი განსხვავდება 1-ელ და მე-2 ქვეთავებში განხილული ჩაშენებისა და გადაამუშავების შემთხვევებისგან. ზემოთ აღწერილ [პირველი ჯგუფის] შემთხვევებში მყიდველი იზოლირებულად იძენს ცალკეულ ნაწილს, როგორც წუნდებულ პროდუქტს და მხოლოდ შემდგომი გადაამუშავების ან ჩაშენების გზით ქმნის ერთგვარ კავშირს სხვა, მანამდე უნაკლო, ცალკეულ ნაწილებთან – მაგალითად, ღვინის ბოთლების დაბეჭდვა ან ონკანის მოწყობილობების ჩაშენება. პროგრესირებადი ნაკლის თემატიკა, რომელიც ქვემოთ იქნება განხილული, აღნიშნულისაგან განსხვავდება იმით, რომ ასეთ დროს მყიდველი თავიდანვე იძენს ერთიან ნივთს, თუმცა ამ მომენტში, ნაკლი სუბსტანციურად ნასყიდობის საგნის, ჯერ

⁹² ამ შემთხვევაში ზიანის ოდენობის გამოთვლისას ქონების მიწის ნასყიდობის საფასური დამატებით არ იქნებოდა ასანაზღაურებელი, რადგან ეს ჩაითვლებოდა „ისედაც გასაღებ ხარჯებად“, რომლებიც ხელშეკრულების ჯეროვნად შესრულების შემთხვევაშიც დადგებოდა.

⁹³ თუმცა, გერმანული სამართლის მიხედვით, აღნიშნულ შემთხვევაში წუნდებული პროდუქტიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა არ დადგებოდა, წუნდებული პროდუქტისთვის პასუხისმგებლობის შესახებ კანონის 1 | 1 პარაგრაფის მიხედვით, ამასთან დაკავშირებით იხ. ზემოთ II. 1. ბ).

კიდევ, მხოლოდ ერთ, გამიჯვნად ნაწილის ახასიათებს.

ბ) სასამართლო პრაქტიკის მირ შემოთავაზებული გადაწყვეტა

პროგრესირებადი ნაკლის შემთხვევებს გერმანული სასამართლო პრაქტიკა (რაც ლიტერატურაში, ნაწილობრივ, გაკრიტიკებულია) ასხვავებს და აჯგუფებს იმის მიხედვით, უკვე თავიდანვე აუფასურებს თუ არა გადაცემის მომენტში არსებული ნაკლი [რომელიც ტექნიკურად ნივთის მხოლოდ ერთ ნაწილს ახასიათებს], ეკონომიკური თვალსაზრისით, მთლიან ნივთს („მთლიანი ნივთის გამაუფასურებელი ეფექტი“ – „Stoffgleichheit“).⁹⁴ ნაკლის ამგვარი, „მთლიანი ნივთის გამაუფასურებელი ეფექტი“ სახეზეა, როდესაც ნასყიდობის საგნის ნაკლი უკვე რისკის გადასვლის მომენტშივე მოიცავს/ფარავს მთლიან ნივთს, რომლის დაზიანების გამოც ითხოვს კრედიტორი ზიანის ანაზღაურებას. ეს ეხება განსაკუთრებით ისეთ შემთხვევებს, როდესაც ნასყიდობის საგანი, როგორც მთლიანობა, ნაკლის გამო, უკვე მისი შეძენის მომენტშივე მხოლოდ შეზღუდულად იყო გამოყენებადი, ან საერთოდ გამოუსადეგარი იყო დასახული მიზნისთვის. იგივე წესი მოქმედებს მაშინ, როდესაც (თუნდაც შეძენილი მთლიანი ნივთის მხოლოდ ერთ ნაწილთან დაკავშირებული) ხარვეზის გამოსწორება საერთოდ შეუძლებელია ტექნიკურად ან ეკონომიკურად აზრს მოკლებულია. თუ, მოცემულის საპირისპიროდ: 1. ნაკლი ვრცელდება ნივთის მხოლოდ ერთ ნაწილზე; 2. გამოსწორებადია, აღნიშნული პრინციპების გათვალისწინებით, და 3. მხოლოდ მოგვიანებით იწვევს მთლიანი ნივთის დაზიანებას (პროგრესირებს (Weiterfressen – „მთლიან ნივთს მოედება“) – ეს შემდგომი, მთლიანი ნივთის გაუფასურებით დამდგარი ზიანი არ არის მოცული თავდაპირველი ნაკლის „გამაუფასურებელი ეფექტით“ [და ანაზღაურებადია დელიქტური წესით].

საკითხის გადაწყვეტა, არის თუ არა ხელყოფილი შეძენის ექვივალენტურობის ინტერესთან ერთად, ასევე, ინტეგრულობის ინტერესიც, არ არის დამოკიდებული იმაზე, შეძლებდა თუ არა, მოვლენების ნორმალური განვითარების შემთხვევაში, შესაბამისი მყიდველი ხარვეზის აღმოჩენას ზიანის დადგომამდე. თუმცა მნიშვნელოვანია, აღმოჩენადია თუ არა ნაკლი – ობიექტური ტექნიკური თვალსაზრისით – მიზანმიმართული შემოწმებისას, იმ დათქმით, რომ ამგვარი შემოწმება არ მოითხოვს დროისა და ხარჯების არათანაზომიერ ოდენობას. თუ ეს სახეზე არ არის, ნასყიდობის საგნის ნაკლი (ტექნიკური თვალსაზრისით, იზოლირებულად გამოსწორებადიც კი) მიენერება [აუფასურებს] მთელ ნივთს, რადგან ასეთი ნაკლი, ეკონომიკური თვალსაზრისით, თავიდანვე გამოუსწორებლად მიიჩნევა (ნაკლის აღმოჩენის ხარჯების არათანაზომიერების გამო). შეჯამების სახით: ნივთის თავდაპირველი ნაკლის გამაუფასურებელი ეფექტი და მთლიანი ნივთის დაზიანება ურთიერთმფარავია (და უკვე მთლიანი ნივთი ითვლება თავიდანვე გაუფასურებულად), როდესაც, მაგალითად, ნაკლის აღმოჩენისთვის საჭირო შემოწმებისა და მისი გამოსწორებისთვის საჭირო ხარჯები უტოლდება ან აჭარბებს მთლიანი ნივთის ღირებულებას.⁹⁵

ავტომობილის ნაკლიანი ავზის მაგალითზე ეს ნიშნავს შემდეგს: ნაკლი, რომელიც იწვევს სანვავის ჩაღვრას, არის როგორც ტექნიკურად, ისე ეკონომიკურად გამოსწორებადი. ამდენად, ის თავიდანვე არ ვრცელდება მთლიან ავტომობილზე. თუ სანვავის ჩაღვრამ ხანძარი გამოიწვია, რომელმაც ავტომობილი გაანადგურა, ცალკე აღებული, ავზის ღირებულების – როგორც ზიანის – ანაზღაურება, მიეკუთვნება მხოლოდ ექვივალენტურობის ინტერესს. დანარჩენი ავტომობილის დაზიანება კი, ხვდება [ასევე] დელიქტური სამართლის დაცვის სფეროში, რადგან ის ეხება უკვე ინტეგრულობის ინტერესს. ეს ძალაშია, ასევე, (ავზში მოთავსებული) სანვავის

⁹⁴ BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 16 f.; BGH, Urteil vom 12. Dezember 2000 - VI ZR 242/99 - BGHZ 146, 144, juris Rn. 10 ff.; BGH, Urteil vom 31. März 1998 - VI ZR 109/97 - BGHZ 138, 230, juris Rn. 12, 20 f.

⁹⁵ სრულად: BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 16 f.;vgl. auch BGH, Urteil vom 24. März 1992 - VI ZR 210/91 - NJW 1992, 1678, juris Rn. 12 ff.; BGH, Urteil vom 12. Februar 1992 - VIII ZR 276/90 - BGHZ 117, 183, juris Rn. 22 ff.

შემთხვევაშიც; იმის მიუხედავად, რომ ავზის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ფუნქცია სანვავის უსაფრთხოდ შენახვაა.

აღნიშნულ საფუძვლებზე დაყრდნობით, გერმანიის უმაღლესმა ფედერალურმა სასამართლომ შემდგომში გადაწყვიტა, რომ გამყიდველი დელიქტური წესით პასუხს აგებს მის მიერ გაყიდული მეორადი ავტომობილის იმ დაზიანებაზე, რომელიც გამონვეულია საბურავების [საგზაო მოძრაობის წესებთან] შეუსაბამობით.⁹⁶ იდენტიურად წყდება საკითხი, როდესაც ავტომობილის დროსელის კაბელი, ნაკლის გამო, იჭედება და ავარიას იწვევს.⁹⁷ აღნიშნულის დასასაბუთებლად იყენებენ იმავე არგუმენტებს, რაც ავტომობილის ნაკლის მქონე ავზთან დაკავშირებით.

გ) ნაკლის მქონე ნივთის ჩაშენება სამშენებლო კონსტრუქციაში

გერმანულ სასამართლო პრაქტიკას არ აქვს ყოველთვის სწორხაზანოვანი მიდგომა და ერთმნიშვნელოვანი პასუხი კითხვაზე, თუ როგორ უნდა გაიმიჯნოს ინტეგრულობისა და ექვივალენტურობის ინტერესები, როდესაც ნაკლის მქონე ნივთი ჩაშენდა ნაგებობაში, რომელიც მშენებლობის პროცესშია ან, როდესაც ის, სამშენებლო სამუშაოების ფარგლებში (რაზეც იგივე სამართლებრივი რეჟიმი ვრცელდება), აზიანებს შენობის სუბსტანციას.⁹⁸ სასამართლო პრაქტიკა ამჟამად ხელმძღვანელობს გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს 2021 წლის 23 თებერვლის გადაწყვეტილებით⁹⁹. აღნიშნული საქმის (აქ გამარტივებულად წარმოდგენილი) გარემოებები იყო შემდეგი:

მოსარჩელე იყო სპორტული დარბაზის მესაკუთრე, რომელიც მან ააგებინა 1995 წელს. მოპასუხემ სანტექნიკური სამონტაჟო სამუშაოები ჩაატარა 1995 წლის აპრილში.

2009 წლის მარტში სპორტულ დარბაზში წყალმა გაჟონა. აღნიშნულის გამომწვევი მიზეზი, უპირველეს ყოვლისა, იყო ის, რომ მოპასუხემ წყალგაყვანილობის კომუნიკაციების სიგრძე დაუშვებლად შეამოკლა. მოსარჩელემ წყალგაყვანილობის კომუნიკაციები 2009 წლის ივლისში საკუთარი ხარჯებით გამოცვალა. სარჩელით ის ითხოვდა იმ მთლიანი ზიანის ანაზღაურებას, რომელიც წარმოიშვა სანტექნიკური სამუშაოების ჩატარებამდე აგებული შენობის ნაწილების (კედლები, იატაკის საფარი და ფუძე) დაღობობით.

გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ გადაუხვია თავის მანამდე არსებულ პრაქტიკას, რომლის მიხედვითაც, თუ ნაკლის მქონე სამშენებლო ნაწილი ან შესაბამისი ნაკლოვანი მომსახურება „ნაგებობის დაზიანებული ნაწილის დაცვისთვის იყო გამიზნული“, ეს [და მსგავსი ტიპის შემთხვევები] მშენებლობისას მხოლოდ ექვივალენტურობის ინტერესის დარღვევად ითვლება.¹⁰⁰ აღნიშნულის საპირისპიროდ, გერმანიის უმაღლესმა ფედერალურმა სასამართლომ პირველად (სწორად) გამოიყენა ე. წ. პროგრესირებადი ნაკლის კრიტერიუმები ნაკლის მქონე ნივთის მშენებარე ნაგებობაში ჩაშენებაზე; განურჩევლად იმისა, ნაგებობის ნაშენობა იმ მომენტში ხდებოდა თუ ხდებოდა ნაგებობის უკვე არსებულ სუბსტანციაში ჩაშენება/დაშენება და ა. შ.

ამგვარად, კონკრეტულ შემთხვევაში უკვე ინტეგრულობის ინტერესი იყო ხელყოფილი. ეს, არსებითად, გამონვეულია იმით, რომ წყალგაყვანილობის კომუნიკაციების ხარვეზი აღმოჩენადი იყო და მისი აღმოფხვრა – ნაგებობის სხვა ნაწილების განადგურების გარეშე – იყო შესაძლებელი. გარდა ამისა, სანტექნიკური სამუშაოები, წყლის გაჟონვით ზიანის დადგომამდე, არ

⁹⁶ BGH, Urteil vom 11. Februar 2004 - VIII ZR 386/02 - NJW 2004, 1032, juris Rn. 12; BGH, Urteil vom 5. Juli 1978 - VIII ZR 172/77 - NJW 1978, 2241, juris Rn. 20 ff.

⁹⁷ BGH, Urteil vom 18. Januar 1983 - VI ZR 310/79 - BGHZ 86, 256, juris Rn. 8 ff.

⁹⁸ შდრ., მაგალითად, BGH, Urteil vom 24. Juni 1981 - VIII ZR 96/80 - NJW 1981, 2248; juris Rn. 32 f., ბინის სახურავზე წარმოქმნილი ბზარებისთვის, რომელიც გამონვეულია საიზოლაციო ელემენტების ნაკლით; BGH,

Urteil vom 27. Januar 2005 - VII ZR 158/03 - BGHZ 162, 86, juris Rn. 32 ff., სამშენებლო სტრუქტურის ხელყოფისთვის, რომელიც გამოიწვია არასწორად წარმოებულმა დასუფთავების სამუშაოებმა.

⁹⁹ BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 12 ff.

¹⁰⁰ გერმანიის უმაღლესი ფედერალური სასამართლოს 2005 წლის 27 იანვრის გადაწყვეტილების 1-ლი სახელმძღვანელო წინადადება - VII ZR 158/03 - BGHZ 162, 86.

უშლიდა ხელს სპორტული დარბაზით შეუზღუდავ სარგებლობას.¹⁰¹ ამიტომაც, უმნიშვნელო იყო, წყლის გაჟონვით დაზიანებული შენობის ნაწილები – რომელთა ფუნქციონირებასაც ნაკლი მანამდე ხელს არ უშლიდა – წყალგაყვანილობების დამონტაჟებამდე იყო აგებული და თუ მათი აგება ამ დამონტაჟების შემდეგ მოხდა.¹⁰²

დ) შემაჯამებელი მაგალითი

შეჯამების სახით, ერთმანეთისაგან უნდა გავმიჯნოთ ექვივალენტურობისა და ინტეგრულობის ინტერესები შემდეგი მაგალითის გამოყენებით: ღვინის ბოთლების მწარმოებელმა ისინი გაასხვისა რისელერზე და ობი მხოლოდ ამის შემდეგ დაგროვდებოდა დაჟანგვის შედეგად (რაც გამოწვეულია მწარმოებლის ბრალით – კონკრეტული გარემოებები მიუთითებდნენ საცობების ნაკლზე და მან, აღნიშნულის მიუხედავად, მაინც არ შეამოწმა ისინი).

რისელერი ასეთ შემთხვევაში მწარმოებლისგან მიიღებდა ერთიან ნივთს (ღვინის ბოთლს), რომელიც შედგება სამი საგნობრივად გამოცა-

ლკევებადი ნაწილისგან (ბოთლი, საცობი, ღვინო). ნასყიდობის საგანზე რისკის გადასვლის მომენტში, წმინდა ფაქტობრივი თვალსაზრისით, ნაკლი გააჩნდა მხოლოდ საცობებს, რომელიც უპრობლემოდ გამოცალკევებადი იყო (ამოხრახნის გზით) სხვა (ამ მომენტში, ცალკე აღებული, უნაკლო) ნაწილებისგან. თუმცა ეკონომიკურად ეს არათანაზომიერ ხარჯებს გამოიწვევდა. ამდენად, ზემოხსენებული კრიტერიუმების მიხედვით, ნივთის ნაკლით, უკვე რისკის გადასვლის მომენტშივე, მთლიანი ნივთი იყო მოცული. ამდენად, საცობების ნაკლის გამაუფასურებელი ეფექტი არ რეალიზებულა, მხოლოდ და მხოლოდ, მოგვიანებით, ობის დაგროვებით. ამიტომაც, შემდგომი დაჟანგვაც ექვივალენტურობის ინტერესის ხელყოფად უნდა ჩავთვალოთ, რადგან თავიდანვე, ეკონომიკური თვალსაზრისით, არაგონივრული იქნებოდა, ნაკლის მქონე საცობების (ამ მომენტში ჯერ კიდევ დაუზიანებელი) ღვინისგან გამოცალკეება. მოცემული გადაწყვეტის თანახმად, უმნიშვნელოა, გადამოწმების შემთხვევაში, შესაძლებელი იქნებოდა თუ არა საცობების ნაკლის დროულად აღმოჩენა.

¹⁰¹ BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 17.

¹⁰² BGH, Urteil vom 23. Februar 2021 - VI ZR 21/20 - NJW 2021, 1883, juris Rn. 19.

პროფ. დოქ. ოლაფ მუთჰორსტი

სამოქალაქო, საპროცესო და გაკოტრების სამართლის პროფესორი (ბერლინის თავისუფალი უნივერსიტეტი)

ასოც. პროფ. დოქ. გიორგი რუსიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი

გათვალისწინებულია საქართველოს 2017 წლის 30 ივნისის კანონი №1195-ის
საფუძველზე შესული ცვლილებები

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 390-ე-476-ე მუხლების გერმანული თარგმანის რევიდირებული ვერსია*

პარალელური დანაწესებით გერმანიის სამოქალაქო კოდექსიდან

წიგნი მესამე ვალდებულებითი სამართალი	DRITTES BUCH Schuldrecht	
ზოგადი ნაწილი	Allgemeiner Teil	
კარი მეორე ვალდებულების შესრულება	Kapitel 2 Erfüllung der Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u>	> Art. 95 Abs. 1
თავი მესამე კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილება	Abschnitt 3 Gläubigerverzug	
მუხლი 390. ცნება 1. კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილებად ითვლება, თუ იგი არ იღებს მისთვის შემოთავაზებულ შესრულებას, რომლის ვადაც დამდგარია. 2. თუ ვალდებულების	Art. 390 Begriff (1) Der Gläubigerverzug der Leistung -tritt dann -ein, wenn der Gläubiger die ihm angebotene fällige Leistung nicht annimmt. (2) Ist zur Bewirkung der	Erl.: შესრულება [Leistung] bezieht sich allein auf die Nichtannahme, nicht auf den Gläubigerverzug. BGB § 293 Annahmeverzug Der Gläubiger kommt in Verzug, wenn er die ihm angebotene Leistung nicht annimmt. Vgl. BGB § 296 Entbehrlichkeit des Angebots

* Mit freundlicher Genehmigung der Deutschen Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH auf der Basis der Übersetzung des GIZ-Programms „Rechts- und Justizreformberatung im Südkaukasus“. Für die Richtigkeit und Vollständigkeit wird keine Haftung übernommen.

<p>შესასრულებლად საჭიროა კრედიტორის ესა თუ ის მოქმედება, ვადის გადაცილებად ჩაითვლება, თუ იგი ამ მოქმედებას არ ასრულებს.</p>	<p>Leistung eine beliebige Handlung des Gläubigers erforderlich, so kommt er in Verzug, wenn er diese nicht vornimmt.</p>	<p>¹Ist für die von dem Gläubiger vorzunehmende Handlung eine Zeit nach dem Kalender bestimmt, so bedarf es des Angebots nur, wenn der Gläubiger die Handlung rechtzeitig vornimmt. ²Das Gleiche gilt, wenn der Handlung ein Ereignis vorauszugehen hat und eine angemessene Zeit für die Handlung in der Weise bestimmt ist, dass sie sich von dem Ereignis an nach dem Kalender berechnen lässt.</p>
<p>მუხლი 391. კრედიტორის მიერ ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება კრედიტორმა უნდა აანაზღაუროს ის ზიანი, რომელიც მიადგა მოვალეს შესრულებული ვალდებულების მიღების ვადის ბრალეული გადაცილების გამო.</p>	<p>Art. 391 Pflicht des Gläubigers zum Schadensersatz Der Gläubiger hat den Schaden zu ersetzen, der dem Schuldner aus dem schuldhaften Verzug der Annahme der erbrachten Leistung entsteht.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 392. მოვალის პასუხისმგებლობა კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილებისას კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილებისას მოვალე მხოლოდ მაშინ არის პასუხისმგებელი ვალდებულების შეუსრულებლობისათვის, თუკი შესრულება შეუძლებელი აღმოჩნდა მოვალის განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის გამო.</p>	<p>Art. 392 Haftung des Schuldners bei Gläubigerverzug Im Falle des Gläubigerverzugs haftet der Schuldner für die Nichterfüllung der Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u> nur dann, wenn die Leistung wegen dessen Vorsatz oder grober Fahrlässigkeit unmöglich geworden ist.</p>	<p>BGB § 300 Wirkungen des Gläubigerverzugs (1) Der Schuldner hat während des Verzugs des Gläubigers nur Vorsatz und grobe Fahrlässigkeit zu vertreten.</p>
<p>მუხლი 393. კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილების შედეგები კრედიტორის მიერ ვადის გადაცილებისას მისი ბრალის მიუხედავად: ა) იგი ვალდებულია აუნაზღაუროს მოვალეს ხელშეკრულების საგნის შენახვის გამო წარმოშობილი ზედმეტი ხარჯები;</p>	<p>Art. 393 Folgen des Gläubigerverzugs Beim Gläubigerverzug unabhängig vom Verschulden, a) ist der Gläubiger verpflichtet, dem Schuldner die für die Aufbewahrung des Vertragsgegenstandes entstandenen Mehrkosten zu ersetzen;</p>	<p>BGB § 304 Ersatz von Mehraufwendungen Der Schuldner kann im Falle des Verzugs des Gläubigers Ersatz der Mehraufwendungen verlangen, die er für das erfolglose Angebot sowie für die Aufbewahrung und Erhaltung des geschuldeten Gegenstands machen musste.</p>

<p>ბ) მას ეკისრება ნივთის შემთხვევით გაფუჭების ან დაღუპვის რისკი;</p> <p>გ) მას აღარა აქვს ფულადი ვალდებულებისათვის პროცენტის მიღების უფლება.</p>	<p>b) trägt der Gläubiger die Gefahr der zufälligen Beschädigung oder des zufälligen Untergangs der Sache;</p> <p>c) steht dem Gläubiger für eine Geldschuld keine Verzinsung mehr zu.</p>	<p>BGB § 300 Wirkungen des Gläubigerverzugs (2) Wird eine nur der Gattung nach bestimmte Sache geschuldet, so geht die Gefahr mit dem Zeitpunkt auf den Gläubiger über, in welchem er dadurch in Verzug kommt, dass er die angebotene Sache nicht annimmt.</p> <p>BGB § 301 Wegfall der Verzinsung Von einer verzinslichen Geldschuld hat der Schuldner während des Verzugs des Gläubigers Zinsen nicht zu entrichten.</p>
<p>კარი მესამე ვალდებულების დარღვევა</p> <p>თავი პირველი ზოგადი დებულებანი</p>	<p>Kapitel 3 Pflichtverletzung</p> <p>Abschnitt 1 Allgemeine Bestimmungen</p>	
<p>მუხლი 394. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა ვალდებულების დარღვევისას</p> <p>1. მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევისას კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს ამით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება. ეს წესი არ მოქმედებს მაშინ, როცა მოვალეს არ ეკისრება პასუხისმგებლობა ვალდებულების დარღვევისათვის.</p> <p>2. მოვალის მიერ ვადის გადაცილებისას კრედიტორს შეუძლია დაუნიშნოს მოვალეს ვალდებულების შესრულებისათვის აუცილებელი დრო. თუკი მოვალე ამ დროშიც არ შეასრულებს ვალდებულებას, მაშინ კრედიტორს უფლება აქვს ვალდებულების შესრულების ნაცვლად მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება.</p>	<p>Art. 394 Anspruch auf Schadensersatz bei Pflichtverletzungen</p> <p>(1) Verletzt der Schuldner eine Pflicht, so kann der Gläubiger Ersatz des hierdurch entstandenen Schadens verlangen. Dies gilt nicht, wenn der Schuldner <u>für</u> die Pflichtverletzung nicht zu vertreten hat <u>haftet</u>.</p> <p>(2) Bei Schuldnerverzug kann der Gläubiger dem Schuldner eine zur Leistung angemessene Frist bestimmen. Leistet der Schuldner auch innerhalb dieser Frist nicht, so kann der Gläubiger statt der Leistung Schadensersatz verlangen.</p>	<p><i>Erl.: Zwar ist Vertretenmüssen dogmatisch korrekt, der Begriff <u>პასუხისმგებლობა</u> [urspr. zu vertreten] ist aber sprachlich mit „haftet“ zu übersetzen.</i></p> <p>BGB § 280 Schadensersatz wegen Pflichtverletzung (1) Verletzt der Schuldner eine Pflicht aus dem Schuldverhältnis, so kann der Gläubiger Ersatz des hierdurch entstehenden Schadens verlangen. Dies gilt nicht, wenn der Schuldner die Pflichtverletzung nicht zu vertreten hat.</p> <p>BGB § 280 Schadensersatz wegen Pflichtverletzung (3) Schadensersatz statt der Leistung kann der Gläubiger nur unter den zusätzlichen Voraussetzungen des § 281, des § 282 oder des § 283 verlangen.</p> <p>BGB § 281 Schadensersatz statt der Leistung wegen nicht oder nicht wie geschuldet erbrachter Leistung (1) Soweit der Schuldner die fällige Leistung nicht oder nicht wie geschuldet erbringt, kann der Gläubiger unter den Voraussetzungen des § 280 Abs. 1 Schadensersatz statt der Leistung verlangen, wenn er dem Schuldner erfolglos eine angemessene Frist zur Leistung oder Nacherfüllung bestimmt</p>

<p>3. დამატებითი ვადის განსაზღვრა არ არის საჭირო, თუ აშკარაა, რომ მას რაიმე შედეგი არ მოჰყვება, ან როცა არსებობს განსაკუთრებული გარემოებები, რომლებიც ორივე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით ამართლებენ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის დაუყოვნებლივ გამოყენებას.</p>	<p>(3) Der Bestimmung der zusätzlichen Frist bedarf es nicht, wenn offensichtlich ist, dass die zusätzliche Fristbestimmung keinen Erfolg hätte oder wenn besondere Umstände vorliegen, die unter Abwägung der beiderseitigen Interessen die sofortige Geltendmachung des Schadensersatzanspruchs rechtfertigen.</p>	<p><i>hat. Hat der Schuldner eine Teilleistung bewirkt, so kann der Gläubiger Schadensersatz statt der ganzen Leistung nur verlangen, wenn er an der Teilleistung kein Interesse hat. Hat der Schuldner die Leistung nicht wie geschuldet bewirkt, so kann der Gläubiger Schadensersatz statt der ganzen Leistung nicht verlangen, wenn die Pflichtverletzung unerheblich ist.</i></p> <p>BGB § 281 Schadensersatz statt der Leistung wegen nicht oder nicht wie geschuldet erbrachter Leistung <i>(2) Die Fristsetzung ist entbehrlich, wenn der Schuldner die Leistung ernsthaft und endgültig verweigert oder wenn besondere Umstände vorliegen, die unter Abwägung der beiderseitigen Interessen die sofortige Geltendmachung des Schadensersatzanspruchs rechtfertigen.</i></p>
<p>მუხლი 395. ზიანის ანაზღაურების მოვალეობისაგან განთავისუფლების შესახებ წინასწარი შეთანხმების დაუშვებლობა 1. მოვალეს პასუხისმგებლობა დაეკისრება მხოლოდ განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიყენებული ზიანისათვის, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული და ვალდებულების არსიდანაც სხვა რამ არ გამომდინარეობს. 2. დაუშვებელია მხარეთა წინასწარი შეთანხმება მოვალის მიერ განზრახი მოქმედებით ვალდებულების დარღვევისას ზიანის ანაზღაურებისაგან მისი განთავისუფლების შესახებ.</p>	<p>Art. 395 Unzulässigkeit der vorherigen Vereinbarung über die Befreiung von der Schadensersatzpflicht</p> <p>(1) Ist etwas anderes weder bestimmt noch aus der Natur des Schuldverhältnisses zu entnehmen, so haftet der Schuldner nur für den durch Vorsatz oder Fahrlässigkeit zugefügten Schaden.</p> <p>(2) Eine vorherige Vereinbarung der Parteien über die Befreiung des Schuldners von einer Haftung für Schäden aus vorsätzlicher Pflichtverletzung ist unzulässig.</p>	<p>BGB § 276 Verantwortlichkeit des Schuldners <i>(1) ¹Der Schuldner hat Vorsatz und Fahrlässigkeit zu vertreten, wenn eine strengere oder mildere Haftung weder bestimmt noch aus dem sonstigen Inhalt des Schuldverhältnisses, insbesondere aus der Übernahme einer Garantie oder eines Beschaffungsrisikos, zu entnehmen ist.</i></p> <p><i>(3) Die Haftung wegen Vorsatzes kann dem Schuldner nicht im Voraus erlassen werden.</i></p>

<p>მუხლი 396. მოვალის პასუხისმგებლობა მისი წარმომადგენლის მოქმედებისათვის მოვალემ თავისი კანონიერი წარმომადგენლის და იმ პირთა მოქმედებისათვის, რომელთაც იგი იყენებს საკუთარ ვალდებულებათა შესასრულებლად, ისეთივე მოცულობით უნდა აგოს პასუხი, როგორც საკუთარი ბრალეული მოქმედების დროს.</p>	<p>Art. 396 Haftung des Schuldners für Handlungen seines Vertreters Der Schuldner haftet für Handlungen seines gesetzlichen Vertreters und der Personen, deren er sich zur Erfüllung seiner Verbindlichkeiten bedient, in gleichem Umfang wie er für eigene verschuldete Handlungen haften würde.</p>	<p>BGB § 278 Verantwortlichkeit des Schuldners für Dritte <i>¹Der Schuldner hat ein Verschulden seines gesetzlichen Vertreters und der Personen, deren er sich zur Erfüllung seiner Verbindlichkeit bedient, in gleichem Umfang zu vertreten wie eigenes Verschulden.</i></p>
<p>მუხლი 397. მოვალის პასუხისმგებლობა შესრულების საგნის სხვა პირისაგან მიღებისას მოვალე პასუხისმგებელია შესრულებისათვის მაშინაც, როცა შესრულების საგანი სხვა პირისაგან უნდა მიეღო და ვერ მიიღო, თუკი ხელშეკრულებიდან ან სხვა გარემოებებიდან სხვა რამ არ გამომდინარეობს.</p>	<p>Art. 397 Verpflichtung des Schuldners bei Beschaffung des Leistungsgegenstandes durch eine andere Person Der Schuldner ist für die Leistung auch dann verantwortlich, wenn er den Leistungsgegenstand von einer anderen Person erhalten musste, aber nicht erhalten konnte, wenn etwas anderes weder aus dem Vertrag noch aus sonstigen Umständen zu entnehmen ist.</p>	<p>Vgl. BGB § 276 Verantwortlichkeit des Schuldners <i>(1) ¹Der Schuldner hat Vorsatz und Fahrlässigkeit zu vertreten, wenn eine strengere oder mildere Haftung weder bestimmt noch aus dem sonstigen Inhalt des Schuldverhältnisses, insbesondere aus der Übernahme einer Garantie oder eines Beschaffungsrisikos, zu entnehmen ist.</i></p>
<p>მუხლი 398. ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი 1. თუ ის გარემოებები, რომლებიც ხელშეკრულების დადების საფუძველი გახდა, ხელშეკრულების დადების შემდეგ აშკარად შეიცვალა და მხარეები არ დადებდნენ ამ ხელშეკრულებას ან დადებდნენ სხვა შინაარსით, ეს ცვლილებები რომ გაეთვალისწინებინათ, მაშინ შეიძლება მოთხოვილ იქნეს ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი. წინააღმდეგ შემთხვევაში,</p>	<p>Art. 398 Anpassung des Vertrages an veränderte Umstände (1) Haben sich Umstände, die zur Grundlage des Vertrages geworden sind, nach Vertragsschluss erheblich verändert und hätten die Parteien diesen Vertrag nicht oder mit anderem Inhalt geschlossen, wenn sie diese Veränderungen vorausgesehen hätten, so kann Anpassung des Vertrages an die veränderten Umstände verlangt werden. Erfolgt keine Anpassung, kann von einem Teil nach den Umständen des Einzelfalles das strenge Festhalten am unveränderten Vertrag nicht verlangt werden.</p>	<p>BGB § 313 I Störung der Geschäftsgrundlage <i>(1) Haben sich Umstände, die zur Grundlage des Vertrags geworden sind, nach Vertragsschluss schwerwiegend verändert und hätten die Parteien den Vertrag nicht oder mit anderem Inhalt geschlossen, wenn sie diese Veränderung vorausgesehen hätten, so kann Anpassung des Vertrags verlangt werden, soweit einem Teil unter Berücksichtigung aller Umstände des Einzelfalles, insbesondere der vertraglichen oder gesetzlichen Risikoverteilung, das Festhalten am unveränderten Vertrag nicht zugemutet werden kann.</i></p>

ცალკეულ გარემოებათა გათვალისწინებით, ხელშეკრულების მხარეს არ შეიძლება მოეთხოვოს შეუცვლელი ხელშეკრულების მკაცრად დაცვა.
 2. გარემოებათა შეცვლას უთანაბრდება, როცა წარმოდგენები, რომლებიც ხელშეკრულების საფუძველი გახდა, არასწორი აღმოჩნდა.
 3. მხარეები ჯერ უნდა შეეცადონ, რომ ხელშეკრულება მიუსადაგონ შეცვლილ გარემოებებს. თუკი შეუძლებელია ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი, ან მეორე მხარე ამას არ ეთანხმება, მაშინ იმ მხარეს, რომლის ინტერესებიც დაირღვა, შეუძლია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე.

(2) Einer Veränderung der Umstände steht es gleich, wenn die Vorstellungen, die zur Grundlage des Vertrages geworden sind, sich als falsch herausstellen.
 (3) Die Parteien haben zunächst zu versuchen, den Vertrag an die veränderten Umstände anzupassen. Ist eine Anpassung des Vertrages nicht möglich oder ist der andere Teil damit nicht einverstanden, so kann der Teil, dessen Interessen verletzt sind, vom Vertrag zurücktreten.

(2) Einer Veränderung der Umstände steht es gleich, wenn wesentliche Vorstellungen, die zur Grundlage des Vertrags geworden sind, sich als falsch herausstellen.
 (3) ¹Ist eine Anpassung des Vertrags nicht möglich oder einem Teil nicht zumutbar, so kann der benachteiligte Teil vom Vertrag zurücktreten. ²An die Stelle des Rücktrittsrechts tritt für Dauerschuldverhältnisse das Recht zur Kündigung.

მუხლი 399. უარი გრძელვადიან ვალდებულებით ურთიერთობაზე

1. ხელშეკრულების ნებისმიერ მხარეს შეუძლია, პატივსაღები საფუძველიდან გამომდინარე, უარი თქვას გრძელვადიან ვალდებულებით ურთიერთობაზე ხელშეკრულების მოშლისათვის დაანესებული ვადის დაუცველად. პატივსაღებია საფუძველი, როცა ხელშეკრულების მომშლელ მხარეს კონკრეტული ვითარების, მათ შორის, დაუძლეველი ძალისა და ორმხრივი ინტერესების გათვალისწინებით, არ შეიძლება მოეთხოვოს სახელშეკრულებო ურთიერთობის გაგრძელება

Art. 399 Kündigung von Dauerschuldverhältnissen

(1) Dauerschuldverhältnisse kann jeder Vertragsteil aus wichtigem Grund ohne Einhaltung einer Kündigungsfrist kündigen. Ein triftiger Grund liegt vor, wenn dem kündigenden Teil unter Berücksichtigung bestimmter Umstände, insbesondere höherer Gewalt und der beiderseitigen Interessen, die Fortsetzung des Vertragsverhältnisses bis zum Ablauf der vereinbarten Frist oder Kündigungsfrist des Vertrages nicht verlangt werden kann.

BGB § 314 Kündigung von Dauerschuldverhältnissen aus wichtigem Grund

(1) ¹Dauerschuldverhältnisse kann jeder Vertragsteil aus wichtigem Grund ohne Einhaltung einer Kündigungsfrist kündigen. ²Ein wichtiger Grund liegt vor, wenn dem kündigenden Teil unter Berücksichtigung aller Umstände des Einzelfalls und unter Abwägung der beiderseitigen Interessen die Fortsetzung des Vertragsverhältnisses bis zur vereinbarten Beendigung oder bis zum Ablauf einer Kündigungsfrist nicht zugemutet werden kann.

<p>შეთანხმებული ვადის ან ხელშეკრულების მოშლისათვის დანესებული ვადის გასვლამდე.</p> <p>2. თუ საფუძველი სახელშეკრულებო ვალდებულებათა დარღვევა(ცაა, ხელშეკრულების მოშლა დასაშვებია მხოლოდ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრისათვის დადგენილი ვადის უშედეგოდ გასვლის ან უშედეგო გაფრთხილების შემდეგ. შესაბამისად გამოიყენება 405-ე მუხლის მე-2 ნაწილი.</p> <p>3. უფლებამოსილ პირს შეუძლია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე გონივრულ ვადაში მას შემდეგ, რაც მისთვის ცნობილი გახდება ხელშეკრულების მოშლის საფუძველი.</p> <p>4. თუ უკვე შესრულებული აღარ წარმოადგენს უფლებამოსილი პირისათვის რაიმე ინტერესს ხელშეკრულების მოშლის შედეგად, მაშინ ხელშეკრულების მოშლა შეიძლება ამ შესრულებაზედაც გავრცელდეს. უკვე შესრულებულის დაბრუნების უზრუნველსაყოფად გამოიყენება შესაბამისად 352 – 354-ე მუხლები.</p> <p>5. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის მიმართ შესაბამისად გამოიყენება 407-ე მუხლი.</p>	<p>(2) Besteht der Grund auch in einer vertraglichen Pflichtverletzung, so ist die Kündigung erst nach erfolglosem Ablauf einer zur Abhilfe bestimmten Frist oder nach erfolgloser Abmahnung zulässig. Artikel 405 Absatz 2 ist entsprechend anzuwenden.</p> <p>(3) Der Berechtigte kann nur innerhalb einer angemessenen Frist kündigen, nachdem er vom Kündigungsgrund Kenntnis erlangt hat.</p> <p>(4) Hat die bereits empfangene Leistung infolge der Kündigung für den Berechtigten kein Interesse mehr, so kann die Kündigung des Vertrages sich auch auf diese Leistungen erstrecken. Für die Rückgewähr bereits erbrachter Leistungen sind die Artikel 352 bis 354 entsprechend anzuwenden.</p> <p>(5) Für Schadensersatzansprüche ist Artikel 407 entsprechend anzuwenden.</p>	<p>(2) ¹Besteht der wichtige Grund in der Verletzung einer Pflicht aus dem Vertrag, ist die Kündigung erst nach erfolglosem Ablauf einer zur Abhilfe bestimmten Frist oder nach erfolgloser Abmahnung zulässig. ²Für die Entbehrlichkeit der Bestimmung einer Frist zur Abhilfe und für die Entbehrlichkeit einer Abmahnung findet § 323 Absatz 2 Nummer 1 und 2 entsprechende Anwendung.</p> <p>(3) Der Berechtigte kann nur innerhalb einer angemessenen Frist kündigen, nachdem er vom Kündigungsgrund Kenntnis erlangt hat.</p> <p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p> <p>(4) Die Berechtigung, Schadensersatz zu verlangen, wird durch die Kündigung nicht ausgeschlossen.</p>
<p>თავი მეორე მოვალის მიერ ვადის გადაცილება</p>	<p>Abschnitt 2 Schuldnerverzug</p>	
<p>მუხლი 400. ცნება მოვალის მიერ ვალდებულების შესრულების ვადის</p>	<p>Art. 400 Begriff Der Schuldnerverzug der Leistung tritt dann ein, wenn: a) zu der für die Leistung</p>	<p>Vgl. BGB § 286 Verzug des Schuldners (1) ¹Leistet der Schuldner auf eine Mahnung des Gläubigers</p>

<p>გადაცილებად ითვლება, თუ: ა) შესრულებისათვის დადგენილ დროში ვალდებულება არ შესრულდება; ბ) შესრულების ვადის დადგომიდან კრედიტორის მიერ გაფრთხილების შემდეგაც იგი არ ასრულებს ვალდებულებას.</p>	<p>bestimmten Zeit nicht geleistet wird; b) der Schuldner auf eine Mahnung des Gläubigers, die nach dem Eintritt der Fälligkeit erfolgt, nicht leistet.</p>	<p>nicht, die nach dem Eintritt der Fälligkeit erfolgt, so kommt er durch die Mahnung in Verzug. ²Der Mahnung stehen die Erhebung der Klage auf die Leistung sowie die Zustellung eines Mahnbescheids im Mahnverfahren gleich. (2) Der Mahnung bedarf es nicht, wenn 1. für die Leistung eine Zeit nach dem Kalender bestimmt ist, ...</p>
<p>მუხლი 401. ვალდებულების შესრულების შეუძლებლობა ვადა გადაცილებულად არ ჩაითვლება, თუკი ვალდებულება არ შესრულდა ისეთ გარემოებათა გამო, რაც მოვალის ბრალით არ არის გამომწვეული.</p>	<p>Art. 401 Unmöglichkeit der Leistung Verzug liegt nicht vor, solange die Leistung wegen solcher Umstände unterbleibt, die der Schuldner nicht zu vertreten hat.</p>	<p>BGB § 286 Verzug des Schuldners (4) Der Schuldner kommt nicht in Verzug, solange die Leistung infolge eines Umstands unterbleibt, den er nicht zu vertreten hat.</p>
<p>მუხლი 402. მოვალის პასუხისმგებლობა მოვალე ვადის გადაცილების დროს პასუხს აგებს ყოველგვარი გაუფრთხილებლობისათვის. იგი პასუხს აგებს შემთხვევითობისთვისაც, თუ არ დაამტკიცებს, რომ ზიანი შეიძლებოდა დამდგარიყო ვალდებულების დროული შესრულების დროსაც.</p>	<p>Art. 402 Haftung des Schuldners Der Schuldner haftet während des Verzugs für jede Fahrlässigkeit. Er haftet auch für Zufall, wenn er nicht beweist, dass der Schaden auch bei rechtzeitiger Leistung eingetreten sein würde.</p>	<p>BGB § 287 Verantwortlichkeit während des Verzugs ¹Der Schuldner hat während des Verzugs jede Fahrlässigkeit zu vertreten. ²Er haftet wegen der Leistung auch für Zufall, es sei denn, dass der Schaden auch bei rechtzeitiger Leistung eingetreten sein würde.</p>
<p>მუხლი 403. პროცენტის გადახდა ფულადი თანხის გადახდის ვადის გადაცილებისას 1. მოვალე, რომელიც ფულადი თანხის გადახდის ვადას გადააცილებს, ვალდებულია, გადაცილებული დროისათვის გადაიხადოს მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული პროცენტი, თუ კრედიტორს, სხვა საფუძვლიდან გამომდინარე, უფრო</p>	<p>Art. 403 Entrichtung von Zinsen im Falle des Verzugs bei Zahlung von Geldschulden (1) Der Schuldner, der die Zahlung eines Geldbetrags verzögert, hat für die Zeit während des Verzuges den auf durch Parteivereinbarung bestimmten Zins zu entrichten, wenn der Gläubiger nicht aus einem anderen Grund einen höheren Zinssatz nicht verlangen kann.</p>	<p>BGB § 288 Verzugszinsen und sonstiger Verzugschaden (1) ¹Eine Geldschuld ist während des Verzugs zu verzinsen. ²Der Verzugszinssatz beträgt für das Jahr fünf Prozentpunkte über dem Basiszinssatz.</p>

<p>მეტის მოთხოვნა არ შეუძლია. 2. ფულადი თანხის გადახდის ვადის გადაცილებისას პროცენტიდან პროცენტის გადახდევინება დასაშვებია მხოლოდ ხელშეკრულებით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში. საქართველოს 2007 წლის 29 ივნისის კანონი №5127 - სსმ I, №27, 27.07.2007 წ., მუხ.260</p>	<p>(2) Entrichtung von Zinseszinsen ist sind nur dann zulässig geschuldet, wenn dies ausdrücklich im Vertrag vorgesehen ist. [Fn.: Das georgische Gesetz v. 29. Juni 2007, №5127 - სსმ I, №27, 27.07.2007, Art. 260]</p>	<p>BGB § 289 Zinseszinsverbot ¹Von Zinsen sind Verzugszinsen nicht zu entrichten. ²Das Recht des Gläubigers auf Ersatz des durch den Verzug entstehenden Schadens bleibt unberührt.</p>
<p>მუხლი 404. კრედიტორის უფლება ზიანის ანაზღაურებაზე კრედიტორს უფლება აქვს მოითხოვოს ვადის გადაცილებით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება.</p>	<p>Art. 404 Recht des Gläubigers auf Schadensersatz Der Gläubiger ist berechtigt, den Ersatz des durch den Verzug entstandenen Schadens zu verlangen.</p>	<p>BGB § 280 Schadensersatz wegen Pflichtverletzung (2) Schadensersatz wegen Verzögerung der Leistung kann der Gläubiger nur unter der zusätzlichen Voraussetzung des § 286 verlangen.</p>
<p>თავი მესამე ვალდებულების დარღვევა ორმხრივი ხელშეკრულების დროს</p>	<p>Abschnitt 3 Pflichtverletzung beim gegenseitigen Vertrag</p>	
<p>მუხლი 405. დამატებითი ვადის დაწესება ვალდებულების დარღვევისას 1. თუ ხელშეკრულების ერთი მხარე არღვევს ორმხრივი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულებას, მაშინ ხელშეკრულების მეორე მხარეს შეუძლია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე ვალდებულების შესრულებისათვის მის მიერ დამატებით განსაზღვრული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ. თუ ვალდებულების დარღვევის ხასიათიდან გამომდინარე, არ გამოიყენება დამატებითი ვადა, მაშინ დამატებითი</p>	<p>Art. 405 Bestimmung einer zusätzlichen Frist bei Pflichtverletzung (1) Verletzt eine der Vertragsparteien Partei eine Pflicht aus einem gegenseitigen Vertrag, so kann die andere Partei nach erfolglosem Ablauf einer von ihr für die Leistung zusätzlich bestimmten Frist vom Vertrag zurücktreten. Kommt nach Art der Pflichtverletzung eine zusätzliche Fristsetzung nicht in Betracht, so tritt an deren Stelle eine Abmahnung. Beschränkt sich die Pflichtverletzung auf einen Teil der Leistung, so kann der Gläubiger vom Vertrag nur zurücktreten, wenn er an der übrigen Teilleistung kein Interesse hat.</p>	<p>BGB § 323 Rücktritt wegen nicht oder nicht vertragsgemäß erbrachter Leistung (1) Erbringt bei einem gegenseitigen Vertrag der Schuldner eine fällige Leistung nicht oder nicht vertragsgemäß, so kann der Gläubiger, wenn er dem Schuldner erfolglos eine angemessene Frist zur Leistung oder Nacherfüllung bestimmt hat, vom Vertrag zurücktreten. (3) Kommt nach der Art der Pflichtverletzung eine Fristsetzung nicht in Betracht, so tritt an deren Stelle eine Abmahnung. (5) ¹Hat der Schuldner eine Teilleistung bewirkt, so kann der Gläubiger vom ganzen Vertrag nur zurücktreten, wenn er an der Teilleistung kein Interesse hat.</p>

ვადის განსაზღვრას უთანაბრდება გაფრთხილება. თუკი ვალდებულება მხოლოდ ნაწილობრივ დაირღვა, მაშინ კრედიტორს შეუძლია უარი თქვას ხელშეკრულებაზე მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ვალდებულების დარჩენილი ნაწილის შესრულებამ მისთვის დაკარგა ინტერესი.

2. არ არის აუცილებელი დამატებითი ვადის დანესება ან გაფრთხილება, თუ:

ა) აშკარაა, რომ მას არავითარი შედეგი არ ექნება;

ბ) ვალდებულება არ შესრულდა ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში, ხოლო კრედიტორმა ურთიერთობის გაგრძელება ხელშეკრულებით დაუკავშირა ვალდებულების დროულ შესრულებას;

გ) განსაკუთრებული საფუძვლებიდან გამომდინარე, ორმხრივი ინტერესების გათვალისწინებით, გამართლებულია ხელშეკრულების დაუყოვნებლივ მოშლა.

3. ხელშეკრულებაზე უარი დაუშვებელია, თუ:

ა) ვალდებულების დარღვევა უმნიშვნელოა;

ბ) დარღვეულია 316-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მოთხოვნები და, ამის მიუხედავად, კრედიტორს შეიძლება მოეთხოვოს ხელშეკრულების ძალაში დატოვება;

გ) ვალდებულების დარღვევისათვის

(2) Der Bestimmung einer zusätzlichen Frist oder der Abmahnung bedarf es nicht, wenn:

a) offensichtlich ist, dass sie keinen Erfolg hätte;

b) innerhalb der im Vertrag bestimmten Frist nicht geleistet wird und der Gläubiger ~~im Vertrag~~ den Fortbestand des Verhältnisses vertraglich an die rechtzeitige Erbringung der Leistung gebunden hat;

c) aus besonderen Gründen unter Abwägung der beiderseitigen Interessen der sofortige Rücktritt gerechtfertigt ist.

(3) Der Rücktritt ist unzulässig, wenn:

a) die Pflichtverletzung unerheblich ist;

b) ein Verstoß gegen Artikel 316 Absatz 2 vorliegt und dem Gläubiger trotzdem das Festhalten am Vertrag zugemutet werden kann;

c) der Gläubiger für die Pflichtverletzung allein oder

(2) Die Fristsetzung ist entbehrlich, wenn

1. der Schuldner die Leistung ernsthaft und endgültig verweigert,
2. der Schuldner die Leistung bis zu einem im Vertrag bestimmten Termin oder innerhalb einer im Vertrag bestimmten Frist nicht bewirkt, obwohl die termin- oder fristgerechte Leistung nach einer Mitteilung des Gläubigers an den Schuldner vor Vertragsschluss oder auf Grund anderer den Vertragsabschluss begleitenden Umstände für den Gläubiger wesentlich ist, oder
3. im Falle einer nicht vertragsgemäß erbrachten Leistung besondere Umstände vorliegen, die unter Abwägung der beiderseitigen Interessen den sofortigen Rücktritt rechtfertigen.

(5)²Hat der Schuldner die Leistung nicht vertragsgemäß bewirkt, so kann der Gläubiger vom Vertrag nicht zurücktreten, wenn die Pflichtverletzung unerheblich ist.

BGB: Keine entsprechende Regelung

(6) Der Rücktritt ist ausgeschlossen, wenn der Gläubiger für den Umstand, der

<p>კრედიტორი მთლიანად ან უმთავრესად თვითონ არის პასუხისმგებელი;</p> <p>დ) მოთხოვნას უპირისპირდება შესაგებელი, რომელიც მოვალემ უკვე წარადგინა ან დაუყოვნებლივ წარადგენს ხელშეკრულებაზე უარის თქმის შემდეგ.</p> <p>4. კრედიტორი უფლებამოსილია შესრულების ვადის დადგომამდე უარი თქვას ხელშეკრულებაზე, თუ ამკარაა, რომ დადგება ხელშეკრულებაზე უარის თქმის საფუძვლები.</p> <p>5. მოვალე უფლებამოსილია განუსაზღვროს კრედიტორს ხელშეკრულებაზე უარის თქმის გონივრული ვადა.</p>	<p>überwiegend verantwortlich ist;</p> <p>d) dem Anspruch eine Einrede entgegensteht, die der Schuldner bereits erhoben hat oder unverzüglich nach dem Rücktritt erhebt.</p> <p>(4) Der Gläubiger ist vor dem Eintritt der Fälligkeit zum Rücktritt berechtigt, wenn offensichtlich ist, dass die Gründe für das Rücktrittsrecht entstehen werden.</p> <p>(5) Der Schuldner ist berechtigt, dem Gläubiger für die Rücktrittserklärung eine angemessene Frist zu bestimmen.</p>	<p>ihn zum Rücktritt berechtigen würde, allein oder weit überwiegend verantwortlich ist ...</p> <p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p> <p>(4) Der Gläubiger kann bereits vor dem Eintritt der Fälligkeit der Leistung zurücktreten, wenn offensichtlich ist, dass die Voraussetzungen des Rücktritts eintreten werden.</p> <p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 406. საპასუხო შესრულების მიღების უფლება</p> <p>1. თუ ორმხრივ ხელშეკრულებაში მოვალეს უფლება აქვს უარი თქვას მისთვის დაკისრებულ ვალდებულებაზე, ხოლო გარემოება, რომელიც მას აძლევს ამის უფლებას, გამონვეულია კრედიტორის ბრალით, მაშინ იგი ინარჩუნებს საპასუხო შესრულების მიღების უფლებას.</p> <p>2. ეს წესი არ გამოიყენება მაშინ, თუ საპასუხო შესრულების საფუძველი იმ დროს დადგა, როცა კრედიტორი აყოვნებდა შესრულების მიღებას.</p>	<p>Art. 406 Anspruch auf Gegenleistung</p> <p>(1) Ist der Schuldner berechtigt, bei einem gegenseitigen Vertrag die ihm obliegende Leistung zu verweigern und hat der Gläubiger den Umstand, der den Schuldner dazu berechtigt, zu vertreten, so behält er den Anspruch auf die Gegenleistung.</p> <p>(2) Dies gilt nicht, wenn der Grund der Gegenleistung zu einer Zeit entstanden ist, zu welcher der Gläubiger im Verzug mit der Annahme war.</p>	<p>BGB § 326 Befreiung von der Gegenleistung und Rücktritt beim Ausschluss der Leistungspflicht</p> <p>(1) ¹Braucht der Schuldner nach § 275 Abs. 1 bis 3 nicht zu leisten, entfällt der Anspruch auf die Gegenleistung; ...</p> <p>(2) ¹Ist der Gläubiger für den Umstand, auf Grund dessen der Schuldner nach § 275 Abs. 1 bis 3 nicht zu leisten braucht, allein oder weit überwiegend verantwortlich oder tritt dieser vom Schuldner nicht zu vertretende Umstand zu einer Zeit ein, zu welcher der Gläubiger im Verzug der Annahme ist, so behält der Schuldner den Anspruch auf die Gegenleistung.</p>
<p>მუხლი 407. ზიანის ანაზღაურება ხელშეკრულებიდან გასვლისას</p> <p>1. ხელშეკრულებიდან გასვლისას კრედიტორს</p>	<p>Art. 407 Schadensersatz nach dem Rücktritt</p> <p>(1) Nach dem Rücktritt kann der Gläubiger Ersatz des</p>	<p>BGB § 325 Schadensersatz und Rücktritt</p>

<p>შეუძლია მოითხოვოს იმ ზიანის ანაზღაურება, რომელიც მას მიადგა ხელშეკრულების შეუსრულებლობით. 2. ეს წესი არ გამოიყენება, როცა ხელშეკრულებიდან გასვლის საფუძველი მოვალის ბრალით არ არის გამონკვეული.</p>	<p>Schadens verlangen, der ihm durch die Nichterfüllung des Vertrages entsteht. (2) Dies gilt nicht, wenn der Schuldner den Rücktrittsgrund nicht zu vertreten hat.</p>	<p><i>Das Recht, bei einem gegenseitigen Vertrag Schadensersatz zu verlangen, wird durch den Rücktritt nicht ausgeschlossen.</i> <i>BGB: Keine entsprechende Regelung</i></p>
<p>კარი მეოთხე ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა</p>	<p>Kapitel 4 Verpflichtung zum Schadensersatz</p>	
<p>მუხლი 408. პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენის მოვალეობა 1. იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება. 2. თუ სხეულის დაზიანებით ან ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შედეგად დაზარალებულს წაერთვა შრომის უნარი ან შეუმცირდა იგი, ანდა იზრდება მისი მოთხოვნილებები, დაზარალებულს უნდა აუნაზღაურდეს ზიანი ყოველთვიური სარჩოს გადახდით.</p>	<p>Art. 408 Wiederherstellung des ursprünglichen Zustandes (1) Eine Person, welche Wer zum Schadensersatz verpflichtet ist, hat den Zustand herzustellen, der bestehen würde, wenn der zum Ersatz verpflichtende Umstand nicht eingetreten wäre. (2) Wird durch eine Körperverletzung oder infolge einer Gesundheitsbeschädigung die Erwerbsfähigkeit des Verletzten aufgehoben oder gemindert oder tritt eine Vermehrung seiner Bedürfnisse ein, so ist dem Verletzten durch Zahlung eines monatlichen Unterhalts Schadensersatz zu leisten.</p>	<p>BGB § 249 Art und Umfang des Schadensersatzes (1) Wer zum Schadensersatz verpflichtet ist, hat den Zustand herzustellen, der bestehen würde, wenn der zum Ersatz verpflichtende Umstand nicht eingetreten wäre. Vgl. BGB § 843 Geldrente oder Kapitalabfindung (1) Wird infolge einer Verletzung des Körpers oder der Gesundheit die Erwerbsfähigkeit des Verletzten aufgehoben oder gemindert oder tritt eine Vermehrung seiner Bedürfnisse ein, so ist dem Verletzten durch Entrichtung einer Geldrente Schadensersatz zu leisten. (2) ¹Auf die Rente findet die Vorschrift des § 760 Anwendung. ... Vgl. BGB § 760 Vorauszahlung (1) Die Leibrente ist im Voraus zu entrichten. (2) Eine Geldrente ist für drei Monate vor auszahlen; bei einer anderen Rente bestimmt sich der Zeitabschnitt, für den sie im Voraus zu entrichten ist, nach der Beschaffenheit und dem Zwecke der Rente.</p>

<p>3. დაზარალებულს უფლება აქვს მკურნალობის ხარჯები მოითხოვოს წინასწარ. იგივე წესი მოქმედებს მაშინაც, როცა აუცილებელი ხდება პროფესიული გადამზადება.</p> <p>4. სარჩოს ნაცვლად დაზარალებულს შეუძლია მოითხოვოს კომპენსაციის მიღება, თუ არსებობს საამისო მნიშვნელოვანი საფუძველი.</p>	<p>(3) Der Verletzte hat das Recht, die Kosten für eine Behandlung im Voraus zu verlangen. Das gleiche gilt, wenn eine berufliche Umschulung erforderlich wird.</p> <p>(4) Statt des Unterhalts kann der Verletzte eine Abfindung verlangen, wenn hierfür ein wichtiger Grund vorliegt.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 409. პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენის შეუძლებლობა თუ ზიანის ანაზღაურება პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენით შეუძლებელია ან ამისათვის საჭიროა არათანაზომიერად დიდი დანახარჯები, მაშინ კრედიტორს შეიძლება მიეცეს ფულადი ანაზღაურება.</p>	<p>Art. 409 Unmöglichkeit der Wiederherstellung des ursprünglichen Zustandes Ist der Schadensersatz durch Wiederherstellung des ursprünglichen Zustandes nicht oder nur unter unverhältnismäßig hohen Aufwendungen möglich, so kann der Gläubiger in Geld entschädigt werden.</p>	<p>BGB § 251 Schadensersatz in Geld ohne Fristsetzung (2) ¹Der Ersatzpflichtige kann den Gläubiger in Geld entschädigen, wenn die Herstellung nur mit unverhältnismäßigen Aufwendungen möglich ist.</p>
<p>მუხლი 410. ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებაზე წინასწარ უარის თქმა ვალდებულების დარღვევის გამო ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებაზე წინასწარ უარის თქმა დაიშვება, თუ ეს გათვალისწინებულია კანონით ან მხარეთა შეთანხმებით. საქართველოს 2009 წლის 4 დეკემბრის კანონი №2284 - სსმ I, №45, 21.12.2009 წ., მუხ.329</p>	<p>Art. 410 Verzicht auf den Schadensersatzanspruch im Voraus Auf einen Schadensersatzanspruch wegen Pflichtverletzung kann im Voraus verzichtet werden, soweit es durch Gesetz oder Parteivereinbarung vorgesehen ist. [Fn.: Das georgische Gesetz v. 4. Dezember 2009, №2284 - სსმ I, №45, 21.12.2009, Art. 329]</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 411. ზიანის ანაზღაურება მიუღებელი შემოსავლისათვის ზიანი უნდა ანაზღაურდეს არა მხოლოდ ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისისთვის, არამედ მიუღებელი</p>	<p>Art. 411 Schadensersatz für entgangenen Gewinn Der Schadensersatz ist nicht nur für die tatsächlich eingetretene Vermögensminderung, sondern auch für den entgangenen Gewinn zu</p>	<p>BGB § 252 Entgangener Gewinn ¹Der zu ersetzende Schaden umfasst auch den entgangenen Gewinn. ²Als entgangen gilt der Gewinn, welcher nach dem gewöhnlichen Lauf der Dinge oder nach den besonderen</p>

<p>შემოსავლისთვისაც. მიუღებლად ითვლება შემოსავალი, რომელიც არ მიუღია პირს და რომელსაც იგი მიიღებდა, ვალდებულება ჯეროვნად რომ შესრულებულიყო.</p>	<p>leisten. Als entgangen gilt der Gewinn, den die Person nicht erzielt hat aber erzielt hätte, wenn wie geschuldet geleistet worden wäre.</p>	<p>Umständen, insbesondere nach den getroffenen Anstalten und Vorkehrungen, mit Wahrscheinlichkeit erwartet werden konnte.</p>
<p>მუხლი 412. ზიანი, რომელზედაც ვრცელდება ანაზღაურების მოვალეობა ანაზღაურებას ექვემდებარება მხოლოდ ის ზიანი, რომელიც მოვალისათვის წინასწარ იყო სავარაუდო და წარმოადგენს ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგს.</p>	<p>Art. 412 Ersatzpflichtiger Schaden Der Ersatz beschränkt sich auf den Schaden, der für den Schuldner voraussehbar war und eine unmittelbare Folge des schädigenden Verhaltens ist.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 413. ზიანის ანაზღაურება არაქონებრივი ზიანისათვის 1. არაქონებრივი ზიანისათვის ფულადი ანაზღაურება შეიძლება მოთხოვილ იქნეს მხოლოდ კანონით ზუსტად განსაზღვრულ შემთხვევებში გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. 2. სხეულის დაზიანების ან ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შემთხვევებში დაზარალებულს შეუძლია მოითხოვოს ანაზღაურება არაქონებრივი ზიანისთვისაც.</p>	<p>Art. 413 Schadensersatz wegen Nichtvermögensschadens (1) Eine Entschädigung in Geld wegen eines Nichtvermögensschadens kann nur in den gesetzlich genau bestimmten Fällen in Form einer angemessenen und billigen Entschädigung gefordert werden. (2) Im Falle einer Körperverletzung oder Gesundheitsbeschädigung kann der Verletzte auch wegen des Nichtvermögensschadens eine Entschädigung in Geld verlangen.</p>	<p>BGB § 253 Immaterieller Schaden (1) Wegen eines Schadens, der nicht Vermögensschaden ist, kann Entschädigung in Geld nur in den durch das Gesetz bestimmten Fällen gefordert werden. (2) Ist wegen einer Verletzung des Körpers, der Gesundheit, der Freiheit oder der sexuellen Selbstbestimmung Schadensersatz zu leisten, kann auch wegen des Schadens, der nicht Vermögensschaden ist, eine billige Entschädigung in Geld gefordert werden.</p>
<p>მუხლი 414. ზიანის ოდენობის განსაზღვრა ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას მხედველობაშია მისაღები ის ინტერესი, რომელიც კრედიტორს ჰქონდა ვალდებულების ჯეროვანი შესრულების მიმართ. ზიანის ოდენობის დასადგენად</p>	<p>Art. 414 Bestimmung eines Schadensumfanges Bei der Bestimmung des Umfangs des Schadens ist das Interesse, das der Gläubiger an der geschuldeten Leistung hatte, zu beachten. Zur Bestimmung des Schadensumfanges ist die Zeit und der Ort der Vertragserfüllung zu</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

<p>გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ხელშეკრულების შესრულების დრო და ადგილი.</p>	<p>berücksichtigen.</p>	
<p>მუხლი 415. დაზარალებულის ბრალი ზიანის დადგომაში 1. თუ ზიანის წარმოშობას ხელი შეუწყო დაზარალებულის მოქმედებამაც, მაშინ ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება და ამ ანაზღაურების მოცულობა დამოკიდებულია იმაზე, თუ უფრო მეტად რომელი მხარის ბრალით არის ზიანი გამოწვეული. 2. ეს წესი გამოიყენება მაშინაც, როცა დაზარალებულის ბრალი გამოიხატება მის უმოქმედობაში – თავიდან აეცილებინა ან შეემცირებინა ზიანი.</p>	<p>Art. 415 Verschulden des Verletzten bei <u>der</u> Schadensverursachung (1) Hat bei der Entstehung des Schadens auch der Verletzte mitgewirkt, so hängt die Verpflichtung zum Schadensersatz sowie der Umfang dieses Ersatzes davon ab, welche Partei den Schaden überwiegend zu vertreten hat. (2) Dies gilt auch dann, wenn das Verschulden des Verletzten in der Unterlassung besteht, –den Schaden abzuwenden oder zu mindern.</p>	<p>BGB § 254 Mitverschulden (1) Hat bei der Entstehung des Schadens ein Verschulden des Beschädigten mitgewirkt, so hängt die Verpflichtung zum Ersatz sowie der Umfang des zu leistenden Ersatzes von den Umständen, insbesondere davon ab, inwieweit der Schaden vorwiegend von dem einen oder dem anderen Teil verursacht worden ist. (2) ¹Dies gilt auch dann, wenn sich das Verschulden des Beschädigten darauf beschränkt, dass er unterlassen hat, den Schuldner auf die Gefahr eines ungewöhnlich hohen Schadens aufmerksam zu machen, die der Schuldner weder kannte noch kennen musste, oder dass er unterlassen hat, den Schaden abzuwenden oder zu mindern. ...</p>
<p>კარი მეხუთე მობოვნის უზრუნველყოფის დამატებითი საშუალებანი</p>	<p>Kapitel 5 Zusätzliche-<u>Weitere</u> Mittel zur Forderungssicherung</p>	<p><i>Erl.: დამატებითი [urspr. zusätzlich] sollte mit „weitere“ übersetzt werden, um klarzustellen, dass es nicht um eine zusätzliche Sicherung einer bereits in anderer Weise gesicherten Forderung geht, sondern um eine Erweiterung des Kanons denkbarer Sicherungsmittel.</i></p>
<p>მუხლი 416. ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის დამატებით საშუალებათა სახეები მხარეებს შეუძლიათ ვალდებულების შესრულების უზრუნველსაყოფად ხელშეკრულებით გაითვალისწინონ დამატებითი საშუალებებიც: პირგასამტეხლო, ბე და მოვალის გარანტია.</p>	<p>Art. 416 Arten der <u>zusätzlichen-weitere</u> Sicherungsmittel der <u>LeistungErfüllung</u> Die Parteien können zur Sicherung der <u>Leistung Erfüllung</u> im Vertrag <u>auch-als zusätzliche-weitere</u> Mittel <u>vorsehen: und-zwar</u> Vertragsstrafe, Draufgabe und Schuldnergarantie-<u>vorsehen</u>.</p>	<p><i>Erl.: Statt „zusätzlichen“ besser „weitere“: s. Überschrift. Statt „Leistung“ besser „Erfüllung“: > Art. 363 Abs. 2</i> <i>Die ursprüngliche Fassung erweckte den Eindruck, es handele sich um einen numerus clausus, was der georgischen Sprachfassung aber nicht zu entnehmen ist.</i> <i>BGB: Keine entsprechende Regelung</i></p>

თავი პირველი პირგასამტეხლო	Abschnitt 1 Vertragsstrafe	
<p>მუხლი 417. ცნება პირგასამტეხლო – მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა – მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის.</p>	<p>Art. 417 Begriff Eine Vertragsstrafe ist ein durch die-Parteivereinbarung bestimmter Geldbetrag, den der Schuldner bei Nichterfüllung oder nicht wie geschuldeter Erfüllung der Verbindlichkeit zu zahlen hat.</p>	<p>BGB § 339 Verwirkung der Vertragsstrafe ¹Verspricht der Schuldner dem Gläubiger für den Fall, dass er seine Verbindlichkeit nicht oder nicht in gehöriger Weise erfüllt, die Zahlung einer Geldsumme als Strafe, so ist die Strafe verwirkt, wenn er in Verzug kommt. ...</p>
<p>მუხლი 418. პირგასამტეხლოს განსაზღვრის ფორმა 1. ხელშეკრულების მხარეებს შეუძლიათ თავისუფლად განსაზღვრონ პირგასამტეხლო, რომელიც შეიძლება აღემატებოდეს შესაძლო ზიანს, გარდა ამ კოდექსის 625-ე მუხლის მე-8 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. 1¹. „ფინანსური გირავნობის, ურთიერთგაქვითვისა და დერივატივების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ურთიერთგაქვითვის ან საბოლოო ურთიერთგაქვითვის განხორციელების შედეგად გამოთვლილი მხარის ნეტვალდებულება არ არის პირგასამტეხლო ან სხვა, მსგავსი შინაარსის საჯარიმო სანქცია და არ უნდა იქნეს მიჩნეული პირგასამტეხლოდ ან სხვა, მსგავსი შინაარსის საჯარიმო სანქციად. 2. შეთანხმება პირგასამტეხლოს შესახებ მოითხოვს წერილობით ფორმას. <i>საქართველოს 2016 წლის 29 დეკემბრის კანონი №239 - ვებგვერდი, 13.01.2017წ. საქართველოს 2019 წლის 20</i></p>	<p>Art. 418 Art und Weise der Bestimmung der Vertragsstrafe (1) Die Vertragsparteien Parteien sind frei, eine Vertragsstrafe zu vereinbaren, die den möglichen Schaden übersteigen kann, ausgenommen sind Fälle im Sinne des Art. 625 Abs. 8 dieses Gesetzes (1)¹ Die Nettohaftung einer Partei, die sich aus Verrechnung oder Endabrechnung gemäß dem georgischen Gesetz über Finanzpfand, Verrechnung und derivative Finanzinstrumente ergibt, stellt weder eine Vertragsstrafe noch eine vergleichbare Rechtsfolge dar und darf nicht als solche behandelt werden. <i>[Fn.: Das georgische Gesetz v. 29. Dezember 2016, №239 - Webseite, 13.01.2017; das georgische Gesetz v. 20. Dezember 2019, №5674 - Webseite, 31.12.2019]</i> <i>Hinweis: Übersetzung von G. Rusiashvili</i> (2) Das Vertragsstrafeversprechen bedarf der Schriftform.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

დეკემბრის კანონი №5674 –
 ვებგვერდი, 31.12.2019წ.

<p>მუხლი 419. პირგასამტეხლოს გადახდისა და ვალდებულების შესრულების ერთდროულად მოთხოვნის დაუშვებლობა</p> <p>1. კრედიტორს არ შეუძლია ერთდროულად მოითხოვოს პირგასამტეხლოს გადახდაც და ვალდებულების შესრულებაც, თუკი პირგასამტეხლო არ არის გათვალისწინებული იმ შემთხვევებისათვის, როცა მოვალე თავის ვალდებულებებს არ ასრულებს დადგენილ დროში.</p> <p>2. კრედიტორს ყოველთვის აქვს უფლება მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება.</p>	<p>Art. 419 Unzulässigkeit des gleichzeitigen Zahlungsverlangens von Vertragsstrafe und Leistung nebeneinander</p> <p>(1) Der Gläubiger kann die Zahlung der Vertragsstrafe und die Leistung nicht <u>gleichzeitig nebeneinander</u> verlangen, wenn die Vertragsstrafe nicht auch für den Fall, dass der Schuldner seine Pflichten nicht zur bestimmten Zeit erfüllt, vorgesehen ist.</p> <p>(2) <u>Das Recht des Der</u> Gläubigers, <u>hat immer das Recht</u>, Schadensersatz zu verlangen, <u>bleibt unberührt</u>.</p>	<p><i>Erl.: ერთდროულად [urspr.: gleichzeitig] sollte mit „nebeneinander“ übersetzt werden, um klarzustellen, dass die beiden Leistungsinhalte auch nicht konsekutiv verlangt werden können.</i></p> <p>BGB § 340 Strafversprechen für Nichterfüllung (1) ¹Hat der Schuldner die Strafe für den Fall versprochen, dass er seine Verbindlichkeit nicht erfüllt, so kann der Gläubiger die verwirkte Strafe statt der Erfüllung verlangen.</p> <p>(2) ²Die Geltendmachung eines weiteren Schadens ist nicht ausgeschlossen.</p>
<p>მუხლი 420. პირგასამტეხლოს შემცირება სასამართლოს მიერ</p> <p>სასამართლოს შეუძლია საქმის გარემოებათა გათვალისწინებით შეამციროს შეუსაბამოდ მაღალი პირგასამტეხლო.</p>	<p>Art. 420 Herabsetzung der Vertragsstrafe vom Gericht</p> <p>Unter Berücksichtigung tatsächlicher Umstände kann das Gericht eine unverhältnismäßig hohe Vertragsstrafe herabsetzen.</p>	<p>BGB § 343 Herabsetzung der Strafe (1) ¹Ist eine verwirkte Strafe unverhältnismäßig hoch, so kann sie auf Antrag des Schuldners durch Urteil auf den angemessenen Betrag herabgesetzt werden.</p>
<p>თავი მეორე ბე</p>	<p>Abschnitt 2 Daraufgabe</p>	
<p>მუხლი 421. ცნება ბედ მიიჩნევა ფულადი თანხა, რომელსაც ხელშეკრულების ერთი მხარე აძლევს მეორე მხარეს და ამით დასტურდება ხელშეკრულების დადების ფაქტი.</p>	<p>Art. 421 Begriff Als Draufgabe gilt ein Geldbetrag, den eine <u>Vertragspartei-Partei</u> der anderen übergibt, <u>wodurch der um den</u> Abschluss des Vertrages <u>zu bestätigt bestätigen wird</u>.</p>	<p>BGB § 336 Auslegung der Draufgabe (1) Wird bei der Eingehung eines Vertrags etwas als Draufgabe gegeben, so gilt dies als Zeichen des Abschlusses des Vertrags.</p>

<p>მუხლი 422. ბეს ჩათვლა გადასახადის ანგარიშში</p> <p>ბე ჩათვლება ვალდებულებით გათვალისწინებული გადასახადების ანგარიშში, ხოლო, თუ არ ჩათვლება, – ხელშეკრულების შესრულების შემდეგ იგი უკან უნდა დაბრუნდეს.</p>	<p>Art. 422 Anrechnung der Draufgabe auf die geschuldete Leistung Die Draufgabe ist auf die geschuldete Leistung anzurechnen und <u>oder</u>, wenn sie nicht angerechnet wird, nach der Erfüllung des Vertrages zurückzugeben.</p>	<p><i>Erl...: ხოლო [urspr.: und] wäre wörtlich mit „wenn aber“ zu übersetzen; jedenfalls ist hier von zwei alternativen Rechtslagen die Rede, was mit „oder“ zum Ausdruck gebracht werden sollte.</i></p> <p>BGB § 337 Anrechnung oder Rückgabe der Draufgabe (1) Die Draufgabe ist im Zweifel auf die von dem Geber geschuldete Leistung anzurechnen oder, wenn dies nicht geschehen kann, bei der Erfüllung des Vertrags zurückzugeben.</p>
<p>მუხლი 423. ბეს ჩათვლა ზიანის ანაზღაურების ანგარიშში</p> <p>1. თუ ბეს მიმცემი ბრალეულად დაარღვევს მასზე დაკისრებულ ვალდებულებას, ბე რჩება მის მიმღებს. ამასთან, ბე ჩათვლება ზიანის ანაზღაურების ანგარიშში.</p> <p>2. თუ ვალდებულების შეუსრულებლობა გამონვეულია ბეს მიმღების ბრალეული მოქმედებით, მან ბე უკან უნდა დააბრუნოს ორმაგად. ამასთან, ბეს მიმცემს შეუძლია მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება.</p>	<p>Art. 423 Anrechnung der Draufgabe auf Schadensersatz (1) Verletzt der Geber der Draufgabe schuldhaft eine ihm obliegende Pflicht, so behält der Empfänger die Draufgabe. Dabei unter Anrechnung auf einen wird die Draufgabe auf den Schadensersatz <u>angerechnet.</u></p> <p>(2) Hat der Empfänger der Draufgabe die Nichterfüllung zu vertreten, so hat dieser das Zweifache der Draufgabe zurückzugewähren. Dabei kann der Geber der Draufgabe <u>Das Recht der anderen Partei, Schadensersatz zu verlangen, bleibt unberührt.</u></p>	<p>BGB § 338 Draufgabe bei zu vertretender Unmöglichkeit der Leistung ¹Wird die von dem Geber geschuldete Leistung infolge eines Umstands, den er zu vertreten hat, unmöglich oder verschuldet der Geber die Wiederaufhebung des Vertrags, so ist der Empfänger berechtigt, die Draufgabe zu behalten. ²Verlangt der Empfänger Schadensersatz wegen Nichterfüllung, so ist die Draufgabe im Zweifel anzurechnen oder, wenn dies nicht geschehen kann, bei der Leistung des Schadensersatzes zurückzugeben.</p> <p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>თავი მესამე მოვალის გარანტია</p>	<p>Abschnitt 3 Schuldnergarantie</p>	
<p>მუხლი 424. ცნება</p> <p>მოვალის გარანტიად ითვლება, როცა მოვალე კისრულობს რაიმე უპირობო მოქმედების ან ისეთი მოქმედების შესრულებას, რომელიც სცილდება ხელშეკრულების საგანს.</p>	<p>Art. 424 Begriff Eine Schuldnergarantie liegt vor, wenn der Schuldner sich zu einer unbedingten Leistung oder zu einer Leistung verpflichtet, die über den Gegenstand des Vertrages hinausgeht.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

<p>მუხლი 425. გარანტიის ნამდვილობა გარანტია ნამდვილად ჩაითვლება, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება კანონით გათვალისწინებულ წესებს, ან ზედმეტად არ ავალდებულებს მოვალეს.</p>	<p>Art. 425 Wirksamkeit der Garantie Eine Garantie ist wirksam, soweit sie nicht gegen gesetzliche Vorschriften verstößt oder den Schuldner übermäßig verpflichtet.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 426. გარანტიის ფორმა გარანტია უნდა გაფორმდეს წერილობით.</p>	<p>Art. 426 Form der Garantie Die Garantie bedarf der schriftlichen Form.</p>	
<p>კარი მეექვსე ვალდებულების შეწყვეტა თავი პირველი ვალდებულების შეწყვეტა შესრულებით</p>	<p>Kapitel 6 Erlöschen der Verpflichtung Verbindlichkeit Abschnitt 1 Erlöschen der Verpflichtung Verbindlichkeit durch Erfüllung</p>	<p>> Art. 95 Abs. 1</p>
<p>მუხლი 427. ვალდებულების შეწყვეტა კრედიტორის სასარგებლოდ შესრულებით ვალდებულებითი ურთიერთობა წყდება კრედიტორის სასარგებლოდ ვალდებულების შესრულებით (შესრულება).</p>	<p>Art. 427 Erlöschen der Verpflichtung Verbindlichkeit durch Erfüllung gegenüber dem Gläubiger Ein Schuldverhältnis erlischt, wenn die Leistung an den Gläubiger bewirkt wird (Erfüllung).</p>	<p>> Art. 95 Abs. 1</p> <p>BGB § 362 Erlöschen durch Leistung (1) Das Schuldverhältnis erlischt, wenn die geschuldete Leistung an den Gläubiger bewirkt wird.</p>
<p>მუხლი 428. ვალდებულების შეწყვეტა სხვა შესრულების მიღებით ვალდებულებითი ურთიერთობა წყდება მაშინაც, როდესაც კრედიტორი ამ ვალდებულებით გათვალისწინებული შესრულების ნაცვლად შესრულებად იღებს სხვა შესრულებას. საქართველოს 2002 წლის 28 დეკემბრის კანონი №1902 – სსმ I, №4, 22.01.2003 წ., მუხ. 20</p>	<p>Art. 428. Erlöschen des Schuldverhältnisses durch die Annahme einer anderen Erfüllung Leistung Ein Schuldverhältnis erlischt auch dann, wenn der Gläubiger statt der durch dieses Schuldverhältnis vorgesehenen geschuldeten Leistung eine andere Leistung als an <u>Erfüllungs statt</u> annimmt. [Fn.: Das georgische Gesetz v. 28. Dezember 2002, №1902 - სსმ I, №4, 22.01.2003, Art. 20]</p>	<p>Erl.: შესრულება [urspr.: Erfüllung] sollte mit „Leistung“ i.S.d. Leistungsgegenstandes übersetzt werden, nicht mit „Erfüllung“ i.S.d. Leistungserfolges. Erl.: ნაცვლად [urspr.: als] sollte im Kontext der Annahme einer anderen Leistung genauer mit „an ... statt“ übersetzt werden.</p> <p>BGB § 364 Annahme an Erfüllungs statt (1) Das Schuldverhältnis erlischt, wenn der Gläubiger eine andere als die geschuldete Leistung an Erfüllungs statt annimmt.</p>

მუხლი 429.

ვალდებულების შესრულების მიღება

1. კრედიტორმა მოვალის მოთხოვნით შესრულების მთლიანად ან ნაწილობრივ მიღების შესახებ უნდა გასცეს ამის დამადასტურებელი დოკუმენტი.
 2. ვალის მიღების შესახებ შედგენილი დოკუმენტი, რომელშიც არაფერია ნათქვამი პროცენტის შესახებ, გულისხმობს, რომ პროცენტიც გადახდილია და ფულადი ვალდებულებაც მთლიანად შეწყვეტილია.
 3. როდესაც ვალის გადახდა ხდება პერიოდულად, ნაწილ-ნაწილ, მაშინ დოკუმენტი მისი ბოლო ნაწილის გადახდის შესახებ, ვიდრე სხვა რამ არ დადასტურებულა, იძლევა იმის ვარაუდს, რომ გადახდილია წინა ნაწილიც.

Art. 429 Annahme ~~der~~ einer Teilleistung

(1) Der Gläubiger hat über den vollständigen oder teilweisen Empfang der Leistung auf Verlangen des Schuldners eine Bescheinigung auszustellen, welche diesen Empfang bestätigt.
 (2) Wird eine Bescheinigung über den Empfang einer **Geldschuld** Schuld ausgestellt, welche keine **Zinsregelungen** Zinsangabe enthält, so wird vermutet, dass sowohl Zinsen gezahlt als auch die Geldschuld voll erbracht worden ist.
 (3) Wenn eine **Geldschuld** Schuld periodisch in Teilen zu zahlen ist, dann wird aus der **Quittung** Bescheinigung über die Zahlung des letzten Teils der Schuld vermutet, dass auch der vorherige Teil gezahlt wurde, solange nichts anderes bewiesen wird.

BGB § 368 Quittung

¹Der Gläubiger hat gegen Empfang der Leistung auf Verlangen ein schriftliches Empfangsbekennntnis (Quittung) zu erteilen.

Erl.: ვალი [urspr.: Geldschuld] sollte genauer mit „Schuld“ übersetzt werden.

Erl.: პროცენტის შესახებ [urspr. Zinsregelungen] sollte mit „Zinsangabe“ übersetzt werden, da die Bescheinigung über den Empfang keine Regelung zu Zinsen enthält, sondern den Erhalt von Zinsen dokumentiert.

Erl.: ვალი [urspr.: Geldschuld] sollte auch dann genauer mit „Schuld“ übersetzt werden, wenn von „zahlen“ die Rede ist.

Erl.: დოკუმენტი [urspr.: Quittung] sollte genauer mit „Bescheinigung“ übersetzt werden.

მუხლი 430. შესრულების მიღების დოკუმენტების რეკვიზიტები

კრედიტორის ან საამისოდ უფლებამოსილი პირის მიერ შედგენილი დოკუმენტი შესრულების თაობაზე უნდა შეიცავდეს მონაცემებს ვალის მოცულობისა და სახეობის შესახებ, მოვალის ან იმ პირის გვარსა და სახელს, რომელიც იხდის ვალს, შესრულების დროსა და ადგილს.

Art. 430 Angaben der **Quittung Bescheinigung über den Empfang der Leistung**

Die vom Gläubiger oder einer dazu berechtigten Person ausgestellte **Quittung** Bescheinigung über die den Empfang der Leistung muss den Umfang und die Art der **Geldschuld** Schuld, den Namen des Schuldners oder der Person, die die **Geldschuld** Schuld tilgt, sowie die Zeit und den Ort der Erfüllung angeben.

Erl.: დოკუმენტი [urspr. Quittung] sollte genauer mit „Bescheinigung über den Empfang der Leistung“ übersetzt werden.

> Art. 429 Abs. 2

მუხლი 431. სავალო საბუთის მოთხოვნის უფლება

თუ მოთხოვნის შესახებ გაცემულია სავალო საბუთი, მაშინ მოვალეს, შესრულების შესახებ

Art. 431 Recht auf Forderung des **Schuldscheins**

Ist über die Forderung ein **Schuldschein** ausgestellt worden, so kann der Schuldner neben der **Quittung**

Erl.: დოკუმენტი [urspr.: Quittung] sollte hier wörtlich mit „Bescheinigung über die Leistung“ übersetzt werden.

დოკუმენტთან ერთად, შეუძლია მოითხოვოს ამ საბუთის დაბრუნება ან მისი გაუქმება. თუ კრედიტორს არ შეუძლია ამ საბუთის დაბრუნება, მოვალეს უფლება აქვს მოითხოვოს ოფიციალურად დამონმებული ცნობა იმის თაობაზე, რომ ვალდებულება შეწყვეტილია.

Bescheinigung über die Leistung Rückgabe oder Löschung des Schuldscheins verlangen. Kann der Gläubiger diesen Schein nicht zurückgeben, so kann der Schuldner ein offiziell beglaubigtes Anerkenntnis verlangen, dass ~~das Schuldverhältnis~~ die Verbindlichkeit erloschen sei.

Erl.: ვალდებულება [urspr.: Schuldverhältnis] sollte mit „Verbindlichkeit“ übersetzt werden, im Unterschied zur Gesamtheit der schuldrechtlichen Beziehung zwischen Schuldner und Gläubiger. Vgl. Art. 95 Abs. 1, 374.

მუხლი 432. შესრულების შესახებ დოკუმენტების გაცემის ხარჯების ანაზღაურება

1. მოვალეს ეკისრება შესრულების შესახებ დოკუმენტის გაცემის ხარჯები, თუ მასა და კრედიტორს შორის შეთანხმებიდან სხვა რამ არ გამომდინარეობს.

2. თუ კრედიტორი შეიცვლის საცხოვრებელ ადგილს ან გარდაიცვლება და დატოვებს მემკვიდრეებს სხვა საცხოვრებელ ადგილას, მაშინ შესრულების შესახებ დოკუმენტის გაცემასთან დაკავშირებული გაზრდილი ხარჯები ეკისრებათ კრედიტორს ან მის მემკვიდრეებს.

Art. 432 Ersatz der Kosten der Ausstellung einer Quittung Bescheinigung über die Leistung

(1) Die Kosten der Ausstellung der Bescheinigung über die Leistung hat der Schuldner zu tragen, sofern sich nicht aus der zwischen ihm und dem Gläubiger bestehenden Vereinbarung etwas anderes ergibt.

(2) Wechselt der Gläubiger den Wohnort oder stirbt er und treten Erben an einem anderen als dessen Wohnort an seine Stelle, so fallen die Mehrkosten der Quittungsausstellung Ausstellung der Bescheinigung über die Leistung dem Gläubiger oder den Erben zur Last.

> Art. 431

BGB § 369 Kosten der Quittung
(1) Die Kosten der Quittung hat der Schuldner zu tragen und vorzuschießen, sofern nicht aus dem zwischen ihm und dem Gläubiger bestehenden Rechtsverhältnis sich ein anderes ergibt.

(2) Treten infolge einer Übertragung der Forderung oder im Wege der Erbfolge an die Stelle des ursprünglichen Gläubigers mehrere Gläubiger, so fallen die Mehrkosten den Gläubigern zur Last.

მუხლი 433. უარი შესრულებაზე კრედიტორის მიერ თავის მოვალეობათა შეუსრულებლობის გამო

თუ კრედიტორი უარს აცხადებს შესრულების შესახებ დოკუმენტის გაცემაზე, სავალდებულო საბუთის დაბრუნებაზე ან მის გაუქმებაზე, ანდა შესრულების შესახებ დოკუმენტში მისი დაბრუნების შეუძლებლობის აღნიშვნაზე ან იმის აღიარებაზე, რომ ვალი

Art. 433 Verweigerung der Leistung wegen Nichterfüllung der Gläubigerpflichten

Verweigert der Gläubiger die Ausstellung der Quittung Bescheinigung über die Leistung, die Rückgabe Herausgabe des Schuldscheins oder dessen Löschung, die Angabe des Hinweises über die der Unmöglichkeit der Rückerstattung Herausgabe des Geleisteten in der Quittung Schuldscheins oder verweigert er das Anerkenntnis, dass die Schuld

> Art. 431

BGB: Keine entsprechende Regelung

Erl.: შესრულების შესახებ დოკუმენტში მისი დაბრუნების შეუძლებლობის აღნიშვნა [urspr.: Angabe des Hinweises über die Unmöglichkeit der Rückerstattung des Geleisteten in der Quittung] ist mit „Angabe der Unmöglichkeit der Herausgabe des Schuldscheins“ zu übersetzen.

<p>გაქარწყლებულია, მაშინ მოვალეს უფლება აქვს უარი თქვას შესრულებაზე. ასეთ შემთხვევებში კრედიტორი ჩაითვლება ვადის გადამცილებლად.</p>	<p>erloschen sei, so hat der Schuldner das Recht, die Leistung zu verweigern. In einem solchen Fall kommt der Gläubiger <u>mit der Annahme</u> in Verzug.</p>	
<p>თავი მეორე ვალდებულების შეწყვეტა დეპონირებით</p>	<p>Abschnitt 2 Erlöschen der Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u> durch Hinterlegung</p>	<p>> Art. 95 Abs. 1</p>
<p>მუხლი 434. ცნება 1. თუ კრედიტორი აყოვნებს შესრულების მიღებას, ან უცნობია მისი ადგილსამყოფელი, მოვალე უფლებამოსილია შესრულების საგანი შეინახოს სასამართლოს ან ნოტარიატში, ხოლო ფული ან ფასიანი ქალაქი შეიტანოს ნოტარიუსის სადეპოზიტო ანგარიშზე. 2. დეპონირებით მოვალე თავისუფლდება კრედიტორის წინაშე ვალდებულებისაგან.</p>	<p>Art. 434 Begriff (1) Verzögert der Gläubiger die Annahme der Leistung oder ist sein Aufenthaltsort unbekannt, so ist der Schuldner berechtigt, den <u>Leistungsgegenstand</u> <u>Gegenstand</u> bei einem Gericht oder Notariat und Geld oder Wertpapiere auf einem Verwahrungskonto des Notars zu hinterlegen. (2) Durch die Hinterlegung wird der Schuldner von seiner Verpflichtung gegenüber dem Gläubiger befreit.</p>	<p>BGB § 372 Voraussetzungen <i>¹Geld, Wertpapiere und sonstige Urkunden sowie Kostbarkeiten kann der Schuldner bei einer dazu bestimmten öffentlichen Stelle für den Gläubiger hinterlegen, wenn der Gläubiger im Verzug der Annahme ist.</i></p> <p>Vgl. BGB § 378 Wirkung der Hinterlegung bei ausgeschlossener Rücknahme <i>Ist die Rücknahme der hinterlegten Sache ausgeschlossen, so wird der Schuldner durch die Hinterlegung von seiner Verbindlichkeit in gleicher Weise befreit, wie wenn er zur Zeit der Hinterlegung an den Gläubiger geleistet hätte.</i></p>
<p>მუხლი 435. დეპონირებული ქონების გადაცემა კრედიტორისათვის დეპონირებული ქონება მოსამართლემ ან ნოტარიუსმა უნდა გადასცეს კრედიტორს. სასამართლო ან ნოტარიუსი შეარჩევს შემნახველს, დოკუმენტები კი მათთან რჩება.</p>	<p>Art. 435 Übergabe des hinterlegten Vermögens an den Gläubiger Das hinterlegte Vermögen ist von dem Richter oder Notar dem Gläubiger zu übergeben. Das Gericht oder der Notar bestimmt einen Verwahrer, wobei die Dokumente bei ihnen verbleiben.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 436. დეპონირებაუნარიანი საგნები საგანი უნდა იყოს</p>	<p>Art. 436 Hinterlegungsfähige Gegenstände Der Gegenstand muss zur</p>	<p>Vgl. BGB § 372 Voraussetzungen</p>

<p>შესანახად ვარგისი. მალფუჭებადი საგნები შესანახად არ მიიღება.</p>	<p>Hinterlegung geeignet sein. Schnell verderbliche Gegenstände werden nicht zur Hinterlegung angenommen.</p>	<p>¹Geld, Wertpapiere und sonstige Urkunden sowie Kostbarkeiten kann der Schuldner bei einer dazu bestimmten öffentlichen Stelle für den Gläubiger hinterlegen, ...</p> <p>Vgl. BGB § 383 Versteigerung hinterlegungsunfähiger Sachen (1) ¹Ist die geschuldete bewegliche Sache zur Hinterlegung nicht geeignet, so kann der Schuldner sie im Falle des Verzugs des Gläubigers am Leistungsort versteigern lassen und den Erlös hinterlegen. ²Das Gleiche gilt in den Fällen des § 372 Satz 2, wenn der Verderb der Sache zu besorgen oder die Aufbewahrung mit unverhältnismäßigen Kosten verbunden ist. (2)</p>
<p>მუხლი 437. შენახვის ადგილი შენახვა უნდა მოხდეს შესრულების ადგილის მიხედვით.</p>	<p>Art. 437 Hinterlegungsstelle Die Hinterlegung hat bei der Stelle desam Leistungsorts zu erfolgen.</p>	<p>§ BGB 374 Hinterlegungs- ort; Anzeigepflicht (1) Die Hinterlegung hat bei der Hinterlegungsstelle des Leistungsorts zu erfolgen; hinterlegt der Schuldner bei einer anderen Stelle, so hat er dem Gläubiger den daraus entstehenden Schaden zu ersetzen.</p>
<p>მუხლი 438. კრედიტორისაგან საგნის მიღების მოთხოვნა შესრულების საგნის შესანახად მიღების შესახებ სასამართლო ან ნოტარიუსი ატყობინებს კრედიტორს და მოითხოვს მისგან საგნის მიღებას.</p>	<p>Art. 438 Aufforderung des Gläubigers zur Entgegennahme des Gegenstandes Von der Hinterlegung des Leistungsgegenstandes setzen <u>setzt</u> das Gericht oder der Notar den Gläubiger in Kenntnis und fordern ihn auf, den Gegenstand entgegenzunehmen.</p>	<p>§ BGB 374 Hinterlegungs- ort; Anzeigepflicht (2) ¹Der Schuldner hat dem Gläubiger die Hinterlegung unverzüglich anzuzeigen; im Falle der Unterlassung ist er zum Schadensersatz verpflichtet. ²Die Anzeige darf unterbleiben, wenn sie untunlich ist.</p>
<p>მუხლი 439. შენახვასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება შენახვასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი ეკისრება კრედიტორს.</p>	<p>Art. 439 Ersatz der mit der Hinterlegung zusammenhängenden Kosten Der Gläubiger trägt alle mit der Hinterlegung zusammenhängenden Kosten.</p>	<p>BGB § 381 Kosten der Hinterlegung Die Kosten der Hinterlegung fallen dem Gläubiger zur Last, sofern nicht der Schuldner die hinterlegte Sache zurückerhält.</p>

<p>მუხლი 440. შენახული საგნის უკან გამოთხოვა მოვალის მიერ</p> <p>1. მოვალეს უფლება აქვს შენახული საგანი კრედიტორის მიერ მის მიღებამდე უკანვე მოითხოვოს, თუ მან თავიდანვე უარი არ თქვა უკან დაბრუნებაზე. თუ მოვალე უკან ითხოვს საგანს, მაშინ ითვლება, რომ შენახვა არ შემდგარა.</p> <p>2. მოვალეს შეუძლია ჩაბარებული საგანი უკან დაიბრუნოს, თუ კრედიტორი უარს ამბობს მასზე, ან თუ გავიდა 441-ე მუხლით განსაზღვრული ვადა.</p> <p>3. თუ მოვალე საგანს უკან იბრუნებს, მაშინ შენახვის ხარჯებიც მასვე ეკისრება.</p>	<p>Art. 440 Rückforderung des hinterlegten Gegenstandes durch den Schuldner</p> <p>(1) Der Schuldner hat das Recht, den hinterlegten Gegenstand zurückzufordern, bevor der Gläubiger ihn annimmt, soweit der Schuldner auf die Rücknahme im Voraus nicht verzichtet hat. Fordert der Schuldner den Gegenstand zurück, so gilt die Hinterlegung als nicht erfolgt.</p> <p>(2) Der Schuldner kann den hinterlegten Gegenstand zurücknehmen, wenn der Gläubiger auf diesen verzichtet oder die in Artikel 441 bestimmte Frist abgelaufen ist.</p> <p>(3) Nimmt der Schuldner den Gegenstand zurück, so trägt er die durch die Hinterlegung entstandenen Kosten.</p>	<p>BGB § 376 Rücknahmerecht</p> <p>(1) Der Schuldner hat das Recht, die hinterlegte Sache zurückzunehmen.</p> <p>(2) Die Rücknahme ist ausgeschlossen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wenn der Schuldner der Hinterlegungsstelle erklärt, dass er auf das Recht zur Rücknahme verzichte, 2. wenn der Gläubiger der Hinterlegungsstelle die Annahme erklärt, ... <p>BGB § 381 Kosten der Hinterlegung</p> <p>Die Kosten der Hinterlegung fallen dem Gläubiger zur Last, sofern nicht der Schuldner die hinterlegte Sache zurücknimmt.</p>
<p>მუხლი 441. შესრულების საგნის შენახვის ვადა</p> <p>სასამართლო ან ნოტარიუსი შესრულების საგანს ინახავს სამ წლამდე ვადით. თუ ამ ვადის განმავლობაში კრედიტორი არ მიიღებს საგანს, ამის შესახებ ეცნობება მოვალეს და მოეთხოვება ჩაბარებული საგნის უკან დაბრუნება. თუ დაბრუნებისათვის საჭირო ვადის განმავლობაში მოვალე არ მიიღებს საგანს, მაშინ იგი ჩაითვლება სახელმწიფო ქონებად.</p>	<p>Art. 441 Frist zur Aufbewahrung des Leistungsgegenstandes</p> <p>Das Gericht oder der Notar verwahrt den Leistungsgegenstand für eine Frist von drei Jahren. Nimmt Hat der Gläubiger innerhalb dieser Frist den Gegenstand nicht angenommen, dann wird der Schuldner davon in Kenntnis gesetzt und zur Rücknahme des hinterlegten Gegenstandes aufgefordert. Nimmt der Schuldner den Gegenstand nicht innerhalb einer zur Rücknahme erforderlichen-bestimmten Frist zurück, dann fällt der Gegenstand in das Staatsvermögen.</p>	<p>Vgl. BGB § 382 Erlöschen des Gläubigerrechts</p> <p>Das Recht des Gläubigers auf den hinterlegten Betrag erlischt mit dem Ablauf von 30 Jahren nach dem Empfang der Anzeige von der Hinterlegung, wenn nicht der Gläubiger sich vorher bei der Hinterlegungsstelle meldet; der Schuldner ist zur Rücknahme berechtigt, auch wenn er auf das Recht zur Rücknahme verzichtet hat.</p>
<p>თავი მესამე ვალდებულების შეწყვეტა ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვით</p>	<p>Abschnitt 3 Erlöschen der Verpflichtung durch Aufrechnung der Gegenforderung</p>	
<p>მუხლი 442. ვალდებულება</p>	<p>Art. 442 Aufrechnungsmöglichkeit der</p>	

<p>გაქვითვის შესაძლებლობა</p> <p>1. ორ პირს შორის არსებული ურთიერთმოთხოვნა შეიძლება გაქვითვით შეწყდეს, თუ დამდგარია ამ მოთხოვნათა შესრულების ვადა.</p> <p>2. ვალდებულებათა გაქვითვა შესაძლებელია მაშინაც, როცა ერთ-ერთი მოთხოვნის შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ ამ მოთხოვნის უფლების მქონე მხარს უჭერს გაქვითვას. ვალდებულებათა გაქვითვა ხორციელდება მეორე მხარისათვის შეტყობინებით.</p>	<p>Verbindlichkeiten</p> <p>(1) Die zwischen zwei Personen bestehenden Gegenforderungen <u>gegenseitigen Forderungen</u> können durch Aufrechnung <u>gelöscht</u> zum Erlöschen <u>gebracht</u> werden, wenn sie fällig sind.</p> <p>(2) Die Aufrechnung der Verbindlichkeiten ist auch dann möglich, wenn eine der Forderungen noch nicht fällig ist, der Inhaber dieser Forderung jedoch der Aufrechnung zustimmt. Die Aufrechnung der Verbindlichkeiten erfolgt durch Erklärung gegenüber der anderen Partei.</p>	<p>BGB § 387 Voraussetzungen Schulden zwei Personen einander Leistungen, die ihrem Gegenstand nach gleichartig sind, so kann jeder Teil seine Forderung gegen die Forderung des anderen Teils aufrechnen, sobald er die ihm gebührende Leistung fordern und die ihm obliegende Leistung bewirken kann.</p> <p>BGB § 388 Erklärung der Aufrechnung ¹Die Aufrechnung erfolgt durch Erklärung gegenüber dem anderen Teil. ²Die Erklärung ist unwirksam, wenn sie unter einer Bedingung oder einer Zeitbestimmung abgegeben wird.</p>
<p>მუხლი 442¹. ურთიერთგაქვითვა და საბოლოო ურთიერთგაქვითვა</p> <p>ურთიერთგაქვითვის შეთანხმების ფარგლებში დადებული კვალიფიციური ფინანსური ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ორმხრივი ვალდებულებები შეიძლება შესრულდეს ურთიერთგაქვითვით ან/და საბოლოო ურთიერთგაქვითვით, რაც რეგულირდება „ფინანსური გირავნობის, ურთიერთგაქვითვისა და დერივატივების შესახებ“ საქართველოს კანონით. საქართველოს 2019 წლის 20 დეკემბრის კანონი №5674 – ვებგვერდი, 31.12.2019წ.</p>	<p>Art. 442¹ Verrechnung und endgültige gegenseitige Aufrechnung</p> <p>Die beiderseitigen Verbindlichkeiten aus einem qualifizierten Finanzvertrag dürfen im Rahmen der Verrechnungsabrede durch Verrechnung und/oder durch Endabrechnung zum Erlöschen gebracht werden, wie es im georgischen Gesetz über Finanzpfand, Verrechnung und derivative Finanzinstrumente geregelt ist.</p> <p>[Fn.: Das georgische Gesetz v. 20. Dezember 2019, №5674 - Webseite, 31.12.2019] Hinweis: Übersetzung von G. Rusiashvili</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 443. გაქვითვის შესაძლებლობა მოთხოვნის ხანდაზმულობისას</p> <p>მოთხოვნის ხანდაზმულობა არ გამოორიცხავს</p>	<p>Art. 443 Möglichkeit der Aufrechnung bei Verjährungsablauf</p> <p>Der Verjährungsablauf der <u>ass</u> <u>die</u> Forderung <u>verjährt ist</u>, schließt die Aufrechnung nicht</p>	<p>BGB § 215 Aufrechnung und Zurückbehaltungsrecht nach Eintritt der Verjährung Die Verjährung schließt die</p>

<p>ვალდებულებათა გაქვითვას, თუ მოთხოვნა იმ დროისათვის არ იყო ხანდაზმული, როცა მისი გაქვითვა ჯერ კიდევ შეიძლებოდა.</p>	<p>aus, wenn die verjährte Forderung zu der Zeit, zu welcher sie gegen die andere Forderung aufgerechnet werden konnte, noch nicht verjährt war.</p>	<p>Aufrechnung und die Geltendmachung eines Zurückbehaltungsrechts nicht aus, wenn der Anspruch in dem Zeitpunkt noch nicht verjährt war, in dem erstmals aufgerechnet oder die Leistung verweigert werden konnte.</p>
<p>მუხლი 444. გასაქვითი მოთხოვნები თუ გასაქვითი მოთხოვნები მთლიანად ვერ ფარავენ ერთმანეთს, იქვითება მხოლოდ ის, რომლის მოცულობაც ნაკლებია მეორე მოთხოვნის მოცულობაზე.</p>	<p>Art. 444 Aufrechenbare Forderungen Decken sich die aufrechenbaren Forderungen nicht vollständig, dann erlischt nur diejenige, deren Höhe geringer ist, als die Höhe der anderen Forderung.</p>	<p>BGB § 389 Wirkung der Aufrechnung Die Aufrechnung bewirkt, dass die Forderungen, soweit sie sich decken, als in dem Zeitpunkt erloschen gelten, in welchem sie zur Aufrechnung geeignet einander gegenübergetreten sind.</p>
<p>მუხლი 445. რამდენიმე გასაქვითი მოთხოვნა 1. თუ ხელშეკრულების იმ მხარეს, რომელსაც ეცნობა გაქვითვის შესახებ, აქვს რამდენიმე გასაქვითი მოთხოვნა, მაშინ გამოიყენება 387-ე მუხლის წესები. 2. თუ მხარეს მეორე მხარის წინაშე, ძირითადი ვალდებულების გარდა, ეკისრება პროცენტებისა და სხვა ხარჯების გადახდაც, მაშინ გამოიყენება 388-ე მუხლის წესები.</p>	<p>Art. 445 Mehrere aufrechenbare Forderungen (1) Wenn der Vertragspartei, der gegenüber die Aufrechnung erklärt wurde, mehrere aufrechenbare Forderungen zustehen, dann finden die Vorschriften des Artikels 387 Anwendung. (2) Schuldet eine Partei der anderen gegenüber außer der Hauptleistung Zinsen und andere Kosten, so finden die Vorschriften des Artikels 388 Anwendung.</p>	<p>BGB § 396 Mehrheit von Forderungen (1) ¹Hat der eine oder der andere Teil mehrere zur Aufrechnung geeignete Forderungen, so kann der aufrechnende Teil die Forderungen bestimmen, die gegeneinander aufgerechnet werden sollen. ²Wird die Aufrechnung ohne eine solche Bestimmung erklärt oder widerspricht der andere Teil unverzüglich, so findet die Vorschrift des § 366 Abs. 2 entsprechende Anwendung. (2) Schuldet der aufrechnende Teil dem anderen Teil außer der Hauptleistung Zinsen und Kosten, so findet die Vorschrift des § 367 entsprechende Anwendung.</p>
<p>მუხლი 446. ვალდებულებათა გაქვითვა შესრულების სხვადასხვა ადგილის არსებობისას ვალდებულებათა გაქვითვა დასაშვებია მაშინაც, როცა მოთხოვნებისათვის გათვალისწინებულია შესრულების სხვადასხვა ადგილი.</p>	<p>Art. 446 Aufrechnung der Verbindlichkeiten bei Vorliegen verschiedener Leistungsorte Die Aufrechnung ist auch dann zulässig, wenn für die Erfüllung der Forderungen verschiedene Leistungsorte vorgesehen sind.</p>	<p>BGB § 391 Aufrechnung bei Verschiedenheit der Leistungsorte (1) ¹Die Aufrechnung wird nicht dadurch ausgeschlossen, dass für die Forderungen verschiedene Leistungs- oder Ablieferungsorte bestehen.</p>

მუხლი 447. მოთხოვნათა გაქვითვის დაუშვებლობა

მოთხოვნათა გაქვითვა დაუშვებელია:

- ა) თუ მოთხოვნათა გაქვითვა შეთანხმებით წინასწარ იყო გამორიცხული;
- ბ) თუ ვალდებულების საგანზე არ შეიძლება გადახდევინების მიქცევა, ან ვალდებულების საგანს შეადგენს სარჩო;

- გ) თუ ვალდებულება ითვალისწინებს იმ ზიანის ანაზღაურებას, რომელიც გამონვეულია ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენებით ან სიკვდილით;

- დ) კანონით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

Art. 447 Unzulässigkeit der Aufrechnung der Forderungen

Die Aufrechnung der Forderung ist ausgeschlossen:

- a) ~~Wenn~~ wenn die Aufrechnung der Forderung durch Vereinbarung im Voraus ausgeschlossen wurde;
- b) wenn die Vollstreckung ~~im Leistungsgegenstand~~ in den geschuldeten Gegenstand nicht zulässig ist oder die Leistung eine Unterhaltszahlung zum Gegenstand hat;

- c) wenn ~~das Schuldverhältnis~~ Ersatz eines Schadens ~~versieht~~ geschuldet ist, der durch ~~Gesundheitsbeschädigung~~ Verletzung der Gesundheit oder Tötung zugefügt ~~wird~~ worden war;

- d) in den sonst durch Gesetz vorgeschriebenen Fällen.

BGB: Keine entsprechende Regelung

Erl.: ვალდებულების საგანი [urspr.: im Leistungsgegenstand] sollte mit „in den geschuldeten Gegenstand“ übersetzt werden, da damit von „Leistung“ nicht die Rede ist, sondern auf das Verpflichtetsein abgestellt wird, was wiederum über den primären Leistungsinhalt hinausgehen kann.

Erl.: ვალდებულება ითვალისწინებს [urspr.: das Schuldverhältnis ... sieht vor] wäre wörtlich mit „Verbindlichkeit erfasst“ zu übersetzen, was suggeriert, dass es sich bei dem Begriff der Verbindlichkeit um einen Begriff anderer Klasse gegenüber dem Ersatz einzelner Schäden handelt. Die sprachliche Struktur muss hingegen abbilden, dass der Ersatz der näher bezeichneten Schäden die Art der Verbindlichkeit konkretisiert. Das sollte deshalb mit „[es] ist geschuldet“ zum Ausdruck gebracht werden. ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ვნება [urspr.: Gesundheitsbeschädigung] sollte so übersetzt werden, dass verletztes Rechtsgut und zu leistender Ersatz terminologisch klar getrennt sind, also mit „Verletzung der Gesundheit“, durch die ein zu ersetzender Schaden zugefügt ist.

Vgl. BGB § 394 Keine Aufrechnung gegen unpfändbare Forderung
¹Soweit eine Forderung der Pfändung nicht unterworfen ist, findet die Aufrechnung gegen die Forderung nicht statt.
²Gegen die aus Kranken-, Hilfs- oder Sterbekassen, insbesondere aus Knappschaftskassen und Kassen der Knappschaftsvereine, zu beziehenden Hebungen können jedoch geschuldete Beiträge aufgerechnet werden.

BGB § 393 Keine Aufrechnung gegen Forderung aus unerlaubter Handlung
 Gegen eine Forderung aus einer vorsätzlich begangenen unerlaubten Handlung ist die Aufrechnung nicht zulässig.

Vgl. BGB § 390 Keine Aufrechnung mit einredebehafteter Forderung
 Eine Forderung, der eine Einrede entgegensteht, kann nicht aufgerechnet werden.

თავი მეოთხე ვალდებულების შეწყვეტა ვალის პატივით

Abschnitt 4 Erlöschen der ~~Verpflichtung~~ Verbindlichkeit durch Erlass

> Art. 95 Abs. 1

<p>მუხლი 448. ცნება ვალის პატიება მხარეთა შორის შეთანხმებით იწვევს ვალდებულების შეწყვეტას.</p>	<p>Art. 448 Begriff Der Erlass durch die Parteivereinbarung hat das Erlöschen der Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u> zur Folge.</p>	<p>> Art. 95 Abs. 1</p>	<p>BGB § 397 Erlassvertrag, negatives Schuldanerkenntnis (1) Das Schuldverhältnis erlischt, wenn der Gläubiger dem Schuldner durch Vertrag die Schuld erlässt.</p>
<p>მუხლი 449. ვალის პატიების შედეგები სხვა სოლიდარული მოვალეებისათვის ვალის პატიება ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალისათვის ათავისუფლებს სხვა სოლიდარულ მოვალეებსაც, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა კრედიტორი მათ მიმართ მოთხოვნას იტოვებს. ამ შემთხვევაში კრედიტორს შეუძლია დარჩენილი სოლიდარული მოვალეების მიმართ მხოლოდ ერთი მოთხოვნა გამოიყენოს განთავისუფლებული მოვალის წილის გამოკლებით.</p>	<p>Art. 449 Folgen des Erlasses gegenüber den übrigen Gesamtschuldern Der Erlass gegenüber einem der Gesamtschuldner befreit auch die übrigen Gesamtschuldner, es sei denn, dass sich der Gläubiger seine Forderung ihnen gegenüber vorbehalten. In diesem Fall kann er gegenüber den verbleibenden Gesamtschuldnern nur noch eine Forderung unter Abzug des Anteils des befreiten Gesamtschuldners geltend machen.</p>		<p>Vgl. BGB § 423 Wirkung des Erlasses Ein zwischen dem Gläubiger und einem Gesamtschuldner vereinbarter Erlass wirkt auch für die übrigen Schuldner, wenn die Vertragschließenden das ganze Schuldverhältnis aufheben wollten.</p>
<p>მუხლი 450. ძირითადი მოვალისათვის ვალის პატიების შედეგები 1. ვალის პატიება ძირითადი მოვალისათვის ათავისუფლებს თავდებ პირებსაც. 2. თავდების განთავისუფლება ვალის გადახდისაგან არ ათავისუფლებს ძირითად მოვალეს ვალდებულების შესრულებისაგან. 3. ერთ-ერთი თავდების განთავისუფლება ვალის გადახდისაგან ათავისუფლებს სხვა თავდებ პირებსაც.</p>	<p>Art. 450 Folgen des Erlasses gegenüber dem Hauptschuldner (1) Der Erlass gegenüber dem Hauptschuldner befreit auch die Bürgen. (2) Der Erlass <u>Die Befreiung eines Bürgen von der Zahlungsverbindlichkeit gegenüber einem Bürgen</u> befreit nicht den Hauptschuldner von der <u>Leistungspflicht</u>. (3) Der Erlass gegenüber einem der Bürgen befreit auch die anderen Bürgen.</p>	<p>Erl.: განთავისუფლება [urspr.: der Erlass] bedeutet „Befreiung von der Zahlungsverpflichtung“ und umfasst damit auch andere Fälle als den vertraglichen Erlass. <u>ვალდებულების შესრულება</u> [urspr. Leistung] sollte mit „Leistungspflicht“ übersetzt werden, weil es nicht den Gegenstand, sondern die Verbindlichkeit zum Ausdruck bringt.</p>	<p>BGB § 767 Umfang der Bürgschaftsschuld (1) ¹Für die Verpflichtung des Bürgen ist der jeweilige Bestand der Hauptverbindlichkeit maßgebend. ... BGB: Keine entsprechende Regelung Vgl. BGB § 776 Aufgabe einer Sicherheit ¹Gibt der Gläubiger ein mit der Forderung verbundenes Vorzugsrecht, eine für sie bestehende Hypothek oder Schiffshypothek, ein für sie bestehendes Pfandrecht oder das Recht gegen einen</p>

<p>მუხლი 451. ორმხრივ ხელშეკრულებებში მოთხოვნაზე უარის თქმის შედეგები ორმხრივ ხელშეკრულებებში ერთ-ერთი მხარის მიერ თავის მოთხოვნაზე უარის თქმა არ იწვევს ვალდებულების შეწყვეტას. იგი ვალდებულია შეასრულოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თავისი მოვალეობანი, ვიდრე მეორე მხარესაც არ უთქვამს უარი თავის მოთხოვნაზე.</p>	<p>Art. 451 Folgen des Verzichts auf Forderungen in aus gegenseitigen Verträgen</p> <p>Der Verzicht einer der Parteien auf ihre Forderung in <u>aus einem</u> gegenseitigen Verträgen <u>Vertrag</u> hat nicht das Erlöschen der <u>ihrer</u> Verbindlichkeit zur Folge. Die Partei ist verpflichtet, ihre vertraglich vorgesehenen Pflichten zu erfüllen, bis auch die andere Partei nicht auf ihre Forderung verzichtet.</p>	<p>Mitbürgen auf, so wird der Bürge insoweit frei, als er aus dem aufgegebenen Recht nach § 774 hätte Ersatz erlangen können. ...</p> <p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p> <p><i>Erl.: Die Übersetzung sollte klarstellen, dass die Verbindlichkeit, von der im S. 1 auf Rechtsfolgenreihe die Rede ist, die derjenigen Partei ist, deren Verzicht den Tatbestand der Norm konstituiert.</i></p>
<p>თავი მეხუთე</p> <p>ვალდებულების შეწყვეტის სხვა საფუძვლები</p>	<p>Abschnitt <u>45</u></p> <p>Erlöschen der Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u> aus anderen Gründen</p>	
<p>მუხლი 452. ვალდებულების შეწყვეტა, როცა მოვალე და კრედიტორი ერთი და იგივე პირი აღმოჩნდება</p> <p>ვალდებულებითი ურთიერთობა შეწყდება, თუ მოვალე და კრედიტორი ერთი და იგივე პირი აღმოჩნდება.</p> <p>2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის მიუხედავად, ვალდებულებითი ურთიერთობა არ შეწყდება, თუ ვალდებულება სასესხო ფასიანი ქაღალდიდან გამომდინარეობს და ემიტენტი აღნიშნულ ფასიან ქაღალდს შეიძენს. ემიტენტის მიერ საკუთარი სასესხო ფასიანი ქაღალდის ფლობისას</p>	<p>Art. 452 Erlöschen einer Verpflichtung <u>Verbindlichkeit</u> bei <u>Zusammenfall</u> <u>Vereinigung</u> des Gläubigers und Schuldners in einer Person</p> <p>Das Schuldverhältnis erlischt, wenn der <u>sich</u> Gläubiger und der Schuldner in einer Person <u>zusammenfallen</u> <u>vereinigen</u>.</p> <p>(2) Entgegen Abs. 1, kommt das Schuldverhältnis nicht zum Erlöschen, wenn die Verbindlichkeit aus einem darlehensgegenständlichen Wertpapier entspringt und der Emittent dieses Wertpapier erwirbt. Nach dem Empfang des eigenen Wertpapiers durch den Emittenten wird das Schuldverhältnis zum Erlöschen gebracht, wenn die Tilgungsfrist des Wertpapiers</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

ვალდებულებითი ურთიერთობა შეწყდება, თუ ამ ფასიანი ქაღალდის დაფარვის ვადა გავიდა ან ემიტენტმა მიიღო გადაწყვეტილება ვალდებულებითი ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ.

რეგისტრირებული ან დემატერიალიზებული ფასიანი ქაღალდის შემთხვევაში ვალდებულებითი ურთიერთობის შეწყვეტის შესახებ ემიტენტის გადაწყვეტილება ძალაში შედის ამ გადაწყვეტილების ფასიანი ქაღალდების რეესტრში ან ცენტრალურ დეპოზიტარში ასახვის მომენტიდან.

3. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სასესხო ფასიანი ქაღალდიდან გამომდინარე უფლებების განხორციელების მიზნებისთვის ემიტენტის მფლობელობაში არსებული სასესხო ფასიანი ქაღალდი არ გაითვალისწინება, ხოლო პროცენტის დარიცხვა გაგრძელდება პროცენტის გადაუხდელად. (ამოქმედდეს 2024 წლის 1 მარტიდან) საქართველოს 2023 წლის 16 ნოემბრის კანონი №3726 – ვებგვერდი, 07.12.2023წ.

abgelaufen ist oder der Emittent das Erlöschen des Schuldverhältnisses erklärt hat. Im Falle von Register- bzw. unverkörpernten Wertpapieren wird die Erklärung des Emittenten über das Erlöschen des Schuldverhältnisses erst wirksam, wenn sie im Wertpapierregister oder bei der Zentralverwahrungsstelle eingetragen ist.

(3) Im Falle von Abs. 2 werden bei der Durchsetzung von Rechten, die aus dem geliehenen Wertpapier resultieren, die im Besitz der Emittenten befindlichen Wertpapiere nicht in Betracht gezogen und anfallenden Zinsen müssen nicht beglichen werden.

(Tritt in Kraft am 1. März 2024)

[Fn.: Das georgische Gesetz v. 20. Dezember 2019, №5674 - Webseite, 31.12.2019]
Hinweis: Übersetzung von G. Rusiashvili

მუხლი 453.
ვალდებულების შეწყვეტა მოვალის გარდაცვალების გამო

1. მოვალის გარდაცვალება იწვევს ვალდებულების შეწყვეტას, თუ შესრულება შეუძლებელია მისი პირადი მონაწილეობის გარეშე.

2. კრედიტორის გარდაცვალება იწვევს ვალდებულების შეწყვეტას, თუ შესრულება

Art. 453 Erlöschen der ~~Verpflichtung~~-Verbindlichkeit durch Tod des Schuldners

(1) Der Tod des Schuldners hat das Erlöschen der ~~Verpflichtung~~-Verbindlichkeit zur Folge, wenn ohne persönliche ~~Teilnahme~~ Mitwirkung des Schuldners die Leistung nicht möglich ist.

(2) Der Tod des Gläubigers hat das Erlöschen der ~~Verpflichtung~~-Verbindlichkeit zur Folge, wenn die Leistung

BGB: Keine entsprechende Regelung

<p>გათვალისწინებული იყო პირადად კრედიტორისათვის.</p>	<p>für ihn persönlich bestimmt war.</p>	
<p>მუხლი 454. ვალდებულების შეწყვეტა იურიდიული პირის ლიკვიდაციის გამო იურიდიული პირის ვალდებულება წყდება მისი ლიკვიდაციის დამთავრების რეგისტრაციის მომენტიდან.</p>	<p>Art. 454 Erlöschen der Verpflichtung Verbindlichkeit wegen Liquidation der juristischen Person Die Verpflichtung Verbindlichkeit einer juristischen Person erlischt ab dem Zeitpunkt der Eintragung der Beendigung ihrer Liquidation.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>კარი მეშვიდე კრედიტორთა ან მოვალეთა სიმრავლე ვალდებულებაში თავი პირველი სოლიდარული კრედიტორები</p>	<p>Kapitel 7 Mehrheit von Gläubigern oder Schuldnern Abschnitt 1 Gesamtgläubiger</p>	
<p>მუხლი 455. სოლიდარული უფლებამოსილება თუ რამდენიმე პირი უფლებამოსილია მოითხოვოს ვალდებულების შესრულება ისე, რომ თითოეულს შეუძლია მთლიანი შესრულების მოთხოვნა, ხოლო მოვალე ვალდებულია მხოლოდ ერთჯერადად შეასრულოს, მაშინ ისინი წარმოადგენენ სოლიდარულად უფლებამოსილ პირებს – სოლიდარულ კრედიტორებს.</p>	<p>Art. 455 Solidarische Gesamtberechtigung Sind mehrere Personen eine Leistung in der Weise zu fordern berechtigt, dass jede die ganze Leistung fordern kann, der Schuldner aber die Leistung nur einmal zu bewirken verpflichtet ist, dann sind sie solidarisch Gesamtberechtigte (Gesamtgläubiger).</p>	<p>BGB § 428 Gesamtgläubiger <i>¹Sind mehrere eine Leistung in der Weise zu fordern berechtigt, dass jeder die ganze Leistung fordern kann, der Schuldner aber die Leistung nur einmal zu bewirken verpflichtet ist (Gesamtgläubiger) ...</i></p> <p><i>Erl.: სოლიდარულად უფლებამოსილი [urspr.: solidarische Berechtigung bzw. solidarisch berechtigt] sollte mit Gesamtberechtigung übersetzt werden, weil es sich um den entsprechenden terminus technicus handelt.</i></p>
<p>მუხლი 456. სოლიდარული უფლებამოსილების წარმოშობის საფუძვლები სოლიდარული უფლებამოსილება წარმოიშობა ხელშეკრულებით, კანონით ან</p>	<p>Art. 456 Gründe der Entstehung der solidarischen Berechtigung Gesamtberechtigung Eine solidarische Gesamtberechtigung entsteht durch einen Vertrag, Gesetz oder wenn der Leistungsgegenstand unteilbar</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

<p>ვალდებულების საგნის განუყოფლობით.</p>	<p>ist.</p>	
<p>მუხლი 457. ვალდებულების შესრულება ნებისმიერი კრედიტორის წინაშე მოვალეს შეუძლია თავისი სურვილისამებრ ვალდებულება შესრულოს ნებისმიერი კრედიტორის წინაშე, თუკი ერთ-ერთ კრედიტორს მისთვის არ წაუყენებია შესაგებელი 455-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნით.</p>	<p>Art. 457 Leistung an einen beliebigen Gläubiger Der Schuldner kann nach seinem Willen gegenüber einem beliebigen Gläubiger leisten, soweit <u>nicht</u> einer der Gläubiger eine Einrede mit einer Forderung gemäß Artikel 455 gegen ihn nicht-erhoben geltend gemacht hat.</p>	<p>Vgl. BGB § 428 Gesamtgläubiger ¹Sind mehrere eine Leistung in der Weise zu fordern berechtigt, dass jeder die ganze Leistung fordern kann, der Schuldner aber die Leistung nur einmal zu bewirken verpflichtet ist (Gesamtgläubiger), so kann der Schuldner nach seinem Belieben an jeden der Gläubiger leisten. ²Dies gilt auch dann, wenn einer der Gläubiger bereits Klage auf die Leistung erhoben hat.</p>
<p>მუხლი 458. ვალდებულების შესრულება ერთ-ერთი კრედიტორისათვის ერთ-ერთი სოლიდარული კრედიტორისათვის ვალდებულების მთლიანად შესრულება ათავისუფლებს მოვალეს დანარჩენი კრედიტორების წინაშე ვალდებულებისაგან.</p>	<p>Art. 458 Leistung gegenüber einem der Gläubiger Die volle-<u>vollständige</u> Erfüllung gegenüber einem der Gesamtgläubiger befreit den Schuldner von der Verpflichtung-<u>Verbindlichkeit</u> gegenüber den übrigen Gläubigern.</p>	<p>BGB § 428 Gesamtgläubiger ¹Sind mehrere eine Leistung in der Weise zu fordern berechtigt, dass jeder die ganze Leistung fordern kann, der Schuldner aber die Leistung nur einmal zu bewirken verpflichtet ist (Gesamtgläubiger), so kann der Schuldner nach seinem Belieben an jeden der Gläubiger leisten.</p>
<p>მუხლი 459. ერთ-ერთი სოლიდარული კრედიტორის უარის თქმის შედეგები თუ ერთ-ერთი სოლიდარული კრედიტორი უარს იტყვის მოვალის წინაშე მოთხოვნაზე, მაშინ მოვალე თავისუფლდება მხოლოდ იმ ნაწილის გადახდისაგან, რომელიც მოცემულ კრედიტორს ერგებოდა.</p>	<p>Art. 459 Folgen des Verzichtes durch einen der Gesamtgläubiger Verzichtet einer der Gesamtgläubiger auf die Forderung gegen den Schuldner, so wird dieser nur von der <u>jenigen</u> Teilleistung befreit, welche gegenüber diesem Gläubiger zu bewirken war.</p>	<p>Vgl. § 429 Wirkung von Veränderungen (3) ¹Im Übrigen finden die Vorschriften der §§ 422, 423, 425 entsprechende Anwendung. Vgl. BGB § 423 Wirkung des Erlasses Ein zwischen dem Gläubiger und einem Gesamtschuldner vereinbarter Erlass wirkt auch für die übrigen Schuldner, wenn die Vertragsschließenden das ganze Schuldverhältnis aufheben wollten.</p>
<p>მუხლი 460. სხვა კრედიტორთან დაკავშირებული ფაქტების გამოყენების დაუშვებლობა</p>	<p>Art. 460 Unzulässigkeit des Vorbringens von Tatsachen, die nur im Zusammenhang <u>Verhältnis mit-zu einem</u> anderen Gläubiger stehen</p>	

<p>მოვალეს არ შეუძლია ერთ-ერთი კრედიტორის მიმართ გამოიყენოს ისეთი ფაქტები, რომლებიც სხვა კრედიტორთანაა დაკავშირებული.</p>	<p>Der Schuldner kann Tatsachen gegenüber einem der Gläubiger nicht vorbringen, die nur im Zusammenhang Verhältnis mit zu einem anderen Gläubiger bestehen.</p>	<p>Vgl. § 429 Wirkung von Veränderungen (3) ¹Im Übrigen finden die Vorschriften der §§ 422, 423, 425 entsprechende Anwendung.</p> <p>Vgl. BGB § 425 Wirkung anderer Tatsachen (1) Andere als die in den §§ 422 bis 424 bezeichneten Tatsachen wirken, soweit sich nicht aus dem Schuldverhältnis ein anderes ergibt, nur für und gegen den Gesamtschuldner, in dessen Person sie eintreten.</p>
<p>მუხლი 461. სოლიდარული კრედიტორის მემკვიდრეთა უფლებები თუ სოლიდარულ კრედიტორს ჰყავს რამდენიმე მემკვიდრე, მაშინ თითოეულ მემკვიდრეზე გადადის ვალზე უფლების მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც მის სამკვიდრო წილს შეესაბამება.</p>	<p>Art. 461 Rechte der Erben eines Gesamtschuldners</p> <p>Wird einer der Gesamtgläubiger von mehreren beerbt, dann geht nur der Teil der Forderung auf den jeweiligen Erben über, der seinem Erbanteil entspricht.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 462. სოლიდარული კრედიტორის მოვალეობა დანარჩენი სოლიდარული კრედიტორების წინაშე 1. სოლიდარული კრედიტორი, რომელმაც მოვალისაგან მთლიანად მიიღო შესრულება, მოვალეა გადაუხადოს დანარჩენ სოლიდარულ კრედიტორებს მათი კუთვნილი წილი. 2. სოლიდარულ კრედიტორებს ერთმანეთთან ურთიერთობაში აქვთ თანაბარი წილი, თუ მათ შორის სხვა რამ არ არის დადგენილი.</p>	<p>Art. 462 Verpflichtungen des Gesamtgläubigers gegenüber den anderen Gesamtgläubigern</p> <p>(1) Der Gesamtgläubiger, der von dem Schuldner die volle Leistung angenommen hat, hat den übrigen Gesamtgläubigern ihren Anteil zu zahlen.</p> <p>(2) Die Gesamtgläubiger sind im Verhältnisse zueinander zu gleichen Anteilen berechtigt, soweit zwischen ihnen nicht ein anderes bestimmt ist.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p> <p>BGB § 430 Ausgleichspflicht der Gesamtgläubiger Die Gesamtgläubiger sind im Verhältnis zueinander zu gleichen Anteilen berechtigt, soweit nicht ein anderes bestimmt ist.</p>
<p>თავი მეორე სოლიდარული მოვალეები</p>	<p>Abschnitt 2 Gesamtschuldner</p>	
<p>მუხლი 463. სოლიდარული</p>	<p>Art. 463 Gesamtschuld</p>	

<p>ვალდებულება თუ რამდენიმე პირს ევალება ვალდებულების შესრულება ისე, რომ თითოეულმა უნდა მიიღოს მონაწილეობა მთლიანი ვალდებულების შესრულებაში (სოლიდარული ვალდებულება), ხოლო კრედიტორს აქვს შესრულების მხოლოდ ერთჯერადი მოთხოვნის უფლება, მაშინ ისინი წარმოადგენენ სოლიდარულ მოვალეებს.</p>	<p>Sind mehrere zur Leistung in der Weise verpflichtet, dass jeder bei der Bewirkung der ganzen Leistung mitzuwirken hat (Gesamtschuld), der Gläubiger aber die Leistung nur einmal zu fordern berechtigt ist, so sind sie Gesamtschuldner.</p>	<p>Vgl. BGB § 421 Gesamtschuldner ¹Schulden mehrere eine Leistung in der Weise, dass jeder die ganze Leistung zu bewirken verpflichtet, der Gläubiger aber die Leistung nur einmal zu fordern berechtigt ist (Gesamtschuldner), ...</p>
<p>მუხლი 464. სოლიდარული ვალდებულების წარმოშობის საფუძვლები სოლიდარული ვალდებულება წარმოიშობა ხელშეკრულებით, კანონით ან ვალდებულების საგნის განუყოფლობით.</p>	<p>Art. 464 Entstehungsgründe der Gesamtschuld Eine Gesamtschuld entsteht durch Vertrag, Gesetz oder für den Fall, dass der Leistungsgegenstand unteilbar ist.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 465. კრედიტორის უფლება, მოითხოვოს შესრულება ნებისმიერი მოვალისაგან კრედიტორს შეუძლია თავისი სურვილისამებრ შესრულება მოსთხოვოს ნებისმიერ მოვალეს როგორც მთლიანად, ასევე ნაწილობრივ. ვალდებულების მთლიანად შესრულებამდე დანარჩენი მოვალეების ვალდებულება ძალაში რჩება.</p>	<p>Art. 465 Rechte des Gläubigers auf Forderung einer Leistung von beliebigen Schuldner Der Gläubiger kann die Leistung nach seinem Willen von einem beliebigen Schuldner ganz oder zu einem Teile teilweise fordern. Bis zur Bewirkung der ganzen Leistung bleiben die Verpflichtungen der übrigen Schuldner wirksam bestehen.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p> <p>Vgl. BGB § 421 Gesamtschuldner ¹Schulden mehrere eine Leistung in der Weise, dass jeder die ganze Leistung zu bewirken verpflichtet, der Gläubiger aber die Leistung nur einmal zu fordern berechtigt ist (Gesamtschuldner), so kann der Gläubiger die Leistung nach seinem Belieben von jedem der Schuldner ganz oder zu einem Teil fordern. ²Bis zur Bewirkung der ganzen Leistung bleiben sämtliche Schuldner verpflichtet.</p>
<p>მუხლი 466. სოლიდარული მოვალის შესაგებელი კრედიტორის მიმართ</p>	<p>Art. 466 Einwendungen des Gesamtschuldners gegenüber dem Gläubiger</p>	

<p>სოლიდარული მოვალე უფლებამოსილია კრედიტორს წარუდგინოს ყველა ისეთი შესაგებელი, რომლებიც ვალდებულების არსიდან გამომდინარეობენ, ან რომლის უფლებაც მარტო მას აქვს, ან იგი საერთოა ყველა სოლიდარული მოვალისათვის.</p>	<p>Der Ein Gesamtschuldner ist berechtigt, dem Gläubiger alle Einwendungen entgegen zu halten, die auf dem Wesen des Schuldverhältnisses entsprechen beruhen oder welche nur dieser besitzt ihm zustehen oder welche allen Gesamtschuldnern gemeinsam zustehen.</p>	<p><i>Erl.: ვალდებულების არსიდან გამომდინარე [urspr.: dem Wesen des Schuldverhältnisses entsprechen] ist mit „Einwendungen, die auf dem Schuldverhältnis beruhen“ zu übersetzen.</i></p>	<p>Vgl. BGB § 425 Wirkung anderer Tatsachen (1) Andere als die in den §§ 422 bis 424 bezeichneten Tatsachen wirken, soweit sich nicht aus dem Schuldverhältnis ein anderes ergibt, nur für und gegen den Gesamtschuldner, in dessen Person sie eintreten.</p>
<p>მუხლი 467. ერთ-ერთი მოვალის მიერ ვალდებულების მთლიანად შესრულების შედეგები ერთ-ერთი მოვალის მიერ ვალდებულების მთლიანად შესრულება ათავისუფლებს შესრულებისაგან დანარჩენ მოვალეებს. იგივე წესი მოქმედებს კრედიტორთან მოვალის მიერ განხორციელებული გაქვითვის მიმართ.</p>	<p>Art. 467 Folgen der vollen Leistungserbringung durch einen der Gesamtschuldner Die volle Erbringung der Leistung durch einen der Gesamtschuldner befreit auch die übrigen Schuldner von der Leistung Verbindlichkeit. Das gleiche gilt für die Aufrechnung eines Schuldners gegenüber dem Gläubiger.</p>		<p>(1) ¹Die Erfüllung durch einen Gesamtschuldner wirkt auch für die übrigen Schuldner. ²Das Gleiche gilt von der Leistung an Erfüllung statt, der Hinterlegung und der Aufrechnung.</p>
<p>მუხლი 468. სხვა სოლიდარულ მოვალესთან დაკავშირებული ფაქტების გამოყენების დაუშვებლობა ერთ-ერთ სოლიდარულ მოვალესთან დაკავშირებული ფაქტები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ ამ პირის მიმართ, თუ ვალდებულებითი ურთიერთობიდან სხვა რამ არ გამომდინარეობს.</p>	<p>Art. 468 Unzulässigkeit des Vorbringens der Tatsachen, die nur im Zusammenhang mit Verhältnis zu einem anderen Gesamtschuldner stehen Tatsachen, die nur im Zusammenhang mit Verhältnis zu einem der Gesamtschuldner stehen, können nur gegen diesen vorgebracht werden, soweit sich aus dem Schuldverhältnis nicht ein anderes ergibt.</p>		<p>Vgl. BGB § 422 Wirkung der Erfüllung (2) Eine Forderung, die einem Gesamtschuldner zusteht, kann nicht von den übrigen Schuldnern aufgerechnet werden.</p> <p>Vgl. BGB § 425 Wirkung anderer Tatsachen (1) Andere als die in den §§ 422 bis 424 bezeichneten Tatsachen wirken, soweit sich nicht aus dem Schuldverhältnis ein anderes ergibt, nur für und gegen den Gesamtschuldner, in dessen Person sie eintreten.</p>
<p>მუხლი 469. სარჩელი ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალის წინააღმდეგ სარჩელის შეტანა ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალის მიმართ კრედიტორს არ ართმევს</p>	<p>Art. 469 Klage gegen einen der Gesamtschuldner Die Erhebung der Klage gegen einen Gesamtschuldner entzieht dem Gläubiger nicht das Recht, gegen die anderen</p>		<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>

<p>უფლებას შეიტანოს სარჩელი დანარჩენ მოვალეთა მიმართაც.</p>	<p>Schuldner ebenfalls Klage zu erheben.</p>	
<p>მუხლი 470. შესრულების მიღების დაყოვნების შედეგები 1. კრედიტორის მიერ ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალისაგან შესრულების მიღების დაყოვნების შედეგები ძალაშია დანარჩენი სოლიდარული მოვალეების მიმართაც. 2. ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალის მიერ შესრულების ვადის დაყოვნების შედეგები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს დანარჩენი სოლიდარული მოვალეების მიმართაც.</p>	<p>Art. 470 Folgen des Verzugs mit der Leistungsannahme (1) Die Folgen eines Annahmeverzugs durch den Gläubiger gegenüber einem der Gesamtschuldner wirken auch für die übrigen Gesamtschuldner. (2) Die Folgen des Leistungsverzugs durch einen der Gesamtschuldner wirken nicht gegen die anderen Gesamtschuldner.</p>	<p>BGB § 424 Wirkung des Gläubigerverzugs <i>Der Verzug des Gläubigers gegenüber einem Gesamtschuldner wirkt auch für die übrigen Schuldner.</i></p> <p>Vgl. BGB § 425 Wirkung anderer Tatsachen <i>(1) Andere als die in den §§ 422 bis 424 bezeichneten Tatsachen wirken, soweit sich nicht aus dem Schuldverhältnis ein anderes ergibt, nur für und gegen den Gesamtschuldner, in dessen Person sie eintreten.</i></p>
<p>მუხლი 471. სოლიდარული მოვალის მემკვიდრეთა უფლებები თუ ერთ-ერთ სოლიდარულ მოვალეს ჰყავს რამდენიმე მემკვიდრე, მაშინ თითოეული მათგანი ვალდებულია შეასრულოს მოთხოვნა თავ-თავისი სამკვიდრო წილის შესაბამისად. ეს წესი არ მოქმედებს მაშინ, როცა მოთხოვნა განუყოფადია.</p>	<p>Art. 471 Pflichten der Erben der Gesamtschuldner Wird einer der Gesamtschuldner von mehreren beerbt, dann sind die Erben entsprechend ihrem Erbanteil zur Erfüllung der Forderung verpflichtet. Dies gilt nicht, wenn die Forderung unteilbar ist.</p>	<p><i>BGB: Keine entsprechende Regelung</i></p>
<p>მუხლი 472. კრედიტორის მოთხოვნის გაერთიანება ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალის ვალთან თუ კრედიტორის მოთხოვნა ერთიანდება ერთ-ერთი სოლიდარული მოვალის ვალთან, მაშინ დანარჩენ მოვალეთა მიმართ ვალდებულება წყდება იმ ოდენობით, რაც ამ მოვალის წილზე მოდიოდა.</p>	<p>Art. 472 Vereinigung der Forderung eines Gläubigers mit der Schuld einer der Gesamtschuldner Vereinigt sich die Forderung des Gläubigers mit der Schuld eines der Gesamtschuldner, dann erlischt die Verpflichtung der anderen Gesamtschuldner um dessen Anteil.</p>	<p><i>BGB: Keine entsprechende Regelung</i></p>
<p>მუხლი 473. უკუმოთხოვნის უფლება ერთ-ერთი მოვალის მიერ</p>	<p>Art. 473 Rückforderungsrecht bei voller Leistungserbringung von einem der Schuldner</p>	

<p>ვალდებულების მთლიანად შესრულებისას</p> <p>1. მოვალეს, რომელმაც სოლიდარული ვალდებულება შეასრულა, აქვს უკუმოთხოვნის უფლება დანარჩენ მოვალეთა მიმართ ნილთა თანაბრობის კვალობაზე, ოღონდ თავისი ნილის გამოკლებით, თუკი ხელშეკრულებით ან კანონით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.</p> <p>2. როდესაც შეუძლებელია მოვალეთა პასუხისმგებლობის ოდენობის განსაზღვრა, ისინი ერთმანეთის წინაშე პასუხს აგებენ თანაბარი ნილით.</p>	<p>(1) Der Schuldner, der eine Gesamtschuld erfüllt <u>hat</u>, hat das Recht, auf Grundlage der Anteilsgleichheit und unter Abzug seines eigenen Anteils, <u>Rückforderung-Ersatz</u> von den anderen Schuldnern zu verlangen, soweit durch einen Vertrag oder ein Gesetz nicht etwas anderes <u>vorgesehen bestimmt</u> ist.</p> <p>(2) Ist es unmöglich, den Umfang der Verpflichtung des einzelnen Schuldners zu bestimmen, so sind die Gesamtschuldner einander zu gleichen Teilen verpflichtet.</p>	<p>Vgl. BGB § 426 Ausgleichspflicht, Forderungsübergang (1) ¹Die Gesamtschuldner sind im Verhältnis zueinander zu gleichen Anteilen verpflichtet, soweit nicht ein anderes bestimmt ist. ...</p>
<p>მუხლი 474. სოლიდარული მოვალის ვალაუფალობის შედეგები</p> <p>თუ ერთ-ერთი მოვალეთაგანი ვალაუფალი აღმოჩნდება, მაშინ მისთვის განსაზღვრული წილი თანაზომიერად ნაწილდება ყველა სხვა გადახდისუნარიან მოვალეს შორის.</p>	<p>Art. 474 Folgen der Zahlungsunfähigkeit eines Gesamtschuldners Ist einer der Gläubiger zahlungsunfähig geworden, so wird der <u>für ihn bestimmte auf ihn entfallende</u> Anteil zwischen den anderen zahlungsfähigen Schuldnern gleichmäßig verteilt.</p>	<p>BGB § 426 Ausgleichspflicht, Forderungsübergang (1) ... ²Kann von einem Gesamtschuldner der auf ihn entfallende Beitrag nicht erlangt werden, so ist der Ausfall von den übrigen zur Ausgleichung verpflichteten Schuldnern zu tragen.</p>
<p>მუხლი 475. სოლიდარული მოვალის კომპენსაცია</p> <p>თუ სოლიდარულმა მოვალემ მიიღო სარგებელი სოლიდარული ვალდებულებიდან, მაშინ იმ სოლიდარულ მოვალეს, რომელსაც ასეთი სარგებელი არ მიუღია, შეუძლია მოსთხოვოს მას დაკმაყოფილება თავისი ვალდებულების შესასრულებლად.</p>	<p>Art. 475 Ausgleich für einen Gesamtschuldner Hat der Gesamtschuldner einen Vorteil aus der Gesamtschuld erzielt, so kann der Gesamtschuldner, der diesen Vorteil nicht erzielt hat, für die Erfüllung seiner Verpflichtung von diesem Ausgleich verlangen.</p>	<p>BGB: Keine entsprechende Regelung</p>
<p>მუხლი 476. ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შედეგები</p> <p>ერთ-ერთი სოლიდარული</p>	<p>Art. 476 Folgen des Verjährungsablaufs Die Hemmung oder</p>	<p>Vgl. BGB § 425 Wirkung</p>

მოვალის მიმართ
ხანდაზმულობის ვადის
შეჩერებას ან შეწყვეტას
არა აქვს ძალა სხვა
მოვალეთა მიმართ.

Unterbrechung der
Verjährung gegenüber einem
der Gesamtschuldner entfaltet
keine Wirkung für die übrigen
Schuldner.

anderer Tatsachen

*(1) Andere als die in den §§ 422
bis 424 bezeichneten Tatsachen
wirken, soweit sich nicht aus
dem Schuldverhältnis ein
anderes ergibt, nur für und
gegen den Gesamtschuldner, in
dessen Person sie eintreten.*

*(2) Dies gilt insbesondere von
der Kündigung, dem Verzug,
dem Verschulden, von der
Unmöglichkeit der Leistung in
der Person eines
Gesamtschuldners, von der
Verjährung, deren Neubeginn,
Hemmung und
Ablaufhemmung, von der
Vereinigung der Forderung mit
der Schuld und von dem
rechtskräftigen Urteil.*

მინიმალური ანაზღაურების რეგულირება ევროკავშირში

პროფ. დოქ. ეკატერინე ქარდავა

ჟან მონეს პროფესორი, ასოციაციის „ევროპის დროით“ თავმჯდომარე

აბსტრაქტი

მინიმალური ანაზღაურების რეგულირების პოლიტიკა განსხვავებული მოსაზრებებისა და სოციალურ პარტნიორებს (ამავდროულად, - მეცნიერებს/მკვლევარებს) შორის ხშირი კამათის საგანია. არგუმენტები და დასაბუთება, საკმაოდ წონადია, როგორც რეგულირების მომხრე, ასევე, მოწინააღმდეგე მხარეებში. თუმცა, ვერავინ უარყოფს ფაქტს, რომ ჭარბმა არაჯანსაღმა ვითარებამ საკითხის დღის წესრიგში დაყენება განაპირობა.

დამსაქმებელი, ხშირად, არ თმობს საკუთარ ძალაუფლებას და თავის სასარგებლოდ ისე ამუშავებს დასაქმებულს, რომ ადეკვატური ანაზღაურების რაციონალურობის მინიმალურ ზღვარსაც არ აკმაყოფილებს. როგორ უნდა დაუპირისპირდეს ასეთ სიტუაციას დასაქმებული, განსაკუთრებით იქ, სადაც ინდივიდუალური შრომითი ხელშეკრულებებითაა შედგენილი შრომის მენეჯმენტი და სუსტია პროფესიული კავშირების ან დასაქმებულთა სოლიდარული ქმედებანი.

საქართველო ევროპული ინტეგრაციისა და 2023 წლის გაფართოების პაკეტში შემავალი ქვეყანაა. ევროკომისიამ 2023 წლის შეფასებაში გაამახვილა ყურადღება საქართველოში მინიმალური ანაზღაურების საკითხის ირგვლივ არსებულ პრობლემაზე. ფაქტია და აშკარაა, რომ საქართველოში მინიმალური ხელფასის ოდენობის ასპექტი მტკივნეულია.

სტატიაში გადმოცემულია ევროკავშირის სამართალში მინიმალური ანაზღაურების რეგულირების მოდელი, ევროპული ქვეყნების ზოგადი გამოცდილება და საქართველოში დღეს არსებული ვითარება.

Abstract

The minimum wage regulation policy is a subject of different opinions and frequent debates among social partners (at the same time, - scientists/researchers). Arguments and justifications are quite weighty, both in favor of regulation and in opposition. However, no one can deny the fact that many unhealthy situations have led to putting the issue on the agenda.

An employer often does not give up his/her power and makes an employee work for an employer's benefit in such a way that an employee is not satisfied even by a minimum threshold of rationality of adequate remuneration. How should an employee confront/contradict such a situation, especially where labor management is based on individual labor contracts and the action of trade unions and employees' solidarity is weak.

Georgia is an European integration country included in the EU Enlargement Pack 2023. In the 2023 progress report by the European Commission, it is drawn the attention to the problem surrounding the issue of the minimum wage in Georgia. It is the fact and it is obvious that the aspect of the amount of labour payment in Georgia is painful.

The article presents the model of minimum wage regulation in the EU law, the general experience of European countries, the current situation in Georgia.

სარჩევი

პროფ. დოქ. ეკატერინე ქარდავა.....63
 ჟან მონეს პროფესორი, ასოციაციის „ევროპის დროით“
 თავმჯდომარე63
 შესავალი - საქართველოს ვითარება.....64
 1. ევროკავშირის დირექტივა ადეკვატური მინიმალური
 შრომის ანაზღაურების შესახებ.....65
 2. მინიმალური ხელფასის პოლიტიკის ზოგადი შტრიხები
 ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში.....66
 შეჯამება.....67

შესავალი - საქართველოს ვითარება

საქართველოში მინიმალური ხელფასის შესახებ ნორმატიული აქტი მიღებულ იქნა 1999 წელს პრეზიდენტის ბრძანებულების ფორმით, რომლის თანახმადაც დადგინდა მინიმალური ანაზღაურება თვეში 20 ლარის ოდენობით.¹ 2006 წლის ცვლილებით, განისაზღვრა, რომ „შესაბამის საკანონმდებლო აქტებში ცვლილებების შეტანამდე, მინიმალურ ხელფასთან (შრომის ანაზღაურებასთან) დაკავშირებული სანქციების, ჯარიმებისა და სამართალდარღვევებისათვის გათვალისწინებული სხვა გადასახდებლებისათვის შრომის ანაზღაურების მინიმალური ოდენობა (მინიმალური ხელფასი) განისაზღვროს 40 ლარით. ამ პუნქტის შესაბამისად დაკისრებული ჯარიმა არ უნდა აღემატებოდეს 5000 ლარს.“²

ასეთი ნორმატიული გარემო დიდხანს შემორჩა საქართველოს. პრეზიდენტის ბრძანებულება დღემდე მოქმედია კერძო სექტორში დასაქმებულთათვის (საჯარო სექტორში, რეფორმის შედეგად, 2017 წელს მიღებულ იქნა საქართველოს კანონი „საჯარო დაწესებულებაში შრომის ანაზღაურების შესახებ“³).

ძალიან ხშირად, ადამიანები იხსენებენ და ამბობენ, რომ 1999 წელს მინიმალური ხელფასი 20 ლარის ოდენობით დამცავი მექანიზმი იყო (იმ პერიოდის საბაზრო ღირებულებების, სამომხმარებლო ფასებისა და ვალუტის მსყიდველობითი უნარის გათვალისწინებით). 2006 წელს პრეზიდენტის ბრძანებულებაში შესული ცვლილება, მინიმალური ანაზღაურების ოდენობის შეცვლის გარეშე, დასაქმებულის პასუხისმგებლობისა და სანქციების მიზნით, არაერთგვაროვანი შინაარსის მატარებელი იყო: ერთი მხრივ, თითქოსდა ირიბად, 40 ლარი გახდა მინიმალური ხელფასი (რამეთუ ასე უნდა დათვლილიყო დასაქმებულის „დასჯის“ დროს); მეორე მხრივ, კი იმპერატიულად და წმინდა სამართლებრივად (სიცხადისა და გამჭვირვალობის პრინციპების დაცვით) მინიმალური ხელფასი არ შეცვლილა. სადავობის დროს, თუნდაც 40 ლარიანი მინიმალური ხელფასის შინაარსის მატარებელი ნორმატიული აქტი, დღემდე მოქმედია და ქმნის სახელმწიფოს შეფასების ინდიკატორს სხვადასხვა კომპონენტებთან მიმართებით (დემოკრატიის, სოციალური მართლმსაჯულების, სამართლიანობის და სხვა).

საქართველოში პოლიტიკური თუ სხვა გლობალური/რადიკალური ცვლილებების მიუხედავად, ზემოაღნიშნული საკითხი არც ერთ ხელისუფლებას გადაუსინჯავს. ამის პარალელურად, კი 2019 წლის საკანონმდებლო ცვლილების შედეგად, განისაზღვრა უცხოელთა შრომის/შრომითი იმიგრანტისთვის ხელფასის მინიმუმი. იგი არ უნდა იყოს საქართველოში განსაზღვრული საშუალო მომხმარებლის საარსებო მინიმუმის ხუთმაგ ოდენობაზე ნაკლები⁴. ამჟამად, 2023 წლის დეკემბრის მონაცემების საფუძველზე⁵ ეს ოდენობა 1105 ლარია თვეში (221.1 ლარიX5), რაც იმას ნიშნავს, რომ საქართველოს

¹ საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება №351, 1999 წლის 4 ივნისი, მინიმალური ხელფასის ოდენობის შესახებ, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/112786?publication=0>.
² საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება №767, 2006 წლის 26 დეკემბერი, „მინიმალური ხელფასის ოდენობის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 4 ივნისის №351 ბრძანებულებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე,

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/99592?publication=0>.
³ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3971683?publication=30>.
⁴ საქართველოს კანონი „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2278806?publication=16>.
⁵ <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/791/saarsebo-minimumi>.

მოქალაქისთვის დღემდე მინიმალური ანაზღაურებაა 20 (ან 40) ლარი, ხოლო უცხოელი დასაქმებულისთვის 1105 ლარი⁶.

საქართველოში ხშირად მსჯელობენ და საუბრობენ მინიმალური ანაზღაურების საკითხზე, მაგრამ პოლიტიკისა და საკანონმდებლო რეგულირების ნაწილში მან პრიორიტეტი ვერ მოიპოვა. დასაქმებულთა მხრიდანაც, ქმედება/მოთხოვნა ფრაგმენტულია. ამ საკითხთან დაკავშირებით ვერ მოხდა საზოგადოების კონსოლიდირება და გაერთიანება. გამონაკლისს წარმოადგენს ექიმებისა და ექთნების მინიმალური ანაზღაურების განსაზღვრის საკითხი, რაც, უნდა აღინიშნოს, რომ კარგად დაგეგმილი და ინტენსიური სოციალური მოძრაობის შედეგია.

2023 წელს საქართველოს მინისტრმა ევროკავშირში განევრების კანდიდატის სტატუსი. ევროკომისიამ გამოაქვეყნა საქართველოს შეფასება⁷, რომელშიც აღნიშნულია შემდეგი: საქართველო საჭიროებს ILO-ს მნიშვნელოვანი კონვენციების რატიფიცირებას, მათ შორის მინიმალური ანაზღაურების შესახებ⁸; საქართველომ, 2024 წლისთვის, უნდა მიიღოს ყოვლისმომცველი და მდგრადი სოციალური დაცვის სისტემა, მათ შორის უმუშევრობისა და მინიმალური შემოსავლის შესახებ და, ამავდროულად, ხელი უნდა შეუწყოს სოციალურ დიალოგს და ჩაერთოს მინიმალური ხელფასის რეფორმის შესახებ ფართო დისკუსიაში⁹.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, მინიმალური ხელფასის რეგულირება კვლავ რჩება აქტუალურ და უმნიშვნელოვანეს, არა მხოლოდ სოციალურ საკითხად, არამედ ის დემოკრატიის, ადამიანის უფლებათა დაცვის, მართლმსაჯულებისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კრიტერიუმების შემაფასებელი ფაქტორი ხდება,

განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ევროკავშირმა საქართველოს გაუხსნა ევროპული პერსპექტივა. ასეთ ვითარებაში, მნიშვნელოვანია, მინიმალური ანაზღაურების ნაწილში, ევროკავშირის სამართალისა და პოლიტიკის ცოდნა. ამდენად, სტატიაში გადმოცემულია ევროკავშირისა და ევროპული ქვეყნების გამოცდილების ზოგადი შტრიხები, რაც წარმოდგენას შექმნის დასაქმებულის სოციალური დაცულობის სისტემებზე.

1. ევროკავშირის დირექტივა ადეკვატური მინიმალური შრომის ანაზღაურების შესახებ¹⁰

ევროკომისიის ინიციატივის საფუძველზე, შემუშავდა საკანონმდებლო წინადადება ადეკვატური მინიმალური შრომის ანაზღაურების შესახებ და 2020 წელს განსახილველად წარუდგინა ევროკავშირის საბჭოსა და ევროპარლამენტის წინაშე. კანონი/დირექტივა მიღებულ იქნა 2022 წელს. დირექტივის შესაბამისად, **ევროკავშირის წევრი ქვეყნები ვალდებული არიან, რომ დირექტივასთან შესაბამისობის ზომები მიიღონ 2024 წლის 15 ნოემბრამდე**. ევროკომისია მოუწოდებს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს სწრაფად განახორციელონ დირექტივის ტრანსპოზიცია ეროვნულ დონეზე. ევროკომისია მზად არის მხარი დაუჭიროს მათ ამ პროცესში¹¹.

დირექტივის თანახმად, **ევროკავშირის წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა გამოიყენონ საორიენტაციო მნიშვნელობები ნორმატიული მინიმალური ხელფასის ადეკვატურობის შესაფასებლად**. ამ მიზნით, მათ შეუძლიათ გამოიყენონ ინდიკატური საბაზისო ღირებულებები,

⁶ ნებისმიერი არგუმენტი ასეთი საკანონმდებლო ცვლილებისთვის (მათ შორის, პრევენციული ყოფილიყო უცხოელთა მასიური დასაქმებისთვის საქართველოში), ვერ მოიპოვებს წონას, ღირებულებასა და უპირატესობას ასეთი სამართლებრივი/ნორმატიული გადაწყვეტილებისა და შედეგის წინაშე, რამეთუ პრაქტიკაში პირდაპირ აყენებს დისკრიმინაციას/განსხვავებას მოქალაქეობის ან სხვა ნიშნით.

⁷ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_697%20Georgia%20report.pdf.

⁸ იქვე, გვ. 28.

⁹ იქვე, გვ. 86-87.

¹⁰ Directive (EU) 2022/2041 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on adequate minimum wages in the European Union, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2041#PP2Contents>.

¹¹ ქარდავა ე., შრომის ბიულეტენი, ასოციაცია „ევროპის დროით“, ფრიდრის ებერტის ფონდი, <https://www.interpressnews.ge/ka/article/791991-asociacia-evropis-droit-pridrix-ebertis-pondis-mxardacherit-gtavazobt-qoveltviur-shromis-biuletens>.

რომლებსაც ჩვეულებრივ მიმართავენ საერთაშორისო დონეზე, როგორცაა **მთლიანი მუდ-ანური ხელფასის 60% ან მთლიანი საშუალო ხელფასის 50%** ანდა ეროვნულ დონეზე გამოყენებული საბაზისო მნიშვნელობები. **დირექტივა არ ადგენს ნორმატიული ერთიანი მინიმალური ხელფასის ოდენობას.** ეს საკითხი წევრი ქვეყნების გადასაწყვეტია დირექტივით დადგენილი მიზნებისა და ზოგადი სქემის გათვალისწინებით.

დირექტივის პრეამბულაში აღნიშნულია, რომ **ადეკვატურ მინიმალურ ანაზღაურებას აქვს დადებითი სოციალური გავლენა და მოაქვს უფრო ფართო ეკონომიკური სარგებელი.** ადეკვატური მინიმალური ხელფასი მნიშვნელოვანია სოციალური სამართლიანობის გასაძლიერებლად და მდგრადი და ინკლუზიური ეკონომიკური აღდგენისთვის. დირექტივა ქმნის სამართლებრივ ჩარჩოს მინიმალური ხელფასის ადეკვატურობის გასაუმჯობესებლად **ნორმატიულად მინიმალური ხელფასის მქონე ქვეყნებში.** ის, ასევე, მიზნად ისახავს კოლექტიური მოლაპარაკებების ხელშეწყობას. დირექტივის პრეამბულის თანახმად, ევროკავშირში ყველა დასაქმებული არ არის ეფექტურად დაცული მინიმალური ხელფასით, რადგან ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში, ზოგიერთი დასაქმებული ნორმატიულ მინიმალურ ხელფასზე ნაკლებ ანაზღაურებას იღებს, დადგენილი/მოქმედი წესების შეუსრულებლობის გამო. ასეთი შეუსაბამობა გავლენას ახდენს, კერძოდ, ქალებზე, ახალგაზრდებზე, დაბალი კვალიფიკაციის მუშაკებზე, მიგრანტ მუშაკებზე, მარტოხელა მშობლებზე, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე, განსაკუთრებით, დასაქმების არასტანდარტულ ფორმებში, როგორებიცაა დროებითი დასაქმებულები და არასრულ განაკვეთზე დასაქმებულები, აგრეთვე, სოფლის მეურნეობისა და სასტუმროს სფეროში დასაქმებულები. ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში, სადაც მინიმალური ხელფასის დაცვა გათვალისწინებულია მხოლოდ

კოლექტიური ხელშეკრულებებით, დასაქმებულთა წილი, რომლებზეც არ ვრცელდება მინიმალური ანაზღაურება, მერყეობს 2%-დან 55%-მდე.

დირექტივა მიღებულია ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების კომპეტენციებისა და სოციალური პარტნიორობის ავტონომიისა და სახელშეკრულებო თავისუფლების სრული დაცვით.

2. მინიმალური ხელფასის პოლიტიკის ზოგადი შტრიხები ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

ამჟამად, ევროკავშირის **27 წევრიდან 22 ქვეყანას დადგენილი აქვს მინიმალური ანაზღაურება, ხოლო 5 ქვეყანას - არა** (იტალიას, დანიას, ავსტრიას, ფინეთს და შვედეთს). ევროკავშირის განწევრების ათი კანდიდატი ქვეყნიდან კი, **8 ქვეყანას განსაზღვრული აქვს მინიმალური ანაზღაურება** (მონტენეგროს, მოლდოვას, ჩრდილო მაკედონიას, საქართველოს, ალბანეთს, სერბეთს, თურქეთს და უკრაინას); ბოსნია-ჰერცეგოვინასა და კოსოვოს - არა.¹²

მინიმალური ანაზღაურება ფართოდ გამოიყენება ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში. ევროკავშირის უმრავლეს ქვეყანაში, საშუალოდ, 1000 ევროა^{13,14} 2024 წლის მონაცემებით, ევროპულ ქვეყნებში მინიმალური ხელფასი გამოიყურება ასე:

- 1. ლუქსემბურგი 2571 ევრო
- 2. ირლანდია 2146 ევრო
- 3. ნიდერლანდები 2070 ევრო
- 4. გერმანია 2054 ევრო
- 5. ბელგია 1994 ევრო
- 6. საფრანგეთი 1767 ევრო
- 7. ესპანეთი 1323 ევრო
- 8. სლოვენია 1254 ევრო
- 9. კვიპროსი 1000 ევრო
- 10. პოლონეთი 978 ევრო
- 11. პორტუგალია 957 ევრო

¹² How do minimum wages compare across Europe in 2024? <https://www.euronews.com/business/2024/02/05/how-do-minimum-wages-compare-across-europe-in-2024#:~:text=Minimum%20wages%20for%20EU%20countries,and%20%E2%82%AC1%2C323%20for%20Spain>.

¹³ Ibid.

¹⁴ მინიმალური საათობრივი ანაზღაურების პრაქტიკა იხ. აქ: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Estimated_hourly_labour_costs,_2023_\(EUR\),_map.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Estimated_hourly_labour_costs,_2023_(EUR),_map.png).

12. მალტა	925 ევრო
13. ლიეტუვა	924 ევრო
14. საბერძნეთი	910 ევრო
15. ხორვატია	840 ევრო
16. ესტონეთი	820 ევრო
17. ჩეხეთი	764 ევრო
18. სლოვაკეთი	750 ევრო
19. ლატვია	700 ევრო
20. უნგრეთი	697 ევრო
21. რუმინეთი	663 ევრო
22. ბულგარეთი	477 ევრო

ევროკავშირის განევრების კანდიდატ ქვეყნებში კი ასეთი სიტუაციაა მინიმალური ხელფასის სფეროში: თურქეთი - 613 ევრო, სერბეთი - 544 ევრო, მონტენეგრო - 532 ევრო, ალბანეთი - 385 ევრო, ჩრ. მაკედონია - 360 ევრო.

ევროკავშირის წევრი ქვეყნები იყოფა 3 ჯგუფად¹⁵:

1. მინიმალური ანაზღაურებით თვეში 1500 ევროზე ზემოთ (ლუქსემბურგი, გერმანია, ბელგია, ნიდერლანდები, ირლანდია და საფრანგეთი)
2. მინიმალური ანაზღაურებით თვეში 1000 ევროზე მეტი და 1500 ევროზე ნაკლები (სლოვენია, ესპანეთი)
3. მინიმალური ანაზღაურებით თვეში 1000 ევროზე ნაკლები (კვიპროსი, პორტუგალია, მალტა, ლიეტუვა, საბერძნეთი, პოლონეთი, ესტონეთი, ჩეხეთი, სლოვაკეთი, ხორვატია, ლატვია, რუმინეთი, უნგრეთი, ბულგარეთი).

ევროპის ქვეყნებში დღეს არსებული ვითარება, სრულად არ შეესაბამება დირექტივით დადგენილი მინიმალური ხელფასის სქემას, კერძოდ, - მთლიანი მედიანური ხელფასის 60% ან და მთლიანი საშუალო ხელფასის 50%. ევროკომისიამ, განაცხადა რა, რომ დაეხმარება წევრ ქვეყნებს სოციალურ დიალოგში, დირექტივის

შესასრულებლად გამოყოფს ფინანსურ დახმარებასაც, რაც უზრუნველყოფილი იქნება ევროპული სოციალური ფონდისგან (European Social Fund Plus/ESF+)¹⁶.

იმ ხუთ ქვეყანაში, სადაც საკანონმდებლო დონეზე არ არის დადგენილი მინიმალური ხელფასი, საკითხი კოლექტიური შეთანხმებებით რეგულირდება. მაგალითად, ფინეთში, 2022 წლის ბოლოს, საშუალო ხელფასი თვეში იყო 3800 ევრო, ხოლო მედიანური ხელფასი - 3400 ევრო.¹⁷ (2022 წელს მედიანური ხელფასები ფინეთში: ექიმები - 7800 ევრო, მენეჯერები - 7100 ევრო, უმაღლესი და ქვედა საშუალო სკოლის მასწავლებლები 4200 ევრო, დაწყებითი სკოლის მასწავლებლები და საბავშვო ბაღის მასწავლებლები - 3200 ევრო, სპეციალისტები - 4400 ევრო, ექსპერტები - 3500 ევრო, მძღოლები - 3300 ევრო, სამშენებლო სფეროს მუშები - 3100 ევრო, პრაქტიკული ექთნები - 2900 ევრო, გამყიდველები - 2700 ევრო, რესტორნისა და კვების მუშაკები - 2600 ევრო, დამლაგებლები - 2200 ევრო).

შეჯამება

ევროკავშირმა, მონიტორინგისა და კვლევის საფუძველზე, აღიარა, რომ:

- საჭიროა დასაქმებულთა უფლებების გაძლიერება ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში, მინიმალური ხელფასის ნაწილში, რაც ეკონომიკური პოლიტიკისთვისაც ბენეფიტი იქნება.
- ყოველი დასაქმებული არ არის უზრუნველყოფილი ადეკვატური მინიმალური ანაზღაურებით;
- აღინიშნება პრობლემები იმ ქვეყნებში, სადაც უკვე საკანონმდებლო დონეზე დადგენილია მინიმალური ხელფასი (22 ქვეყანა)

¹⁵ challenges faced by EU member states as they prepare for the transposition of Directive (EU) 2022/2041 by the end of 2024, <https://www.internationaltaxreview.com/article/2bj73c0zn u9vty3ts8lq8/sponsored/analysing-the-eus-adequate-minimum-wage-proposals-through-a-romanian-lens>.

¹⁶ Sebastian Leitner, The EU minimum wage directive: A chance for decent earnings in Central Eastern Europe, WIIW, 2024, <https://wiiw.ac.at/the-eu-minimum-wage-directive-a-chance-for-decent-earnings-in-central-eastern-europe-n-618.html>.

¹⁷ <https://www.infofinland.fi/en/work-and-enterprise/during-employment/wages-and-working-hours>.

და იმ ქვეყნებშიც (5 ქვეყანა), სადაც საკითხი კოლექტიური ხელშეკრულებებით რეგულირდება;

- სოციალური კეთილდღეობა მინიმალურად და ადეკვატურად უნდა არსებობდეს ნებისმიერი დასაქმებულის ცხოვრებაში.

ამდენად, ევროკავშირმა მიიღო სპეციალური კანონი/დირექტივა მინიმალური ხელფასის შესახებ და დაადგინა არა ოდენობა, არამედ სქემა.

ევროკავშირის წევრი ქვეყნების პრაქტიკა ცხადყოფს:

- შედარებით მეტი პრობლემებია აღმოსავლეთ ქვეყნებში (და პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებში).
- იქ, სადაც არ არის საკანონმდებლო დონეზე

დადგენილი მინიმალური ხელფასი, პრაქტიკა მაინც ორიენტირებულია დაცვის სტანდარტზე.

- ზოგან არის შეუსრულებლობის პრობლემა, ზოგან კი, რეგულირების პრობლემა.

ევროკავშირში განევრების კანდიდატ ქვეყნებში მინიმალური ხელფასი, დაახლოებით, უტოლდება ევროკავშირის აღმოსავლეთ ქვეყნების დონეს (საქართველოს გარდა).

საქართველოს პრეცედენტი უპრეცედენტოა დღემდე არსებული და მოქმედი 1999 წლის პრეზიდენტის ბრძანებულებით თვეში 20 ლარის მინიმალური ხელფასის შესახებ (საქართველოს მოქალაქეთა მიმართ), რასაც ამჟამად განსხვავებული მოპყრობის ისეთი ნორმატიული სტანდარტი, როგორცაა საქართველოში უცხოელთა შრომის მინიმალური ხელფასი საშუალო მომხმარებლის საარსებო მინიმუმის ხუთმაგი ოდენობით.

გაიტანეთ გრენლანდია!

1983 წელს რეჟისორმა ელდარ შენგელაიამ გადაიღო არაჩვეულებრივი კინოფილმი „ცისფერი მთები ანუ დაუფერებელი ამბავი.“ ფილმი ეფუძნება რეზო ჭეიშვილის ამავე სათაურის მქონე ნაწარმოებს. ფილმმა მიიღო უამრავი ჯილდო. 2014 წელს ფილმი აჩვენეს კანის კინოფესტივალზე, როგორც მსოფლიო კინემატოგრაფიის შედეგრი.

„ცისფერ მთებში“ ნაჩვენებია აბსურდული რეალობა, გაურკვეველი დაწესებულება, სადაც დრო არ მიედინება და ყველაფერი გაყინულია. არავინ კითხულობს სოსოს „ცისფერ მთებს“, არ გააქვთ „გრენლანდიის“ პეიზაჟი, გივის სამუშაო ოთახი ყოველთვის დაკეტილია, მურვანიძე ხელს არ აწერს საბუთებს, და ყველაფერი წრეზე ტრიალებს.

„ცისფერი მთები ანუ დაუფერებელი ამბავი“ შედეგურია. ყოველი ნახვისას ამ ფილმში შეიძლება ახალ-ახალი დეტალის აღმოჩენა. ამ ბლოგშიც ასეთ დეტალებზე გვექნება საუბარი.

როგორც ამბობს ფილმში ბატონი ვასო (ომამდე ტანკისტი რომ იყო), „დღეს ჩვენ განვიხილავთ „ცისფერ მთებს.“ დავამატებ, რომ „ცისფერ მთებს“ განვიხილავთ საავტორო სამართლებრივი კუთხით.

„ცისფერ მთებში“ სოსო ურიგებს გაურკვეველი დაწესებულების თანამშრომლებს თავისი ნაწარმოების ხელნაწერებს. მას არავინ კითხულობს, გადასცემენ სხვებს, ტოვებენ სესხბანკ-

ში, უკვალოდ კარგავენ, და ასე ხდება დაუსრულებლად. სოსო კი იქცევა ისე, როგორც არ უნდა მოიქცეს გამოუქვეყნებელი ნაწარმოების ავტორი. კერძოდ, ის აკონინებს ხელნაწერის ახალ ეგზემპლარებს და კვლავ არიგებს.

საქართველოს კანონმდებლობით, საავტორო უფლება ნაწარმოებზე წარმოიშობა მისი შექმნის მომენტიდან. ნაწარმოები კი შექმნილად ითვლება, როდესაც იგი გამოხატულია რაიმე ობიექტური ფორმით, რაც მისი აღქმისა და რეპროდუცირების საშუალებას იძლევა. სოსოს ნაწარმოები შექმნილია და არსებობს ობიექტური (ხელნაწერის) ფორმით. შესაბამისად, სოსოს აქვს საავტორო უფლება თავის ნაწარმოებზე.

საავტორო სამართლის თავისებურებაა, რომ საავტორო უფლების წარმოშობისა და განხორციელებისთვის არ არის აუცილებელი ნაწარმოების რეგისტრაცია, სპეციალური გაფორმება ან რაიმე სხვა ფორმალობათა დაცვა. საავტორო უფლება წარმოიშობა ნაწარმოების შექმნისთანავე. ნაწარმოების რეგისტრაციის ვალდებულების არარსებობა ზოგჯერ წარმოშობს სირთულეს. თუ ნაწარმოები არსად რეგისტრირდება, როგორ უნდა დაამტკიცოს სოსომ, რომ ნაწარმოები მისი დაწერილია?

წარმოვიდგინოთ, რომ სოსოს ნაწარმოები ერთმა ადამიანმა მაინც წაიკითხა, მოეწონა, მითვისა და გამოაქვეყნა თავისი სახელით. როგორ დაამტკიცებს სოსო, რომ ნაწარმოების ავ-

ტორი ის არის? მოწმეთა ჩვენებით? მის ნაწარმოებს არავინ კითხულობს და ხელნაწერს ყველა კარგავს. მართალია, მღებავი მიხო (იგივე „კაცი კიბით“) ბევრს კითხულობს, მაგრამ ფილმში არ ჩანს, სოსოს ნაწარმოები ნაკითხული აქვს თუ არა. ამიტომ, მღებავიც ალბათ ვერ იქნება სოსოს მოწმე.

საქართველოს კანონმდებლობით, ნაწარმოებზე ავტორობის მითვისება სისხლის სამართლის დანაშაულია. თუმცა, გამოძიებისთვისაც შეიძლება რთული იყოს იმის გარკვევა, ვინ არის ნაწარმოების ნამდვილი ავტორი. ამიტომ, სოსო იქცევა საკმაოდ წინდაუხედავად, როდესაც დიდი მონდომებით არიგებს გამოუქვეყნებელი ნაწარმოების ხელნაწერებს.

„ცისფერი მთების“ დასასრულს ირკვევა, რომ სოსოს ნაწარმოების ყველა ეგზემპლარი დაიკარგა, დანესებულების კანცელარიაში რეგისტრირებული ეგზემპლარის ჩათვლით. მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიაში ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ნაწარმოების ხელნაწერი უკვალოდ გაქრა. მაგალითად, 1922 წელს ერნესტ ჰემინგუეის მეუღლეს დარჩა მატარებელში ჩანთა, რომელშიც იყო ჰემინგუეის რამდენიმე ნაწარმოების ხელნაწერი. დიდი ძალისხმევის მიუხედავად, ჩანთა ვეღარ იპოვეს.

სოსო საერთოდ არ ფიქრობს საკუთარი ინტერესების დაცვაზე. სოსოსგან განსხვავებით, შექსპირი და მოცარტი უფრო ფრთხილები იყვნენ. მაგალითად, შექსპირი არ აქვეყნებდა თავის ნაწარმოებებს, რადგან ემინოდა სხვების მიერ მისი ნაწარმოების ავტორობის მითვისების. პიესის დადგმისას შექსპირი გადასცემდა თითოეულ მსახიობს მხოლოდ მის ტექსტს და არა მთლიან პიესას. თუმცა, ასეთმა მიდგომებმა შეიძლება გაართულოს ნაწარმოების ავტორის ვინაობის დადგენა. სწორედ ამის გამოა, რომ ხშირად შექსპირის პიესების ავტორობას მიაწერენ სხვა ადამიანებს.

მოცარტი ინახავდა თავისი ნაწარმოებების პარტიტურას სახლში და არავის ატანდა. პარტიტურის ასლის დამზადებაც ნებადართული იყო მხოლოდ მოცარტის სახლში, მისი მეთვალყურეობით. კონცერტის დაწყებამდე მოცარტი

ურიგებდა ორკესტრის მუსიკოსებს პარტიტურებს, შემდეგ კი აგროვებდა და მიჰქონდა სახლში.

სოსოს შეეძლო დაერიგებინა ხელნაწერები ნაწილ-ნაწილ და მოეთხოვა მათი დაბრუნება. მართალია, ფილმში სოსო ზოგჯერ ნაწილ-ნაწილ არიგებს ხელნაწერს, მაგრამ ეს ხდება ხელნაწერების დაკარგვის გამო და არა სოსოს მიერ საკუთარი ინტერესების დაცვის მიზნით.

საავტორო სამართლებრივი კუთხით „ცისფერი მთებში“ საინტერესოა „გრენლანდიის“ პეიზაჟის საკითხიც. „გრენლანდიას“ განსაკუთრებული ადგილი უკავია ფილმში. შეიძლება ითქვას, რომ „გრენლანდია“ ფილმის დამოუკიდებელი „პერსონაჟია“. ფილმის სიუჟეტის ნაწილი სწორედ „გრენლანდიის“ ფონზე ვითარდება. რეზო ჭეიშვილი ასე აღწერს ნახატს: „ლაჟვარდისფერი გლექჩერი გადამხობია ცივი ოკეანის ნაპირს. გლექჩერს იქით ცისფერგადაკრული ყინულოვანი ველია. ყინულის ხორგთან თეთრი დათვი უნდა იყოს დაყუნცული.“ (რეზო ჭეიშვილი, „ცისფერი მთები.“ ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2014, გვ. 3).

ელდარ შენგელაია ამბობს ერთ-ერთ ინტერვიუში, რომ თავდაპირველად „ცისფერი მთებში“ დაგეგმილი იყოს სხვა ნახატის გამოყენება: „დილა ფიჭვის ტყეში“ (<https://nostal.ge/2019/04/16/saidan-segaqanat-cisferi/>). ეს ნახატი შექმნეს რუსმა მხატვრებმა ივანე შიშკინმა და კონსტანტინე სავიცკიმ მე-19 საუკუნეში. თავდაპირველად ნახატზე დატანილი იყო ორივე მხატვრის ხელმოწერა. პავლე ტრეტიაკოვმა შეიძინა ნახატი თავისი კოლექციისთვის, ხოლო სავიცკის ხელმოწერა ნააშლევინა. ამის გამო ამ ნაწარმოების ავტორობას ხშირად მიაწერენ მხოლოდ ივანე შიშკინს. ნახატი თავიდანვე დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. 1913 წლიდან იგი გამოსახულია შოკოლადი „დათუნას“ შეფუთვაზე. ამ ნახატს ზოგჯერ „სამ დათვსაც“ უწოდებენ, თუმცა მასზე გამოსახულია ოთხი დათვი. სოსოს ნაწარმოების მსგავსად, ამ ნახატსაც ორი სათაური აქვს.

„ცისფერი მთების“ ავტორებმა უარი თქვეს „დილა ფიჭვის ტყეში“ გამოყენებაზე. „გრენლანდია“ კი სპეციალურად შეიქმნა ფილმისთვის.

ფილმში ბატონი ვასო აღწერს „გრენლანდიის“ პეიზაჟს, როგორც „ნაკლებად ცნობილი მხატვრის დედნის ასლს, რომელსაც არავითარი მხატვრული ღირებულება არ გააჩნია.“ საინტერესოა, რომ „გრენლანდიაზე“ გამოსახულია სამი თეთრი დათვი.

ნებისმიერ ფილმში ჩანს უამრავი ნივთი. ზოგჯერ ფილმში ჩანს საავტორო უფლებით დაცული ნაწარმოებიც, მაგალითად, ნახატი ან ქანდაკება. რამდენად სჭირდება ფილმში ნაწარმოების ჩვენებას ავტორის თანხმობა? ამ საკითხის გასარკვევად უნდა მივმართოთ აშშ-ს სასამართლო პრაქტიკას. ზოგადი წესით, თუ ნაწარმოები ნაჩვენებია ფილმში ძალიან მოკლე დროით, გამოყენება მინიმალურია. შესაბამისად, ავტორის თანხმობა საჭირო არ არის.

საკითხი რთულდება, როდესაც ნაწარმოები ხანგრძლივად ჩანს ან იგი საგანგებოდ შეცვალეს (გადაამუშავეს) ფილმისთვის. მაგალითად, 1997 წელს, კინოფილმის „ემმაკის ადვოკატი“ (*“The Devil's Advocate”*) შექმნისას კინოკომპანია Warner Brothers-მა შეცვალა ბარელიეფური ქანდაკება *“Ex Nihilo”* („არაფრისგან“) და აჩვენა

იგი ფილმში თითქმის 20 წუთის განმავლობაში. ქანდაკების ავტორი იყო ფრედერიკ ჰარტი. ქანდაკება კი განთავსებული იყო ეროვნულ საკათედრო ტაძარში, რომელიც მდებარეობს ვაშინგტონში, კოლუმბიის ოლქში. მოქანდაკემ და ტაძარმა ერთად უჩივეს Warner Bros-ს (იხ. *Hart, et al. v. Warner Brothers, Inc. et al.*, 1:97-cv-01956 (E.D.Va, 1998)). დავა დასრულდა მხარეთა მორიგებით, რომლის შედეგად Warner Brothers-ს მოუწია ფილმში გარკვეული ცვლილებების შეტანა.

თუ ფილმში დაგეგმილია ნაწარმოების ხანგრძლივად ჩვენება, სასურველია ასეთი ნაწარმოების საგანგებოდ შექმნა ფილმისთვის. სწორედ ასე მოხდა „ცისფერი მთების“ შემთხვევაში. ასევე, შესაძლებელია ფილმში ისეთი ნაწარმოების გამოყენება, რომელზეც ამონურულია საავტორო უფლებების მოქმედების ვადა და, შესაბამისად, ნაწარმოები წარმოადგენს საყოველთაო კუთვნილებას.

როგორც იტყოდა ბატონი ვაჟა, დირექტორი, ამ ბლოგის კომენტარები გზაში დაგვანიეთ ან გაგვიზიარეთ სოციალურ ქსელში.

ლევან ნანობაშვილი